

ชื่อวิทยานิพนธ์ กลยุทธ์การตลาดที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสกลนคร
 ผู้วิจัย ร้อยตำรวจเอก ไกรสร อินธิราช ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
 อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ โรจนแสง (2) รองศาสตราจารย์สุวีณา ตั้งโพธิ์สุวรรณ
 (3) รองศาสตราจารย์นวลเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสกลนคร (3) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสกลนคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาประกอบด้วย นายกเทศบาลเมือง กรรมการอาวุโสหอการค้าจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด เจ้าของบริษัทนำเที่ยวในจังหวัด และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดสกลนคร 408 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การหาค่าร้อยละ และสถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi Square)

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครเป็นดังนี้ 1.1) ด้านแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวงานประเพณีแห่ปราสาทผึ้งมากที่สุด 1.2) ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัวในสัดส่วนเท่าๆ กันกับรถยนต์ของบริษัทนำเที่ยว 1.3) ด้านราคา นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการให้ค่าโดยสารรถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 1 อยู่ในช่วง 351-400 บาท/ราย/เที่ยว ส่วนค่าโดยสารเครื่องบิน อยู่ในช่วง 1,601-1,700 บาท/ราย/เที่ยว สำหรับค่าที่พัก/คืน อยู่ในช่วง 301-500 บาท/ราย และค่าใช้จ่ายอาหาร/วัน อยู่ในช่วง 201-300 บาท/ราย 1.4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด นักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด โดยมีรายการในโปรแกรมการท่องเที่ยวเป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร ส่วนแรงจูงใจให้เข้ามาท่องเที่ยว ได้แก่ การบริการของบริษัทนำเที่ยว และมีความต้องการพักผ่อนในโรงแรม (2) ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการ ช่วงค่าโดยสารเครื่องบิน และช่วงค่าอาหารต่อวัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (3) กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร พบว่า 3.1) ทำการโฆษณางานประเพณีแห่ปราสาทผึ้งผ่านโทรทัศน์ 3.2) หอการค้าจังหวัดต้องสร้างความสัมพันธ์กับบริษัทนำเที่ยวเพื่อให้จัดโปรแกรมลงที่จังหวัดสกลนคร 3.3) หอการค้าจังหวัดต้องนำข้อมูลแจ้งเจ้าของกิจการ ร้านอาหาร โรงแรม เพื่อการปรับปรุง ในด้านความหลากหลาย คุณภาพ การบริการ ราคา

คำสำคัญ กลยุทธ์การตลาด ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย ลักษณะทางประชากรศาสตร์

Thesis title: MARKETING STRATEGY THAT SERVE DEMAND OF THAI TOURIST IN SAKOLNAKHORN PROVINCE

Researcher: police captain Kraisorntinthirach; **Degree:** Master of Business Administration; **Thesis advisors:** (1) Dr. Chao Rojanasang Associate Professor; (2) Suwena Tungpothisuwan, Associate Professor; (3) Nuansanae Wongcirdtum, Associate Professor; **Academic year:** 2003

ABSTRACT

This study was aimed at (1) to study demand of Thai tourist that travel to tour in Sakonnakhorn province, (2) to study the Relation ship between demand and demography of Thai tourist group in Sakonnakhorn province, (3) to set marketing Mix strategy in according with demand of Thai toruist that travel to tour in Sakonnakhorn province

The samples consisted of government unit such as municipal government, chamber of commerce, public relations, tourist company, Thai tourist amount 408 persons, SPSS/PC⁺ computer program was used to calculate the percentage, chi Square test.

The research findings showed that (1) demand of Thai Tourist who come to tour in Sakolnakhorn Province 1.1) about tour source Thai Tourist want to tour the Candle Castle tradition the most 1.2) about marketing channel Thai Tourist travel to tour by private car equal to travel company bus 1.3) about pricing Thai Tourist want the first class air-condition bus fee among 351-400 Bath/Person, plane duty among 1,601-1,700 Bath/Person, hotel charge among 301-500 Bath/Person, food expense per day among 201-300 Bath/Person 1.4) about marketing promotion Thai Tourist know tour source by T.V. the most, program tour be the cause Thai Tourist come to tour in Sakolnakromn Province, the motive is the service of tour company, and want to rest in hotel. (2) Demography characteristic relate to demand of Thai Tourist at significance level .05 about tour source characteristic that was want, interval of plane duty, interval of food expense per day. (3) Setting marketing Mix strategy in according with demand of Thai tourist that travel to tour in Sakolnakhorn Province by 3.1) advertising the candle castle tradition by television. 3.2) the chamber of commerce must create relation to tour company in order to set program tour for Sakolnakhorn Province. 3.3) the chamber of commerce must bring the data tell to owner of food store, hotel in order to adjust about quality, service, price.

Keywords: marketing strategy, demand of Thai Tourist, Demography characteristic .

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ โจรนแสง รองศาสตราจารย์สุวีณา ตั้งโพธิ์สุวรรณ และรองศาสตราจารย์นวลเสนาห์ วงศ์เชิดธรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์นี้ อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทั้งสามท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณนายเกียรติสุทธิ วรรัตนธรรม นายกเทศมนตรีเมืองสกลนคร นายประสาท คงศิริ กรรมการอาวุโสหอการค้าจังหวัดสกลนคร นายรักสิทธิ์ วาทยโยธา ประชาสัมพันธ์ จังหวัดสกลนคร ทั้งสามท่านที่ได้สละเวลาให้แก่การสัมภาษณ์และได้กรุณาตรวจสอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สมจิตร ล้วนจำเริญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้ชี้แนะให้ทำการปรับปรุงแก้ไขขั้นสุดท้าย จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนกำลังใจจากคุณวนิดาภรณ์ สบายพร เจ้าหน้าที่บริหารงานสรรพากร 5 สำนักงานสรรพากรพื้นที่สกลนครเป็นอย่างดีซึ่งผู้วิจัยถือว่ามีความเป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอขอบให้ผู้สนใจการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

ทั้งหมด

ร.ต.อ. ไกรสร อินธิราช

กันยายน 2546

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
สมมุติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
ภูมิศาสตร์เมืองสกลนคร.....	7
สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ 6 แห่ง.....	8
คำขวัญประจำจังหวัด.....	11
ข้อมูลสถิติที่สำคัญเกี่ยวกับเขตการปกครอง พื้นที่และประชากร.....	12
นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2540 – 2546.....	15
รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว.....	17
ผลงานการวิจัยของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.....	20
กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด.....	24
ความหมายของคำว่าการตลาด.....	25
ทฤษฎีความต้องการของมาส โลว์.....	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
ประชากร.....	27
กลุ่มตัวอย่าง.....	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
วิธีสร้างเครื่องมือวิจัย.....	29
การตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
ส่วนที่ 1 สรุปการสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงาน.....	32
ส่วนที่ 2 สรุปการสัมภาษณ์เจ้าของบริษัทน้ำเขียว.....	33
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากนักท่องเที่ยว.....	33
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
สรุปการวิจัย.....	73
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	82
ก ตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	83
ข ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสัมภาษณ์).....	87
ค แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	89
ง หนองหาน (ตำนานที่ 1 และตำนานที่ 2).....	96
จ ประวัติของเมืองสกลนคร.....	102
ฉ ประวัติพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร.....	104
ช ประวัติประเพณีแห่ประสาธน์.....	111
ซ ประวัติพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ.....	113
ณ ประวัติพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร.....	117
ญ ประวัติหลวงปู่เทศก์ เทสรังสี.....	121
ฎ ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร.....	133
ประวัติผู้วิจัย.....	137

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	กำหนดวัน สถานที่ และจำนวนตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและในแต่ละวันตามสถานที่ท่องเที่ยวหลัก 6 แห่ง.....	28
ตารางที่ 4.1	ความถี่และร้อยละของสถานภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ อาชีพ ศาสนา.....	34
ตารางที่ 4.2	ความถี่และร้อยละของความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยตามท่องเที่ยวสำคัญ 6 แห่งในจังหวัดสกลนคร.....	36
ตารางที่ 4.3	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาเที่ยวจังหวัดสกลนคร จำแนกตามแหล่งท่องเที่ยว.....	37
ตารางที่ 4.4	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ได้รับความสะดวกในด้านการคมนาคม เพื่อเข้ามาในจังหวัดสกลนคร.....	38
ตารางที่ 4.5	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความสะดวกในด้านการคมนาคม ในการเดินทางไปตามแหล่งท่องเที่ยว.....	39
ตารางที่ 4.6	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามวิธีการเดินทาง มาท่องเที่ยว.....	40
ตารางที่ 4.7	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามลักษณะการมาท่องเที่ยว.....	41
ตารางที่ 4.8	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามคาร์ดโดยสารประจำทางปรับอากาศ ชั้น 1 กรุงเทพฯ – สกลนคร.....	42
ตารางที่ 4.9	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามค่าโดยสารเครื่องบิน กรุงเทพฯ- สกลนคร	43
ตารางที่ 4.10	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามค่าที่พัก/ คิน.....	44
ตารางที่ 4.11	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามค่าใช้จ่ายค่าอาหาร/วัน...	45
ตารางที่ 4.12	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามสื่อที่ทำให้รู้จักแหล่งท่องเที่ยว.....	46
ตารางที่ 4.13	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามปัจจัยที่จูงใจให้เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร.....	47
ตารางที่ 4.14	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามแรงจูงใจที่ทำให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร.....	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.15	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามรูปแบบการพักผ่อน ของนักท่องเที่ยว.....	49
ตารางที่ 4.16	ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามลักษณะที่พักแรมของ นักท่องเที่ยว.....	50
ตารางที่ 4.17	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามด้านที่ต้องการให้ปรับปรุง....	51
ตารางที่ 4.18	ความถี่และค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว ที่ต้องการกับลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย.....	52
ตารางที่ 4.19	ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับลักษณะ ประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว.....	54
ตารางที่ 4.20	ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ.....	56
ตารางที่ 4.21	ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าโดยสารเครื่องบินกรุงเทพฯ-สกลนคร กับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ.....	58
ตารางที่ 4.22	ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายของค่าอาหาร/ วัน กับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ.....	60
ตารางที่ 4.23	ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ กับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ.....	62
ตารางที่ 4.24	ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่จูงใจให้เดินทางมาท่องเที่ยวใน ในจังหวัดสกลนครกับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ....	64
ตารางที่ 4.25	ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจที่ทำให้เข้ามาท่องเที่ยวใน ในจังหวัดสกลนครกับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ....	66
ตารางที่ 4.26	ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ กับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ.....	68
ตารางที่ 4.27	ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการให้ปรับปรุงในด้านต่าง ๆ กับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ.....	70

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบทฤษฎีแนวคิดการวิจัย.....	3
ภาพที่ 2.1 การจัดส่วนประสมการตลาด.....	24

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้ที่นำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศมากกว่า 330,000 ล้านบาทต่อปี จากนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 10.5 -10.8 ล้านคน รัฐบาลได้มีความคาดหมายว่าในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 14 ล้านคน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7 สำหรับการท่องเที่ยวของคนไทยในปี พ.ศ.2549 ประเมินว่าจะมีมูลค่าสูงถึง 59 ล้านบาทต่อครั้งต่อปี (วารสารธุรกิจท่องเที่ยว, 2544)

ในปี พ.ศ. 2545 ภายใต้โครงการเที่ยวทั่วไทยไปได้ทุกเดือนมีเป้าหมายเชิญชวนคนไทยในต่างประเทศ ให้กลับมาเที่ยวประเทศไทย โดยในประเทศสหรัฐอเมริกามีคนไทยอาศัยอยู่ราว 250,000-300,000 คน รองลงไปก็คือประเทศออสเตรเลีย และอังกฤษ รวมกันประมาณ 500,000 คน นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายจูงใจคนไทยที่นิยมเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศให้หันมาเที่ยวในประเทศไทยประมาณ 454,000 คน ซึ่งจะทำให้สามารถลดเงินตรารั่วไหลออกนอกประเทศได้ประมาณปีละ 17,700 ล้านบาท และผลของโครงการนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทยได้คำนวณตัวเลขเงินสะพัดจากงานนี้ไว้สูงถึง 308,000 ล้านบาท จากการจุดคนไทยออกจากบ้านไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ 12 เดือน 12 แห่ง ไม่ซ้ำกัน (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2544)

อนึ่ง ในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยประสบวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินจนถึงปัจจุบัน สภาวะเศรษฐกิจของไทยทรุดตัวมาโดยตลอดมีแนวโน้มจะเข้าสู่จุดวิกฤตอีกครั้ง นักวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ทั้งหลายทำนายว่าเศรษฐกิจโลก ในปี พ.ศ. 2544 จะหดตัว โดยจะขยายตัวได้ประมาณ 2 % เท่านั้น ที่กล่าวมาข้อมีผลต่อการส่งออกโดยตรงของประเทศไทย รัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้เล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเนื่องด้วยเป็น 1 ใน 2 แหล่งรายได้หลักของประเทศ การท่องเที่ยวจึงถูกบรรจุอยู่ในแผนยุทธศาสตร์ฟื้นฟูเศรษฐกิจ 5 ปีของรัฐบาล (2544-2548) และการดำเนินมาตรการ การกระตุ้นการส่งออกและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้เงินตราต่างประเทศ (เดลินิวส์, 2544)

จึงเป็น โอกาสทางการตลาดในการที่จะพัฒนาตลาดท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร อันเนื่องมาจากจังหวัดสกลนครมีความเป็นมาตามประวัติศาสตร์จัดเป็นประเภทเมืองโบราณเดิมชื่อ “เมืองหนองหานหลวง” เมืองนี้ใช้เครื่องหมายประจำจังหวัดคือ พระธาตุเชิงชุม

จังหวัดสกลนคร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทยห่างจาก กรุงเทพฯ ๓ โดยทางรถยนต์ 647 ก.ม. ห่างจากแม่น้ำโขงตรงที่ตั้งจังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นเส้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 90 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 9,605.75 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,003,602 ไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ มีประชากร ประมาณ 544,674 คน (31 ธันวาคม 2541) (แผ่นพับ ททท.เขต 4, 2544)

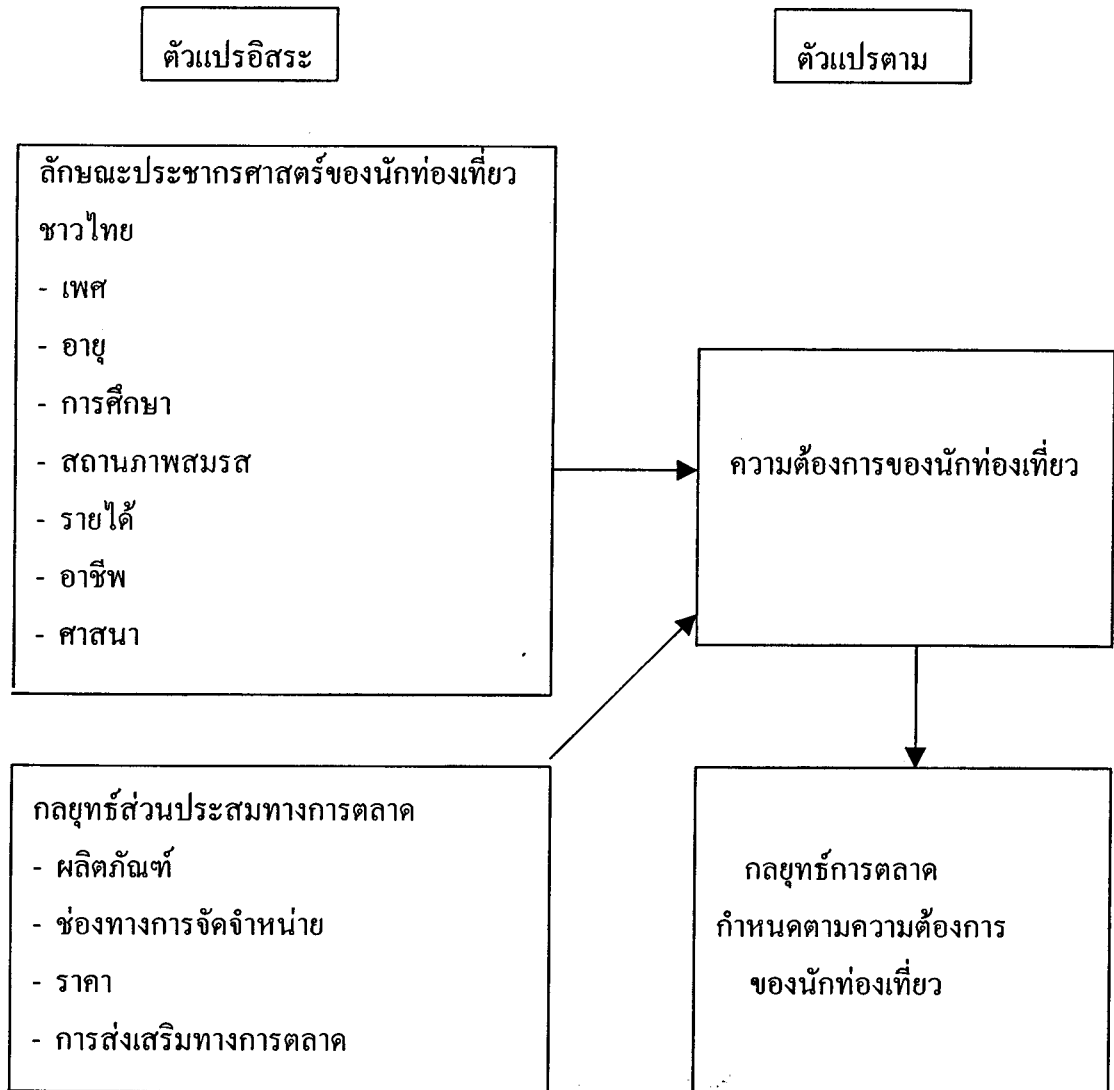
เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจ ที่จะทำการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การตลาดท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร ซึ่งเชื่อได้ว่าจะทำให้อุปสงค์เพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน เพราะเป็นการปรับปรุงในด้านผลิตภัณฑ์ (แหล่งท่องเที่ยว), ช่องทางการจัดจำหน่าย (วิธีการเดินทาง) ราคา (โรงแรม ที่พัก อาหาร) การส่งเสริมทางการตลาด (โฆษณาฯ) ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค (Serve consumer need)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร
- 2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสกลนคร
- 2.3 เพื่อกำหนดกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามสามารถเขียนแสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบทฤษฎีแนวคิดในการวิจัย

4. สมมุติฐานของการวิจัย

ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครมีความสัมพันธ์กับลักษณะประชากรศาสตร์

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 พื้นที่ที่ศึกษา การวิจัยในเรื่องนี้ คือ แหล่งท่องเที่ยวหลัก 6 แห่ง ในจังหวัดสกลนคร ได้แก่

- 5.1.1 หนองหาน
- 5.1.2 วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร
- 5.1.3 พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต
- 5.1.4 พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร
- 5.1.5 เจดีย์เทศก์รังสี
- 5.1.6 งานประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง

5.2 ระยะเวลาศึกษา จะศึกษาการท่องเที่ยวในช่วงวันที่ 11-15 เมษายน พ.ศ. 2546 (เทศกาลสงกรานต์) เนื่องจากในระยะนี้มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากและมีลักษณะหลากหลายจึงมีความเหมาะสมที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.3 ประชากร ซึ่งหมายถึง

- 5.3.1 หัวหน้าหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร ได้แก่ นายกเทศบาลเมือง กรรมการอาวุโสหอการค้าจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด
- 5.3.2 เจ้าของบริษัทนำเที่ยวในจังหวัดสกลนคร จำนวน 3 บริษัท
- 5.3.3 นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 กลยุทธ์การตลาด หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาดให้สอดคล้องกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

6.1.1 *ผลิตภัณฑ์* หมายถึง ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามที่ ททท. แบ่งไว้ ได้แก่

- 1) แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ
- 2) แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถาน
- 3) แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นโบราณวัตถุ
- 4) แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี

6.1.2 *ราคา* หมายถึง ค่าเดินทาง, ค่าที่พัก, ค่าอาหาร

6.1.3 *ช่องทางการจัดจำหน่าย* หมายถึง การเดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัด สกลนครด้วยตนเอง หรือกลุ่มท่องเที่ยวหรือบริการนำเที่ยว หรือใช้บริการขนส่งมวลชน

6.1.4 *การส่งเสริมทางการตลาด* หมายถึง การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การส่งเสริม การจำหน่ายที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนคร

6.2 *ความต้องการ* หมายถึง ความปรารถนาที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครโดย จำแนกเป็นความต้องการในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมทางการตลาด

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทราบลักษณะตลาดท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

7.2 ทราบความต้องการของตลาดท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

7.3 ได้แนวทางเพื่อใช้กำหนดกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนครให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดสกลนคร ได้รับการขนานนามว่า “ดินแดนแห่งธรรมะ” เนื่องจากมีสถานที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับทางพุทธศาสนาอยู่เป็นอันมากและล้วนแล้วแต่มีชื่อเสียงเลื่องลือแห่งท้องถิ่นก็มิมีมากแห่งแต่ที่เป็นที่รู้จักกันมากมีดังนี้ หนองหาน วัดพระธาตุเชิงชุม งานประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร เจดีย์เทศก์ เทศรังสี จึงได้นำเอาตำนาน ประวัติฯ มาบันทึกไว้เพื่อให้เนื้อหาสมบูรณ์

นอกจากนี้เนื้อหาของบทนี้ยังได้นำเอาเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาบันทึกเรียบเรียงไว้ดังนี้

1. ภูมิศาสตร์เมืองสกลนคร
2. สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ 6 แห่ง
3. คำขวัญประจำจังหวัด
4. ข้อมูลสถิติที่สำคัญเกี่ยวกับเขตการปกครอง พื้นที่และประชากร
5. นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2540 – 2546
6. รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว
7. ผลงานการวิจัยของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
8. กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด
9. ความหมายของคำว่าตลาด
10. ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

1. ภูมิศาสตร์เมืองสกลนคร

1.1 สภาพภูมิศาสตร์

สกลนครอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทยห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ 647 กม. ห่างจากแม่น้ำโขงตรงที่จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นเส้นพรมแดนประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประมาณ 90 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 9,605.76 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,003,602 ไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ คือ อ.เมือง อ.กุสุมาลย์ อ.กุคบก อ.พรรณานิคม อ.วาริชภูมิ อ.ส่องดาว อ.สว่างแดนดิน อ.วานรนิวาส อ.อากาศอำนวย อ.บ้านม่วง อ.พังโคน อ.คำตากล้า อ.โพนานแก้ว อ.เต่างอย อ.ภูพาน อ.โคกศรีสุพรรณ อ.นิคมน้ำอูน อ.เจริญศิลป์

สกลนครเป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญมากเมืองหนึ่งตั้งอยู่ในที่ราบแอ่งสกลนคร ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีเทือกเขาภูพานขวางกั้น สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ทางตอนเหนือของสกลนคร เป็นทุ่งที่ราบสูงมีป่าไม้ทึบ ตอนกลางของสกลนคร เป็นที่ราบต่ำที่เหมาะสมแก่การทำนาแต่สำหรับตอนใต้เป็นที่ราบ ที่อยู่ใกล้กับเชิงเขาภูพาน อันเป็นที่เกิดแหล่งน้ำหลายสาย พื้นที่ส่วนมากมักมีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งป่าไม้และสัตว์ป่านานาชนิด

สกลนครมีแม่น้ำสำคัญหลายสาย เช่น แม่น้ำสงคราม ซึ่งเกิดจากต้นน้ำในเขตอำเภอหนองหาร จังหวัดอุดรธานี ไหลผ่านเข้าสู่เขตสกลนคร ผ่านไปสู่จังหวัดนครพนม แม่น้ำสายนี้ถือเป็นแม่น้ำสายสำคัญสายหนึ่งในแอ่งที่ราบสกลนคร

ลำน้ำอูน มีต้นน้ำกำเนิดมาจากเทือกเขาภูพานในเขตสกลนคร โดยผ่านลงมายังอำเภอกุคบก อำเภอพรรณานิคมและไหลลงสู่จังหวัดนครพนม

ลำน้ำยาม หรือแม่น้ำยาม มีต้นน้ำในเขตสกลนคร ไหลผ่านอำเภอสว่างแดนดิน อำเภอวานรนิวาส อำเภออากาศอำนวย ลงสู่เขตจังหวัดนครพนม ก่อนจะไหลลงไปรวมกันที่ลำน้ำโขง และยังมีลำน้ำสายอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ลำน้ำพุง ลำน้ำก่ำ และห้วยทราย ห้วยบ่อ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ที่ก่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ ในพื้นที่สกลนครตลอดมา

นอกจากนี้จังหวัดสกลนคร ยังมีบึงขนาดใหญ่เรียกว่า หนองหาน อยู่ในตัวเมืองสกลนคร และกลายเป็นตำนานเมืองสกลนครมาจนบัดนี้ หนองหานเป็นหนองน้ำธรรมชาติที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของประเทศรองลงมาจากบึงบอระเพ็ดจังหวัดนครสวรรค์ และกว๊านพะเยาในจังหวัดพะเยา หนองหานนี้มีความยาวประมาณ 20 กม.และกว้างประมาณ 12 กม. มีเนื้อที่ทั้งหมดราว 23,125 ไร่ เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำนานาชนิด

1.2 เทือกเขาภูพาน เป็นเส้นแบ่งกั้นระหว่างพื้นที่แอ่งสกลนครกับแอ่งโคราชและเป็นเทือกเขาที่มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้มากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศและมีอาณาเขตป่าสงวนหลายแห่ง เช่น ดงอีปาง ดงหม้อทอง ดงผาลาด ดงจันทน์ ดงพัฒนา และดงพระเจ้า เป็นต้น

1.3 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดหนองคาย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดมุกดาหาร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครพนม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อุดรธานีและจังหวัดกาฬสินธุ์

1.4 สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะที่ตั้งของเมืองสกลนคร เป็นเหมือนแอ่งกระทะจึงมีสภาพอากาศที่ค่อนข้างร้อน อบอ้าวในฤดูร้อน และเมื่อถึงฤดูฝนมักจะมีฝนตกชุกมาก แต่ครั้นถึงฤดูหนาวก็มีอากาศที่หนาวเย็นมากกว่าและนานกว่าในพื้นที่อื่น ๆ ของภาคอีสาน

2. สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ 6 แห่ง

อยู่ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร ได้แก่ วัดพระธาตุเชิงชุม หนองหาน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระอาจารย์มั่น งานประเพณีแห่ปราสาทผึ้งและแข่งเรือ อยู่ในเขตอำเภอมุขมนตรี ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระอาจารย์ฝั้น เทศกเจดีย์ เทศสร้างสิรินธรณ์

2.1 พระธาตุเชิงชุม ตั้งอยู่ที่วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร ปลายถนนเจริญเมืองในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร เป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูนรูป 4 เหลี่ยมสูงประมาณ 24 เมตร สำหรับยอดฉัตรทองคำเหนือองค์พระธาตุเชิงชุมทำด้วยทองคำบริสุทธิ์ น้ำหนักทองคำถึง 247 บาท มีซุ้มประตูเปิดปิดทั้ง 4 ด้าน ข้างในทึบสร้างด้วยศิลาแลง เป็นเจดีย์สร้างขึ้นสวมรอยพระพุทธรูปของพระพุทธเจ้าสี่พระองค์ ซึ่งหมายถึง พระกกุสันธะ พระโกนาคม, พระกัสสะปะ, และพระพุทธรูปโคดม ซึ่งคือสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ชาวพุทธศาสนิกชนเคารพและสักการะอยู่ทุกวันนี้ สร้างขึ้นเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานชัด เป็นปูชนียสถานสำคัญคู่บ้านคู่เมืองสกลนครมาแต่โบราณ ภายในวิหารพระธาตุเชิงชุมเป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อบุญรอดแสนอันศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพนับถือและเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนในจังหวัดสกลนคร ทุกวันพระในตอนค่ำจะมีประชาชนไปบูชากราบไหว้พระธาตุ

และหลวงพ่อดังกล่าวนั้นเป็นจำนวนมาก งานประจำปีของพระธาตุเชิงชุมจะเริ่มตั้งแต่วันขึ้น 9 ค่ำ ถึง วันขึ้น 15 ค่ำเดือนยี่ของทุกปี (กำหนดตามจันทรคติ)

2.2 หนองหาน เป็นทะเลสาบน้ำจืดที่มีชื่อเสียงและกว้างใหญ่มากแห่งหนึ่งของ ประเทศไทยอยู่ในตัวเมืองสกลนคร มีเนื้อที่ประมาณ 123 ตารางกิโลเมตรเป็นที่รวมของลำห้วยต่าง ๆ หลายสายและยังเป็นต้นน้ำของลำน้ำก่ำซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญ ทั้งทางด้านการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวบ้านในชุมชนรอบหนองหาน ระดับน้ำในหนองลึกประมาณ 3-8 เมตร ในบริเวณหนองหาน มีเกาะต่าง ๆ กว่า 20 เกาะ เช่น เกาะดอนสวรรค์ ซึ่งเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุด บนเกาะมี วัด และ พระพุทธรูปซึ่งไม่สามารถบอกได้ว่าสร้างมานานเท่าใด นอกจากนั้นตามเกาะต่าง ๆ เหล่านี้จะมี ต้นไม้ใหญ่ขึ้นอยู่มากมายเป็นที่อาศัยของนกนานาชนิด บางเกาะได้สร้างศาลาพักร้อน เช่น เกาะแก้ว เกาะดอนสะคาม และเกาะดอนสะพุง ฯลฯ ในบริเวณหนองหานมีเรือยนต์ท่องเที่ยวขนาดจุ 90 คน บริการนักท่องเที่ยวรอบหนองหานในเวลากลางวัน สำหรับยลทิวทัศน์ซึ่งอยู่ใต้พื้นน้ำ เมื่อแดดส่องลงในน้ำจะเห็นสาหร่ายรูปร่างต่าง ๆ สวยงามมากติดต่อสอบถามรายละเอียดการจองเรือได้ที่สกลนครอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (042) 711-016

2.3 พิพิธภัณฑสถานพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต

จากตัวเมืองออกมาตามเส้นทางที่จะผ่านศูนย์ราชการจังหวัดบนถนนสุขเกษม ทางเข้าพิพิธภัณฑสถานจะอยู่ทางด้านซ้ายมือ ตรงข้ามกับที่ตั้งศูนย์ราชการจังหวัด เลี้ยวซ้ายเข้าไปประมาณ 250 เมตร จะถึงพิพิธภัณฑสถานซึ่งตั้งอยู่ในวัดป่าสุทธาวาส ตัวพิพิธภัณฑสถานมีลักษณะการก่อสร้างแบบสถาปัตยกรรม สมัยใหม่ประยุกต์สร้างด้วยกระเบื้องดินเผา ภายในพิพิธภัณฑสถานมีรูปหล่อเหมือนองค์ของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ในท่านั่งขัดสมาธิองค์โตกว่าตัวจริงเล็กน้อยและมีตู้กระจกบรรจุอัฐิของท่าน ที่แปรสภาพเป็นแก้วผลึกใสสีขาว ยกฐานสูงพื้นปูด้วยหินอ่อนพร้อมทั้งตู้แสดงเครื่องอัฐบริขารทั้งประวัติความเป็นมาของท่านตั้งแต่เกิดจนมรณภาพ

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต กำเนิดในสกุลแก่นแก้ว ที่ตำบลโง้งเจียมจังหวัดอุบลราชธานี บรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุ 15 ปี และอุปสมบทเมื่ออายุ 22 ปี ที่วัดเลียบจังหวัดอุบลราชธานี ท่านเป็นพระที่ยึดมั่นในปฏิปทาธุดงค์กรรมฐานเป็นวัตรมีพระในสายเดียวกันกับท่านอีกหลายองค์ที่ได้เข้ามาปฏิบัติและฝึกวิปัสสนากรรมฐานตามแนวของท่าน เช่น หลวงปู่ฝั้น อาจาโร หลวงปู่ขาว อนาลโย, หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เป็นต้น ในระยะหลังท่านเริ่มมีอาการป่วยบ่อยจึงย้ายจากการธุดงค์กรรมฐานเข้ามาจำพรรษาที่วัดป่าสุทธาวาสและมรณภาพเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ.

2.4 พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

ตั้งอยู่ที่วัดป่าอุดมสมพร ตำบลพรรณานิคม อำเภอพรรณานิคม ตามเส้นทาง สกลนคร-อุครธานี จากสกลนครถึงอำเภอพรรณานิคมประมาณ 37 กิโลเมตร จะมีทางแยกขวามือ เข้าไปตัวอำเภอพรรณานิคม วัดป่าอุดมพร ห่างจากที่ว่าการอำเภอ 2 กิโลเมตร พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร กำเนิดในสกุล สุวรรณรงค์ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2442 ที่ตำบลม่วงไข่ อำเภอพรรณานิคม และได้ บรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุ 19 ปี ณ วัดโพหนอง จนอายุครบ 20 ปี จึงอุปสมบทในพุทธศาสนา ฝ่ายมหานิกาย ต่อมาท่านได้มีโอกาสฟังพระธรรมเทศนาจากพระอาจารย์ฝั้น ภูริทัตโต เป็นครั้งแรก ที่บ้านม่วงไข่นี้ จนเกิดความศรัทธาเลื่อมใส จนเมื่อ พ.ศ. 2468 ท่านได้ทำการอุทิศเป็นพระคณะ ธรรมยุติ ณ วัดโพธิสมภรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุครธานี พร้อมทั้งถวายตัวเป็นลูกศิษย์ติดตาม พระอาจารย์ฝั้น

พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร มรณภาพเมื่อวันอังคารที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2520 รวมอายุ ได้ 72 ปี

ด้วยความดีของท่านถึงแม้ท่านจะมรณภาพแล้ว ศาสนุศิษย์ทั้งหลายผู้มีจิตศรัทธา เลื่อมใสได้ร่วมใจกันบริจาคทรัพย์สร้างเจดีย์พิพิธภัณฑ์ขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงท่านที่วัดป่า อุดมสมพร ลักษณะตัวพิพิธภัณฑ์ เป็นรูปเจดีย์ฐานกลม กลีบบัวสามชั้น ปลายยอดแหลมตั้งอยู่ บนเนินดิน ซึ่งจุดดินจากบริเวณใกล้เคียงยกสูงขึ้นบริเวณด้านหนึ่งมีสระน้ำขนาดใหญ่และรอบ ๆ เจดีย์ ตกแต่งเป็นสวนหย่อมมีต้นไม้ร่มเย็น ภายในบริเวณกลางพิพิธภัณฑ์ประดิษฐานรูปปั้น พระอาจารย์ฝั้น เหมือนองค์จริงในท่านั่งห้อยเท้า และถือไม้เท้าไว้ในมือ ด้านหน้าพระรูปตกแต่ง ด้วยเครื่องบูชาและตู้กระจกบรรจุอัฐิด้านฝาผนังโดยรอบเป็นตู้กระจกแสดงเครื่องอัฐบริขานที่ท่าน ใช้เมื่อยามมีชีวิตและประวัติความเป็นมาตั้งแต่เกิดจนมรณภาพ

2.5 เทศก์เจดีย์ เทศรังสีอนุสรณ์ (วัดถ้ำขาม)

ดำริสร้างโดยหลวงปู่เทศก์ เทศกรังสี ณ ลานหินวัดถ้ำขามอำเภอพรรณานิคม บน ลันเขาภูพาน มีบรรยากาศสงบร่มรื่น งดงาม เพื่อเป็นอนุสรณ์ว่า หลวงปู่เทศก์ ได้เคยมาจำพรรษาอยู่ ณ ที่แห่งนี้

โดยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จเป็นองค์ประธานวางศิลาฤกษ์ เมื่อ วันที่ 25 พฤศจิกายน 2537 ก่อสร้างเป็นสถาปัตยกรรมแบบเจดีย์จตุรมุขตามแนวศิลปกรรมอีสาน ผสมกับอยุธยา ภายในประดิษฐานรูปหล่อสำฤทธิ์หลวงปู่เทศก์ เทศกรังสี

ภายในวัดมีภูมิเดิมของหลวงปู่ฝั้น อาจาโร ซึ่งหลวงปู่เทศก์ ได้มาจำพรรษากระทั่ง
ได้ละสังขาร ณ ที่นี้ เมื่อปลายปี พ.ศ. 2537

ปัจจุบัน ได้จัดทำหุ่นเหมือนหลวงปู่เทศก์หล่อด้วยไฟเบอร์กลาสในอริยาบถ นั่ง
เก้าอี้ในกุฏิเพื่อจำลองเหตุการณ์ประหนึ่งว่า หลวงปู่ยังมีชีวิตอยู่

2.6 งานประเพณีแห่ปราสาทผึ้งและแข่งเรือ

ซึ่งจะจัดขึ้นระหว่างขึ้น 12-15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี สำหรับวันที่ขึ้น 14 ค่ำ จะ
เป็นวันแห่ขบวนปราสาทผึ้งที่ยิ่งใหญ่ตั้งแต่เวลา 8.00 น. ขบวนแห่ปราสาทผึ้งที่ตกแต่งอย่างวิจิตร
สวยงามของกลุ่มวัดต่าง ๆ จำนวนกว่า 20 กลุ่ม จะเริ่มออกจากสนามมิ่งเมืองในเขตเทศบาลเมือง
สกลนคร แห่ไปตามถนนสุขเกษมแยกเข้าถนนเจริญเมือง เพื่อไปสู่วัดพระธาตุเชิงชุม ปราสาทผึ้งที่
นำมาแต่ละขบวนจะมาตั้งไว้เป็นพุทธบูชา ณ บริเวณวัดพระธาตุเชิงชุม ด้วยความศรัทธาของชาว
อีสานที่เชื่อว่าในเทศกาลออกพรรษา พระพุทธเจ้าจะเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพื่อมา
โปรดเวไนยสัตว์ในโลกมนุษย์ให้พ้นทุกข์ ในตอนกลางคืนของวันขึ้น 13 ค่ำ ก่อนวันทำการแห่
ขบวนปราสาทผึ้ง ชาวคุ้มต่าง ๆ จะนำปราสาทผึ้งของตนที่ตกแต่งอย่างสวยงาม ประดับโคมไฟ
หลากสี มาตั้งประกวดแข่งกัน ณ สนามมิ่งเมือง เพื่อให้ประชาชนได้ชมความสวยงามอย่างใกล้ชิด
(สำนักงานเทศบาลเมืองสกลนคร . amazing sakolnakhorn, 2544)

3. คำขวัญประจำจังหวัดสกลนคร

“พระธาตุเชิงชุมคู่บ้าน พระตำหนักภูพานคู่เมือง
งามลือเลื่องหนองหาน แลตระการปราสาทผึ้ง
สวยสุดซึ้งสาวภูไท ถิ่นมั่นในพุทธธรรม” (ททท. เขต 4, 2544)

4. ข้อมูลสถิติที่สำคัญเกี่ยวกับเขตการปกครอง พื้นที่และประชากร

4.1 จำนวนเขตการปกครองและพื้นที่ของจังหวัด

	2542	2543	2544
อำเภอ	18	18	18
ตำบล	125	125	125
หมู่บ้าน	1,328	1,363	1,397
อบจ.	1	1	
เทศบาล	16	16	16
อบต.	123	123	123

พื้นที่จังหวัด 9,605.8 ตารางกิโลเมตร

หมายเหตุ: เป็นข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดสกลนคร

4.2 จำนวนพื้นที่และประชากร

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร		
		2542	2543	2544
รวม	9,605.80	1,094,615	1,097,625	1,101,608
ในเขตเทศบาล	54.54	52,618	52,146	139,246
นอกเขตเทศบาล	9,551.26	1,042,447	1,045,479	962,362
เมืองสกลนคร	1,023.37	181,517	182,058	183,786
กุสุมาลย์	454.00	43,990	44,204	44,549
กุศบาก	455.00	32,685	32,748	32,824
คำตากล้า	402.00	37,672	37,674	37,145
โคกศรีสุพรรณ	212.00	37,735	33,693	33,765
เจริญศิลป์	401.00	41,500	41,556	41,942
เต่างอย	328.00	22,950	22,857	22,876
นิคมน้ำอูน	162.00	13,313	13,361	13,395
บ้านม่วง	850.00	66,324	66,850	67,169
พรรณานิคม	673.80	79,482	79,528	79,440

พังโคน	383.75	52,765	53,021	52,848
โพหนากแก้ว	352.00	35,430	35,522	35,573
ภูพาน	559.00	35,567	35,305	35,521
วานรนิวาส	1,001.00	119,280	119,767	120,472
วาริชภูมิ	476.13	50,626	50,828	50,789
สว่างแดนดิน	970.00	149,746	150,153	150,401
ส่องดาว	317.75	32,580	32,789	33,018
อากาศอำนวย	585.00	65,453	65,711	66,095

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลเดือนธันวาคมของทุกปี

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

4.3 คดีสำคัญที่จับคนร้ายได้

	2542	2543	2544
คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	25/24	57/23	76/18
คดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายและเพศ	313/239	316/187	420/273
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	511/279	507/238	518/249
คดีที่น่าสนใจ	262/104	279/87	407/172
คดีรัฐเป็นผู้เสียหาย	4,193/4,193	4,251/4,251	3,935/3,935

ที่มา: ตำรวจภูธรจังหวัดสกลนคร

4.4 สถิติปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

	2542	2543	2544
จำนวนวันที่ฝนตก	157	153	138
ปริมาณน้ำฝนรวม (มม.)	1,765.9	1,846.3	1,742.1
อุณหภูมิต่ำที่สุด (°C)	4.0	9.5	10
อุณหภูมิสูงสุด (°C)	40.0	39.8	41.1
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุด (%)	35.3	53.65	54.17
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุด (%)	96.7	90.52	88.86

ที่มา : สถานีตรวจอากาศจังหวัดสกลนคร

4.5 ศาสนา

	2542	2543	2544
วัด	993	991	903
สำนักสงฆ์	725	311	417
โบสถ์คริสต์	62	62	60
มัสยิด	1 1	1	
พระภิกษุ	4,073	4,927	4,559.50
สามเณร	2,188	2,249	2,526
วิสุคามสีมา	268 269	235	

ที่มา: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

4.6 ความเดือดร้อนของราษฎรและความต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือ
(เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย)

จำนวนหมู่บ้านนอกเขตทั้งสิ้น 1,351 หมู่บ้าน

ความเดือดร้อนของราษฎร

	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
1. ขายผลผลิตได้ราคาต่ำ	889	65.8
f 2. ภัย/ ยาปราบศัตรูพืชราคาแพง	586	43.4
3. ไม่มีทุนในการประกอบอาชีพ	577	42.7
f 4. ดกงานไม่มีงานทำ	577	42.7
5. อุทกภัยน้ำท่วม	271	20.1
6. การคมนาคมไม่สะดวก	248	18.4
7. ไม่มีที่ดินทำกิน	176	13.0
8. แล้งจัด	143	10.6
9. ปัญหาเสพติด	138	10.2
10. โรคระบาดพืช	104	7.7

4.7 ความต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือ

	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
1. หางานให้ทำหรืออาชีพเสริม	353	26.1
2. ให้กู้ยืมเงินลงทุน	316	23.4
3. ประกันราคาสินค้าเกษตร	270	20.0
4. พยุงราคาสินค้าเกษตร	265	12.6
5. ประกันราคา/ จัดหาปุ๋ย	261	19.3
6. ต้องการถนนคอนกรีต/ ลาดยางในหมู่บ้าน	172	12.7
7. ส่งเสริม/ ฝึกฝนอาชีพ	142	10.5
8. จัดหาที่ดินทำกิน	115	8.5
9. หาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	114	8.4
10. ทำถนนเข้าหมู่บ้านหรือเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน	109	8.1

ที่มา: โครงการสำรวจข้อมูลระดับหมู่บ้าน พ.ศ. 2544 สนง.สถิติจังหวัดสกลนคร
(สำนักงานสถิติจังหวัดสกลนคร, 2545)

5. นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2540-2546

1) ส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรการท่องเที่ยว ควบคู่กับสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงคุณภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อให้สามารถรองรับขยายตัวของนักท่องเที่ยวในระยะยาวและคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติสืบไป

2) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนรวมทั้งประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทในการร่วมมือกันแก้ไขหรือป้องกันปัญหาการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการพัฒนา และบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีคุณค่าช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

3) สนับสนุนการพัฒนาปัจจัยการให้บริการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความเจริญทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะระบบการให้บริการข้อมูลข่าวสาร โดยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั้งภายในและระหว่างประเทศ

4) ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านการพัฒนาและส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวรวมทั้งพัฒนาระบบเครือข่ายการคมนาคมขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาคนี้

5) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในชาติให้เป็นนักท่องเที่ยวที่ดีที่มีความรักความห่วง
 แหวนและช่วยทำนุบำรุงทรัพยากรมรดกทางการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมตลอดจนมีความโอบอ้อม
 อารีให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยน้ำใจไมตรีอันดีงามสืบไป

6) ส่งเสริมการผลิตบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีปริมาณสอดคล้องกับ
 ความต้องการของตลาด มีคุณภาพได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ เพื่อรองรับนโยบายการเปิดเสรี
 ด้าน การค้า บริการ ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรชาวไทยมีงานทำในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพิ่ม
 มากขึ้น

7) กำกับดูแลให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับ
 ความคุ้มครองตาม พ.ร.บ.ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 รวมทั้งผลักดันให้มีการกวดขัน
 มาตรการต่าง ๆ ในการให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างจริงจังต่อเนื่อง
 ตลอดไป

8) ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
 และส่งผลดีต่อการพัฒนาสังคมทั้งในระดับ ครอบครัว ชุมชนและส่วนรวมของประเทศสืบไป

9) ส่งเสริมเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่มีคุณภาพเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว
 ภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น พักอยู่นานวัน ใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น และเดินทางกระจายไปทั่วภูมิภาคโดย
 คำนึงถึงขีดความสามารถหรือข้อจำกัดในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

10) สร้างค่านิยมให้ชาวไทยเพิ่มการท่องเที่ยวและใช้จ่ายใช้สอยภายในประเทศ
 กระจายไปสู่ภูมิภาคตลอดปี เพื่อเพิ่มดุลการท่องเที่ยงให้มีมากขึ้นและเป็นการกระจายความเจริญไป
 สู່ท้องถิ่นอันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศต่อไป

11) พิจารณาประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวที่จำเป็นและเหมาะสมในลักษณะของการ
 ลงทุน ร่วมทุน หรือให้การส่งเสริมสนับสนุนการลงทุนเพื่อประโยชน์โดยส่วนรวม ของชาติ และ
 องค์กร (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541)

6. รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวฯ

นิคม จารุมณี อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศอยู่ในระดับต้น ๆ ของประเทศและการท่องเที่ยวยังเป็นการกระจายรายได้ออกสู่ประชาชนอย่างกว้างขวางสร้างอาชีพหลักและอาชีพเสริมแก่ประชาชน เช่น หัตถกรรม การขายอาหาร และบริการอื่นๆ เป็นต้น (นิคม จารุมณี, 2542)

1) รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี

พันตำรวจโท สุรศักดิ์ ขุนณรงค์, นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายนอกถ้ำ ภายในถ้ำ การบริการข้อมูล และการจัดการดูแลนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์การผันแปร พบว่า การให้คุณค่าต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 อาชีพ แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ อายุ รายได้ต่อเดือน ลักษณะการเดินทาง ขนาดของกลุ่มเดินทาง การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ แตกต่างกันอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ มีดังนี้ คือ นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม เช่น มีการขูด ขีด ทำลายผนังถ้ำ หัก ทำลาย จับต้องหินงอกหินย้อย ทิ้งขยะในถ้ำ ฯลฯ และส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติขณะเที่ยวชมถ้ำ รวมทั้งขาดความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของถ้ำและระบบนิเวศน์ภายในถ้ำและรอบๆ บริเวณถ้ำ การประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับถ้ำ เช่น การเกิดของถ้ำ ประวัติความเป็นมาของถ้ำ ความงามของถ้ำ ฯลฯ ยังมีน้อยเกินไป การจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยยังไม่ทั่วถึง และการกวดขันนักท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่เคร่งครัด สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ไฟฟ้าภายในถ้ำ โทรศัพท์ มีจำนวนไม่เพียงพอ และการให้ประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมยังค่อนข้างจำกัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในเรื่องนี้ คือ ในส่วนของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยวควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์แนะนำแหล่งท่องเที่ยว ให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์แก่นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการท่องเที่ยว ทั้งในประเด็นของความหมายหลักการ แนวทางปฏิบัติ และความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ โดยอาจใช้สื่อโทรทัศน์ วิทยุ

นิตยสาร /วารสาร แผ่นพับ การจัดนิทรรศการ การจัดบอร์ด ควรชี้แจงหรือปฐมนิเทศแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนถึงระเบียบการปฏิบัติที่ถูกต้องก่อนที่จะเข้าไปเที่ยวชมในถ้ำ ควรศึกษาขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) ของถ้ำ ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรปรับปรุงให้มีศูนย์บริการข้อมูลและข่าวสาร ป้าย/สัญลักษณ์บอกทิศทาง การปรับปรุงสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรสอดคล้องและไม่ทำลายความเป็นธรรมชาติของถ้ำและบริเวณโดยรอบ และที่สำคัญควรเพิ่มงบประมาณ ในการดูแลและพัฒนาปรับปรุงถ้ำ ซึ่งควรใช้วิธีให้นักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริจาคด้วย (พินคำรวจโท สุรศักดิ์ ขุนณรงค์, 2539)

2) รายงานการวิจัยเรื่องวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก

สุพัตรา แก้วมุกดา, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมณี เขาพระ สารีกา และบ้านใหญ่ มีความคาดหวังที่จะเห็นการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เน้นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีการประชาสัมพันธ์ มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชน ด้วยการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง และต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ รวมทั้งมีการตรวจติดตามการทำงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง ตัวแปรที่นำมาศึกษาได้แก่ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร และความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือ ควรให้มีการให้ความรู้ด้วยกระบวนการฝึกอบรมการจัดนิทรรศการ เอกสารแผ่นพับเผยแพร่เกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลใช้เป็นกรอบเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

3) รายงานการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อนันทนาการ

เขาวรี เจริญสวัสดิ์, นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อทรัพยากรธรรมชาติในระดับปานกลางร้อยละ 61.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ อายุ และความคาดหวังต่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยกลุ่มที่มีอายุน้อยมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก กลุ่มที่มีความคาดหวังต่อการพักผ่อนหย่อนใจในระดับสูงมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มีความคาดหวังปานกลางและต่ำ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการในระดับปานกลางร้อยละ 51.9 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ คือ ความคาดหวังต่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยกลุ่มที่มีความคาดหวังต่อการพักผ่อนหย่อนใจในระดับสูงมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มีความคาดหวังปานกลางและต่ำ

ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทางเดินที่พักรวมในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีความพึงพอใจในการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อนันทนาการจำเป็นต้องส่งเสริมปรับปรุงบริการนันทนาการ จัดรูปแบบนันทนาการกิจกรรมนันทนาการให้เหมาะสมกับวัย โดยมุ่งเน้นการให้การศึกษาแก่ประชาชนในด้านระบบนิเวศ ทรัพยากรและการใช้ประโยชน์ และประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีความตระหนักต่อกิจกรรมการพักรวมด้วยเดินที่ในการอยู่ใกล้ธรรมชาติมากกว่า ความสนุกสนานจนเกิดการรบกวนความสงบของพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อรองรับกิจกรรมนันทนาการ

4) รายงานการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์ต่อความเสื่อมโทรมของแนวปะการัง ทัศนศึกษาหมู่เกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วันเพ็ญ อังคศิริสรรพ, ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่สัมพันธ์ต่อความเสื่อมโทรมของแนวปะการัง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีทั้งหมด 5 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์การดำน้ำ ทัศนคติ การผ่านการอบรม อายุ และสัญชาติ โดยทั้ง 5 ปัจจัย สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของคะแนนพฤติกรรมได้ ร้อยละ 36.8 ($R^2 = 0.368$) ส่วนการวิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์การจำแนกพหุ พบว่าปัจจัยหลักที่มีผลต่อพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การดำน้ำ และทัศนคติ ส่วนปัจจัยร่วม ได้แก่ การอบรม และสัญชาติ โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของพฤติกรรมได้ร้อยละ 36.9 ($R^2 = 0.369$) ซึ่งทั้ง 2 เทคนิคให้ผลออกมาสอดคล้องใกล้เคียงกัน

ผลการศึกษาของคนในท้องถิ่น พบว่า ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่สัมพันธ์ต่อความเสื่อมโทรมของแนวปะการัง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า มีทั้งหมด 2 ตัวแปร โดยตัวแปรแรกที่มีผลต่อพฤติกรรมมากที่สุด คือ ทัศนคติ และตัวแปรสุดท้ายคือ การรับข่าวสาร ทั้ง 2 ปัจจัย สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของคะแนนพฤติกรรมได้ ร้อยละ 27.9 ($R^2 = 0.279$) ส่วนการวิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์การจำแนกพหุ พบว่าปัจจัยหลักที่มีผลต่อพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การรับข่าวสาร และทัศนคติ เท่านั้น โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของพฤติกรรมได้ร้อยละ 35.1 ($R^2 = 0.351$) ซึ่งทั้ง 2 เทคนิคให้ผลออกมาสอดคล้องเหมือนกัน

ผลการศึกษารั้งนี้ สะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรส่งเสริมที่เพิ่มพูนความรู้ และทัศนคติ ที่เกิดขึ้นแก่ทั้งนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น โดยอาจดำเนินการผ่านการฝึกอบรมคนในท้องถิ่น แจกสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น แผ่นพับ แก่นักท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมเสริมสร้างทัศนคติในลักษณะต่างๆ เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดกับปะการัง และคงไว้ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

7. ผลงานวิจัยของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

7.1 สถิติการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2545 และแนวโน้มจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือน ปี 2546 - 2548

สถิติการท่องเที่ยวในปี 2545 มีผู้เยี่ยมชมเยือนจังหวัดขอนแก่น นครพนม นครราชสีมา (รวมอำเภอเมือง และอำเภอปากช่อง) หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี มุกดาหาร ศรีสะเกษ เลย สุรินทร์ บุรีรัมย์ กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และสกลนคร รวมทั้งสิ้น 15,148,488 คน จำแนกเป็น นักท่องเที่ยว 9,493,177 คน ร้อยละ 62.67 และนักท่องเที่ยว 5,655,311 คน ร้อยละ 37.33 ในจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนทั้งหมดนี้ จำแนกเป็นชาวไทย 14,472,820 คน ร้อยละ 95.54 และชาวต่างประเทศ 675,668 คน ร้อยละ 4.46 จังหวัดที่มีผู้เยี่ยมชมเยือนเดินทางไปเยือนโดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ นครราชสีมา (รวมอำเภอเมืองและอำเภอปากช่อง) ขอนแก่น อุดรธานี อุบลราชธานี หนองคาย สกลนคร มุกดาหาร บุรีรัมย์ เลย สุรินทร์ ชัยภูมิ ศรีสะเกษ นครพนม ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ร้อยละ 22.35, 12.59, 10.11, 6.97, 6.49, 4.76, 4.71, 4.66, 4.34, 4.31, 3.95, 3.38, 3.20, 2.03 และ 1.78 ตามลำดับ

ลักษณะการเดินทางของผู้เยี่ยมชมเยือนที่มาเยือนจังหวัดต่างๆ ในภาพรวมทั้ง 16 จังหวัด จำแนกเป็นเดินทางมาเอง 15,029,160 คน ร้อยละ 99.21 และเดินทางมาด้วยบริษัทนำเที่ยว 119, 328 คน ร้อยละ 0.79 ประเภทพาหนะที่ผู้เยี่ยมชมเยือนใช้เดินทางเข้ามาเยือนจังหวัดต่างๆ ในภาพรวมทั้ง 16 จังหวัด โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ รถส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง (ทั้งรถธรรมดาและรถปรับอากาศ) รถไฟ เครื่องบิน และอื่นๆ (เช่น เรือ รถจักรยานยนต์ และรถแท็กซี่ เป็นต้น) ร้อยละ 65.89, 22.54, 9.31, 1.71 และ 0.54 ตามลำดับ

ประเภทสถานพักแรมที่นักท่องเที่ยวเข้าพักแรมในภาพรวมทั้ง 16 จังหวัด โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บ้านญาติ/บ้านเพื่อน โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ที่พักในอุทยานแห่งชาติ ที่พักอื่นๆ (เช่น หอพัก วัด และที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น) และบ้านพักรับรองของทางราชการหรือเอกชน ร้อยละ 51.11, 40.97, 3.82, 2.72 และ 1.38

ตามลำดับ ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่พักแรม โดยภาพรวมทั้ง 16 จังหวัด เท่ากับ 3.17 วันต่อคน จำแนกเป็น ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย 3.18 วันต่อคน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 2.84 วันต่อคน

ค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือนที่นำมาใช้จ่ายในภาพรวมทั้ง 16 จังหวัด เมื่อรวมทุกหมวดค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าบริการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายบันเทิง และอื่นๆ โดยเฉลี่ย 619.68 บาทต่อคนต่อวัน จำแนกเป็น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 600.08 บาทต่อคนต่อวัน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 1,039.59 บาทต่อคนต่อวัน หากพิจารณาค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของผู้เยี่ยมเยือน โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อุดรธานี ขอนแก่น หนองคาย อุบลราชธานี มุกดาหาร นครราชสีมา (รวมอำเภอเมือง และอำเภอปากช่อง) นครพนม ศรีสะเกษ เลย สกลนคร สุรินทร์ บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด ชัยภูมิ กาฬสินธุ์ และมหาสารคาม มีค่าเฉลี่ย 85.79, 788.49, 746.76, 733.29, 721.32, 633.36, 577.71, 507.90, 497.23, 461.22, 430.27, 412.51, 348.16, 316.26, 308.32 และ 302.77 บาทต่อคนต่อวัน ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายได้จากการท่องเที่ยวในภาพรวมทั้ง 16 จังหวัด มีรายได้รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 22,800.86 ล้านบาท จำแนกเป็น รายได้จากการท่องเที่ยวของชาวไทย 21,615.85 ล้านบาท ร้อยละ 94.80 และรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ 1,185.01 ล้านบาท ร้อยละ 5.20

จำนวนครั้งที่ผู้เยี่ยมเยือนเดินทางมาเยือนจังหวัดหนึ่งๆ ในรอบปี โดยเฉลี่ยทั้ง 16 จังหวัด เท่ากับ 5.14 ครั้งต่อคน จำแนกเป็น จำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 5.44 ครั้งต่อคน และจำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 3.42 ครั้งต่อคน

แนวโน้มจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้ง 16 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2546 – 2548 ยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากปี 2545 อันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศที่กำลังฟื้นตัว จึงน่าจะส่งผลให้ชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศในเกือบทุกจังหวัดเพิ่มขึ้นในปี 2546 โดยภาพรวม 16 จังหวัด เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.50 เมื่อเทียบกับปี 2545 ส่วนชาวต่างประเทศ มีแนวโน้มใกล้เคียงกับปี 2545 โดยเฉพาะในจังหวัดใหญ่ๆ ได้แก่ นครราชสีมา ขอนแก่น และอุดรธานี เป็นต้น ดังนั้นในปี 2545 และปีต่อๆ ไป คาดว่าภาวะการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2545 สำหรับชาวต่างประเทศที่เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยวในบางจังหวัด เช่น ขอนแก่น นครราชสีมา หนองคาย และอุดรธานี คาดว่าจะใกล้เคียงกับปี 2545 ถ้าหากว่ายังมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งมีจุดขายที่ชาวต่างประเทศบางกลุ่มให้ความสนใจ เช่น วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โบราณสถานและปูชนียวัตถุ และทัศนียภาพริมแม่น้ำโขง เป็นต้น (ททท. เขต 4, 2545)

7.2 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม ปี 2544

สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม ในปี 2544 มีผู้เยี่ยมชมเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.42 เมื่อเทียบกับปี 2543 โดยผู้เยี่ยมชมชาวไทย และชาวต่างประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.66 และ 1.75 เมื่อเทียบกับปี 2543 ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่พักบ้านญาติ/เพื่อน และพักโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกะโล เนื่องจากมีการจัดประชุม/สัมมนาในโรงแรมมากขึ้น การจัดกิจกรรมต่างๆ และงานประเพณีไหลเรือไฟ เป็นต้น

7.3 สถิติการท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม ปี 2544

สถิติการท่องเที่ยวในปี 2544 จังหวัดนครพนม มีผู้เยี่ยมชมรวมทั้งสิ้น 501,852 คน จำแนกเป็น นักท่องเที่ยว 241,997 คน ร้อยละ 48.22 และนักท่องเที่ยว 259,855 คน ร้อยละ 51.78 ในจำนวนผู้เยี่ยมชมทั้งหมดนี้ จำแนกเป็น ชาวไทย 472,202 คน ร้อยละ 93.09 และชาวต่างประเทศ 29,650 คน ร้อยละ 5.91

ลักษณะการเดินทางของผู้เยี่ยมชมที่มาเยือนจังหวัดนครพนม จำแนกเป็น เดินทางเอง 498,837 คน ร้อยละ 99.40 และเดินทางมาด้วยบริษัทนำเที่ยว 3,015 คน ร้อยละ 0.60 ประเภทพาหนะที่ผู้เยี่ยมชมใช้เดินทางมาเยือนจังหวัดนครพนม โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ รถส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง (ทั้งรถธรรมดาและรถปรับอากาศ) อื่นๆ (เช่น เรือ รถจักรยานยนต์ หรือรถแท็กซี่) และเครื่องบิน ร้อยละ 73.96, 18.79, 5.10 และ 2.16 ตามลำดับ

ประเภทสถานพักแรมที่นักท่องเที่ยวใช้พักแรมในจังหวัดนครพนม โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บ้านญาติ/บ้านเพื่อน โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกะโล ที่พักรื่นๆ (เช่น หอพัก วัด หรือที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยว) และบ้านพักรับรองของทางราชการและเอกชน ร้อยละ 54.43, 39.47, 4.60 และ 2.50 ตามลำดับ

ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่พักในจังหวัดนครพนม เท่ากับ 2.96 วันต่อคน จำแนกเป็นระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย 2.96 วันต่อคน และระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 3.04 วันต่อคน

ค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมชมที่นำมาใช้จ่ายเมื่อรวมทุกหมวดค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าบริการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายบันเทิง และอื่นๆ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 578.04 บาท จำแนกเป็น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมชมชาวไทย 566.95 บาท และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมชมชาวต่างประเทศ 754.04 บาท เมื่อพิจารณาโดยรวมปี 2544 จังหวัดนครพนม ได้รับรายได้จากการท่องเที่ยว รวมเป็นเงินทั้งสิ้น

651.77 ล้านบาท จำแนกเป็น รายได้จากการท่องเที่ยวของชาวไทย 622.58 ล้านบาท ร้อยละ 95.52 และรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ 29.19 ล้านบาท ร้อยละ 4.48

จำนวนครั้งที่ผู้เยี่ยมชมเยือนเดินทางมาจังหวัดนครพนมในรอบปี โดยเฉลี่ย 3.88 ครั้งต่อคน จำแนกเป็น จำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมชมเยือนชาวไทย 3.96 ครั้งต่อคน และจำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างประเทศ 2.63 ครั้งต่อคน

7.4 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดมุกดาหาร ปี 2544

สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดมุกดาหาร ในปี 2544 มีจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.42 เมื่อเทียบกับปี 2543 โดยผู้เยี่ยมชมเยือนชาวไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.42 เมื่อเทียบกับปี 2543 ซึ่งส่วนใหญ่แก่นักท่องเที่ยวที่พักโรงแรม ที่เดินทางด้วยรถส่วนตัวหรือรถเช่า ส่วนผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.45 เมื่อเทียบกับปี 2543 ส่วนใหญ่เป็นนักทัศนจรชาวลาวที่เดินเข้ามาซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค

7.5 สถิติการท่องเที่ยวในจังหวัดมุกดาหาร ปี 2544

สถิติการท่องเที่ยวในปี 2544 จังหวัดมุกดาหาร มีผู้เยี่ยมชมเยือนรวมทั้งสิ้น 674,053 คน จำแนกเป็นนักท่องเที่ยว 206,937 คน ร้อยละ 30.70 และนักทัศนจร 467,116 คน ร้อยละ 69.30 ในจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนทั้งหมดนี้ จำแนกเป็น ชาวไทย 628,407 คน ร้อยละ 93.23 และชาวต่างประเทศ 45,646 คน ร้อยละ 6.77

ลักษณะการเดินทางของผู้เยี่ยมชมเยือนที่มาเยือนจังหวัดมุกดาหาร จำแนกเป็น เดินทางมาเอง 670,110 คน ร้อยละ 99.42 และเดินทางกับบริษัทนำเที่ยว 3,943 คน ร้อยละ 0.58 ประเภทพาหนะที่ผู้เยี่ยมชมเยือนใช้เดินทางเข้ามาเยือนจังหวัดมุกดาหาร โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย คือ รถส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง (ทั้งรถธรรมดาและรถปรับอากาศ) และอื่นๆ (เช่น เรือรถจักรยานยนต์ หรือรถแท็กซี่) ร้อยละ 84.63, 8.59 และ 6.78 ตามลำดับ

ประเภทสถานพักแรมที่นักท่องเที่ยวเข้าพักแรมในจังหวัดมุกดาหาร โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โรงแรม/รีสอร์ต/เกสต์เฮาส์/บังกะโล บ้านญาติ/บ้านเพื่อน ที่พักอื่นๆ (เช่น หอพัก วัด หรือที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยว) และบ้านพักรับรองของทางราชการหรือเอกชน ร้อยละ 66.95, 28.52, 3.33 และ 1.20 ตามลำดับ

ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในจังหวัดมุกดาหาร เท่ากับ 2.53 วันต่อคน จำแนกเป็นระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย 2.55 วันต่อคน และระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 1.25 วันต่อคน

ค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมชมที่นำมาใช้จ่ายเมื่อรวมทุกหมวดค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าบริการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายบันเทิง และอื่นๆ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 717.67 บาท จำแนกเป็น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมชมชาวไทย 695.47 บาท และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมชมชาวต่างประเทศ 1,023.27 บาท เมื่อพิจารณาโดยรวม ในปี 2544 จังหวัดมุกดาหาร ได้รับความได้จากการท่องเที่ยวรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 703.09 ล้านบาท จำแนกเป็น รายได้จากการท่องเที่ยวของชาวไทย 655.28 ล้านบาท ร้อยละ 93.20 และรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ 47.81 ล้านบาท ร้อยละ 6.80

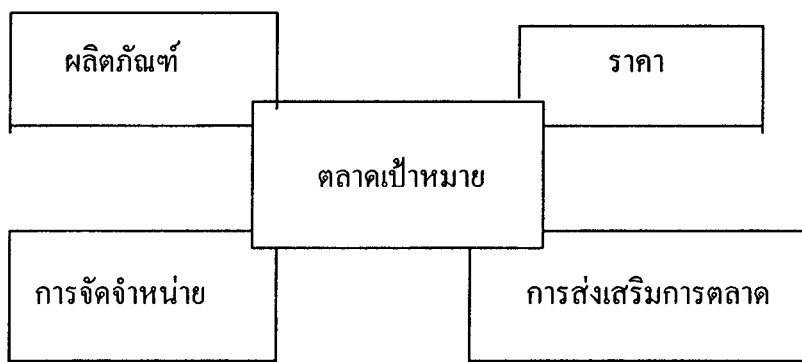
จำนวนครั้งที่ผู้เยี่ยมชมเดินทางมาเยือนจังหวัดมุกดาหารในรอบปี โดยเฉลี่ย 3.80 ครั้งต่อคน จำแนกเป็น จำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมชมชาวไทย 3.91 ครั้งต่อคน และจำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมชมชาวต่างประเทศ 2.29 ครั้งต่อคน (ททท. เขต 4, 2544)

8. กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด

8.1 กลยุทธ์ (strategy) จะเป็นแผนงานกว้าง ๆ ที่ใช้เพื่อการแข่งขันและมุ่งชัยชนะ (Game plan) และเป็นแผนที่ส่งเสริมให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

8.2 กลยุทธ์การตลาดเป็นวิธีการดำเนินการในการสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภค เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขันในตลาด (ประมวลสาระชุดวิชา การวางแผนกลยุทธ์และการควบคุม, 2545)

8.3 การจัดส่วนประสมการตลาด

ภาพที่ 2.1 การจัดส่วนประสมการตลาด

การจัดส่วนประสมทางการตลาดจะต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ จากภาพแสดงถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับส่วนประสมการตลาดให้ตรงกับความต้องการของตลาดเป้าหมายคือ

1. การตัดสินใจด้านผลิตภัณฑ์
2. การตัดสินใจด้านราคา
3. การตัดสินใจด้านการจัดจำหน่าย
4. การตัดสินใจด้านการส่งเสริมการตลาด (ประมวลสาระชุดวิชา การวิเคราะห์

วางแผน และการควบคุมการตลาด, 2544)

9. ความหมายของคำว่าการตลาด

สมาคมการตลาดประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

1) การตลาด (Marketing) เป็นกระบวนการทางสังคมซึ่งแต่ละคน/แต่ละกลุ่มได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ต้องการ คือสินค้า หรือบริการ โดยผ่านระบบการแลกเปลี่ยนสิ่งที่มีคุณค่าซึ่งกันและกัน

2) การตลาดหรือการจัดการการตลาด (Marketing Management) เป็นกระบวนการวางแผน การบริการ แนวคิดสินค้า การตั้งราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด สำหรับสินค้าบริการที่สร้างสรรค์ให้เกิดการแลกเปลี่ยนและสนองความพอใจให้ลูกค้า ขณะเดียวกันองค์กรบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

10. ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

ทฤษฎีการจัดลำดับความต้องการความต้องการของมาสโลว์ (Hierachy of needs) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการในปัจจุบัน 4 ซึ่งเป็นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อให้มีชีวิตรอด ได้แก่ อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค

2) ความต้องการปลอดภัย (Safety needs) เป็นความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่โดยปราศจากความกลัว ความเจ็บปวด ความไม่สะดวกสบาย

3) ความต้องการด้านความรัก (Belonging and Love needs) คือ ความต้องการของมนุษย์ที่อยากจะเป็นที่ยอมรับ ได้รับความรักความพึงพอใจจากผู้อื่น

4) ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ (Esteem needs) เป็นความต้องการให้ได้รับการยกย่อง

5) ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง (Self actualization) มาถึงจุดหนึ่งมนุษย์จะไม่แคร์ว่าคนอื่นจะมองตัวเองอย่างไร แต่เขาจะเริ่มรักตัวเองและมองหาสิ่งที่จะสร้างความภูมิใจให้กับตัวเอง

ความต้องการที่เพิ่มเติมจากทฤษฎีของมาสโลว์

- 1) ความอยากรู้อยากเห็น (need to know) มนุษย์ทุกคนมีความสนใจใฝ่รู้อยู่ในตัว
- 2) ความต้องการสุนทรีย์ (Esthetic needs) เป็นความต้องการในสิ่งที่สวยงามๆ ความเป็นส่วนสำคัญ มีระเบียบ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) เกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครเพื่อนำไปใช้กำหนดกลยุทธ์การตลาดให้สอดคล้องกันกับความต้องการด้วยการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดสกลนคร จำนวน 408 ราย นอกจากนี้ยังไปทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยวจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นายกเทศบาลเมือง, หอการค้าจังหวัด, ประชาสัมพันธ์จังหวัด และเจ้าของบริษัทนำเที่ยวจำนวน 3 แห่ง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละ (percent) และหาความสัมพันธ์ระหว่าง สองตัวแปร

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ 1.นายกเทศบาลเมืองสกลนคร 2.ประธานหอการค้าจังหวัด 3.ประชาสัมพันธ์จังหวัด 4.เจ้าของบริษัทนำเที่ยว 3 แห่ง 5.นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร ในปี พ.ศ.2546 ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครหาได้จากค่าเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม และมุกดาหาร เนื่องจากจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร เป็น 3 จังหวัด ที่มีเขตชายแดนติดต่อกันและใกล้เคียงกัน โดยที่จังหวัดนครพนมและมุกดาหาร เป็นจังหวัดที่มีเขตชายแดนติดแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นแม่น้ำกั้นอาณาเขตไทย-ลาว สามจังหวัดนี้ มีถนนเชื่อมกันทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้โดยสะดวก และสถิตินักท่องเที่ยวที่ ททท. เก็บรวบรวมไว้ ในช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2544 จะมีแต่จังหวัดนครพนมและมุกดาหารเท่านั้น จึงต้องประมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว ในจังหวัดสกลนคร โดยหาค่าเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร ดังนี้

สูตร ประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

(พ.ศ. 2546) = ประมาณการ จำนวน นักท่องเที่ยวชาวไทย (พ.ศ.2546)

ของจังหวัดนครพนม + มุกดาหาร หาร 2

$$\begin{aligned}\text{แทนค่า} &= \frac{520,620 + 692,818}{2} \\ &= 606,710 \text{ คน}\end{aligned}$$

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1.นายกเทศบาลเมืองสกลนคร 2.ประธานหอการค้าจังหวัด 3.ประชาสัมพันธ์จังหวัด 4.เจ้าของบริษัทนำเที่ยว 3 แห่ง 5.นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครช่วงเทศกาลสงกรานต์ ในปี พ.ศ.2546

2.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย หาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane) ที่ความเชื่อมั่น 95 % และมีความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน แต่เนื่องจากจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 4 วัน ๆ ละเท่า ๆ กัน ของสถานที่ท่องเที่ยวหลัก 6 แห่ง จึงได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 408 คน

2.2 วิธีสุ่มตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster) ดังนี้

2.2.1 แบ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยออกเป็น 4 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปเที่ยว หนองหาน วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร เจดีย์เทศก์รังสี งานประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง

2.2.2 จับสลากนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวละ 17 คน ได้นักท่องเที่ยวชาวไทยรวมวันละ 102 คน ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 4 วัน ได้นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวนทั้งสิ้น 408 คน ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.1 กำหนดวัน สถานที่ และจำนวนตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและในแต่ละวันตามสถานที่ท่องเที่ยวหลัก 6 แห่ง

วัน/เดือน/ปี	เสาร์	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	รวม	หมายเหตุ
สถานที่	12	13	14	15		
1. หนองหาน	17	17	17	17	68	12-13-14-15 เม.ย.2546
2. วัดพระธาตุ	17	17	17	17	68	เป็นเทศกาลสงกรานต์
3. พิพิธภัณฑ์ อ.มั่น	17	17	17	17	68	ช่วงเวลานี้จะมี
4. พิพิธภัณฑ์ อ.ฝั้น	17	17	17	17	68	นักท่องเที่ยวขึ้นมา
5. เจดีย์เทศก์รังสี	17	17	17	17	68	เที่ยวกันมาก
6. แห่ปราสาทผึ้ง	17	17	17	17	68	
รวม	102	102	102	102	408	

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้สัมภาษณ์หน่วยงานราชการและบริษัทนำเที่ยวเกี่ยวกับการลงทุนส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัด และความต้องการให้ภาครัฐบาลให้ความช่วยเหลือในด้านนี้

สำหรับแบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร จะสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการด้านการตลาดท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

4. วิธีสร้างเครื่องมือวิจัย

ซึ่งหมายถึง แบบสัมภาษณ์นั้น สร้างโดยอาศัยหลักการดังนี้

4.1 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นขอบเขตในการสร้างแบบสอบถาม ได้แก่ กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด, เรื่องที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวหลัก 6 แห่ง เพื่อนำมาใช้เป็นขอบเขตในการสร้างแบบสัมภาษณ์

4.2 แบบสัมภาษณ์นั้น เนื้อหาภายในจะออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.3 แบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับนักท่องเที่ยวมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไป มี 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลความต้องการทางด้านการตลาดของนักท่องเที่ยว มี 13 ข้อ

ข้อ 8, 23 สอบถามข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์

ข้อ 9, 10, 11, 12 สอบถามข้อมูลด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ข้อ 13, 14, 15, 16 สอบถามข้อมูลด้านราคา

ข้อ 17, 18, 19 สอบถามข้อมูลด้านการส่งเสริมการจำหน่าย

ข้อ 20, 21, 22 สอบถามข้อมูลเรื่องทั่วไป ความคิดเห็น

สำหรับแบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับหน่วยงานราชการและบริษัทนำเที่ยวมีเนื้อหาเกี่ยวกับการลงทุนส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดและความต้องการ ให้ภาครัฐบาลให้ความช่วยเหลือ

5. การตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย

หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ประชาสัมพันธ์จังหวัด หอการค้าจังหวัด นายกเทศมนตรีเทศบาลเมือง จำนวน 3 คน รายชื่อปรากฏในภาคผนวก ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้พิจารณาความครอบคลุมเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดไปสัมภาษณ์นายกเทศบาลเมืองสกลนคร หอการค้าจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด เจ้าของบริษัทนำเที่ยว จำนวน 3 แห่ง

สำหรับแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นคำถามที่มีคำตอบให้เลือกนำไปสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 11-15 เมษายน 2546 ตามแหล่งท่องเที่ยวหลัก 6 แห่ง

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 ในส่วนของแบบสัมภาษณ์ที่สัมภาษณ์หน่วยงานประชาสัมพันธ์จังหวัด หอการค้าจังหวัด นายกเทศบาลเมือง เจ้าของบริษัทนำเที่ยว 3 แห่ง จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านเนื้อหาของคำตอบที่ได้

7.2 ในส่วนของแบบสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

7.2.1 หากำร้อยละกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

7.2.2 ใช้สถิติทดสอบไคร้สแควร์ (Chi Square) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับลักษณะประชากรศาสตร์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง กลยุทธ์การตลาดที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสกลนคร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ กับลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสกลนคร

3. เพื่อกำหนดกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงาน 3 แห่ง มาวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านเนื้อหา

ส่วนที่ 2 เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าของบริษัทนำเที่ยว 3 แห่ง มาวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านเนื้อหา

ส่วนที่ 3 เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครมาทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติร้อยละและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำอักษรย่อและสัญลักษณ์ทางสถิติมาใช้ ดังนี้

χ^2 หมายถึง ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

P หมายถึง ความน่าจะเป็น (Probability) ที่แสดงระดับความมีนัยสำคัญ

ส่วนที่ 1 สรุปการสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงาน

1. นายประสาธ ดงสิริ (กรรมการ อาวุโส หอการค้าจังหวัดสกลนคร)

เมื่อผู้วิจัยได้สอบถามถึงการลงทุนที่หอการค้าจังหวัด ได้ลงทุน ลงไปก็ได้ข้อสรุปว่า หอการค้าไม่มีเงินงบประมาณที่จะลงทุนลงโดยตรง ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ที่เป็นการลงทุนอย่างเป็นรูปธรรม ก็ได้แก่การร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจัดฝึกอบรมพนักงานโรงแรมทุกระดับ เพื่อต้อนรับเทศกาลท่องเที่ยว

สำหรับประเด็นคำถาม ต้องการให้ภาครัฐช่วยอะไร นั้นผู้ถูกสัมภาษณ์ ต้องการให้ภาครัฐกับเอกชนทำในลักษณะร่วมกันทำ ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ และหอการค้าไม่มีงบประมาณที่จะไปลงทุนด้านการท่องเที่ยวโดยตรง คาดหวังการมีผู้ว่า C.E.O. จะทำให้มีการร่วมกันคิดกันทำมากยิ่งขึ้น (11.20 น. พุธที่ 18 กันยายน 2546)

2. นายเกียรติสุทธิ วรรณธรรม (นายกฯ เทศบาลเมืองสกลนคร)

เมื่อผู้วิจัยได้สอบถามถึงการลงทุนที่เทศบาลฯ ได้ลงทุนลงไปเกี่ยวกับทางด้านการท่องเที่ยวก็ได้ข้อสรุปว่า ไม่ได้เป็นการลงทุนโดยตรง เมื่อสิ่งแวดล้อมดีก็จะดึงให้การท่องเที่ยวดีตามไปเอง ผู้ถูกสัมภาษณ์มีแนวความคิดที่จะพัฒนาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนี้

- 1) คน ต้องพัฒนาให้มีระเบียบวินัย
- 2) สังคมต้องพัฒนา ให้มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 3) สาธารณูปโภค ต้องพัฒนา ให้มีความสะอาดและเพียงพอ
- 4) กลยุทธ์การท่องเที่ยว ควรใช้ของเก่าแต่นำเสนอโดยกลยุทธ์ใหม่

ในขณะที่เทศบาลได้นำเรือยนต์ขนาดบรรทุก 30 คนมาให้บริการท่องเที่ยวชมวิวนองหาน ในอัตราค่าเช่าชั่วโมงแรก 2,000 บาท ชั่วโมงต่อไป ชั่วโมงละ 1,000 บาท การใช้เรือนำคนไปดูสิ่งแวดล้อมไกลออกไปที่ยังดีอยู่ จะทำให้เขาเกิดจิตสำนึก รัก และหวงแหนสิ่งแวดล้อม

3. นายรักสิทธิ์ วาทยธา (ประชาสัมพันธ์จังหวัด)

เมื่อผู้วิจัยได้สอบถามถึงการท่องเที่ยว ผู้ถูกสัมภาษณ์ ได้ให้คำแนะนำว่า การวิเคราะห์สถานการณ์ให้ถูกต้องจะทำให้การแก้ปัญหาทำได้ดี ยกตัวอย่าง เช่น นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติลดลง ก็ต้องทำโปรโมชันมุ่งเน้นที่นักท่องเที่ยวชาวไทย

ส่วนที่ 2 สรุปการสัมภาษณ์เจ้าของบริษัทนำเที่ยว

จากการสัมภาษณ์กลุ่มบริษัทนำเที่ยว ผู้วิจัยพบว่า เป็นธุรกิจในห้องถิ่น ซึ่งมีกลุ่มลูกค้าเป็นคนในห้องถิ่น ที่มาว่าจ้างเหมารถไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ยกตัวอย่าง เช่น T.I.P tour & ticket และ On time holiday tour Co. Ltd. แต่ K & V tour Co. Ltd จะใช้กลยุทธ์ที่ดีกว่า เพราะไปตั้งอยู่ที่โรงแรม MJ ซึ่งมีโอกาสจะได้ลูกค้า จากแขกที่มาพักแรม

จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย พบว่า การมีประชาสัมพันธ์ที่ดีกับ บริษัททัวร์ระดับประเทศ จะทำให้บริษัททัวร์ในห้องถิ่น มีโอกาสทางการตลาดที่ดีขึ้น

ฤดูกาลท่องเที่ยวของสกจนคร จะเป็นช่วงออกพรรษาในเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นงานประเพณีแข่งเรือยาวและแห่ปราสาทผึ้ง แต่ก็ยังมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่สามารถพัฒนาดึงดูดคนให้มาท่องเที่ยวได้ตลอดปี

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากนักท่องเที่ยว

ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นตัวอย่างจำนวน 408 ราย จะทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. หาค่าร้อยละกับข้อมูลที่เป็นลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ดังตารางที่ 4.1
2. หาค่าร้อยละกับข้อมูลทางด้านการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทย ดังตารางที่ 4.2 – 4.17
3. หาค่าโคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการและลักษณะประชากรศาสตร์ ดังตารางที่ 4.18 – 4.27

ตารางที่ 4.1 ความถี่และร้อยละของสถานภาพของนักท่องเที่ยวยุโรปจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ อาชีพ ศาสนา

ลำดับที่	สถานภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	203	49.9
	หญิง	204	50.1
	รวม	407	100.0
2. อายุ (ปี)	น้อยกว่า 20	4	1.0
	21 – 30	84	20.6
	31 – 40	14.6	35.9
	มากกว่า 41	173	42.5
	รวม	407	100.0
3. ระดับการศึกษา	ม.ต้น	31	7.6
	ม.ปลาย	97	23.8
	อนุปริญญา	108	26.5
	ปริญญาตรี	155	38.1
	สูงกว่าปริญญาตรี	16	3.9
	รวม	407	100.0
4. สถานภาพสมรส	โสด	192	47.2
	สมรส	201	49.4
	หม้าย	14	3.5
	รวม	407	100.0
5. รายได้/เดือน	น้อยกว่า 10,000	109	26.8
	10,001 – 20,000	233	57.2
	20,001 – 30,000	42	10.3
	มากกว่า 30,001	23	5.7
	รวม	407	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	สถานภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทย	ความถี่	ร้อยละ
6. อาชีพ	รับจ้างทั่วไป	66	16.2
	ธุรกิจส่วนตัว	84	20.6
	ลูกจ้างเอกชน	88	21.6
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	138	33.9
	อื่น ๆ	31	7.6
	รวม	407	100.0
7. ศาสนา	พุทธ	100	100
	รวม	100	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ร้อยละมากที่สุดของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.1 ส่วนในเรื่องของอายุนั้นในภาพรวมของผู้รับการสัมภาษณ์มีอายุมากกว่า 41 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.5 โดยที่ผู้รับการสัมภาษณ์มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.1 สถานภาพส่วนตัวสมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 49.4 % มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 33.9 มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท/ เดือน คิดเป็นร้อยละ 57.2 และนับถือศาสนา พุทธคิดเป็น ร้อยละ 100

ตารางที่ 4.2 ความถี่และร้อยละของความต้องการของนักท่องเที่ยวยุวชาวไทยตามแหล่งท่องเที่ยว
สำคัญ 6 แห่งในจังหวัดสกลนคร

แหล่งท่องเที่ยว	ลำดับความต้องการ											
	1		2		3		4		5		6	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
งานประเพณี แห่ปราสาท ผึ้ง	325	79.9	2	0.5	6	1.5	27	6.4	47	11.5	1	0.2
พิพิธภัณฑ สถาน อ.มโน	76	18.7	231	56.8	35	8.6	64	15.7			1	0.2
พิพิธภัณฑ สถาน อ.ผไท	6	1.5	71	17.4	215	52.8	52	12.8	63	15.9		
วัดพระธาตุ เชิงชุม			48	11.8	53	13	143	35.1	146	35.9	17	4.2
เจดีย์เทศก์ รังสี			4	1	73	17.9	119	22.2	149	36.6	62	15.2
หนองหาน			51	12.5	25	6.1	2	0.5	2	0.5	326	80.4

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ร้อยละมากที่สุดของนักท่องเที่ยวยุวชาวไทยตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เรียงลำดับความต้องการดังนี้ อันดับที่ 1 งานประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง อันดับที่ 2 พิพิธภัณฑสถานอ.มโน อันดับที่ 3 พิพิธภัณฑสถานอ.ผไท อันดับที่ 4 วัดพระธาตุเชิงชุม อันดับที่ 5 เจดีย์เทศก์รังสี อันดับที่ 6 หนองหาน

ตารางที่ 4.3 ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาเที่ยวจังหวัดสกลนคร
จำแนกตามแหล่งท่องเที่ยว

ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว	ความถี่	ร้อยละ
โบราณสถาน	30	7.4
ธรรมชาติ	65	16.0
ศิลปวัฒนธรรม	312	76.7
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาเที่ยวจังหวัดสกลนครท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นศิลปวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 16.7

ตารางที่ 4.4 ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ได้รับความสะดวกในด้านการคมนาคม
เพื่อเข้ามาในจังหวัดสกลนคร

การได้รับความสะดวก ด้านการคมนาคม	ความถี่	ร้อยละ
สะดวก	407	100
รวม	407	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยได้รับความสะดวกในด้านการคมนาคม
เพื่อเข้ามาในจังหวัดสกลนคร ร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4.5 ความดีและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความสะดวกในการคมนาคม
ในการเดินทางไปตามแหล่งท่องเที่ยว

การได้รับด้านการคมนาคม	ความดี	ร้อยละ
สะดวก	407	100
รวม	407	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยได้รับความสะดวกในการคมนาคมในการเดินทางไปตามแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 4.6 ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามวิธีการเดินทางมาท่องเที่ยว

วิธีการ	ความถี่	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว	202	49.6
รถฯบริษัทนำเที่ยว	205	50.4
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า วิธีการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยใช้รถยนต์ส่วนตัว หรือรถฯ บริษัทนำเที่ยว ในจำนวนเท่า ๆ กัน

ตารางที่ 4.7 ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามลักษณะการมาท่องเที่ยว

ประเภท	ความถี่	ร้อยละ
มาเป็นครอบครัว	32	7.9
มาเป็นกลุ่มคณะ	194	47.7
มากับ บ.นำเที่ยว	181	44.5
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ลักษณะการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ มาเป็นกลุ่มคณะหรือมากับบริษัทนำเที่ยวเป็นส่วนมากในสัดส่วนที่ เท่า ๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 47.7 และ 44.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามค่ารถโดยสารประจำทาง
ปรับอากาศ ชั้น 1 กรุงเทพฯ – สกลนคร

ราคาค่าโดยสาร (บาท/ราย/เที่ยว)	ความถี่	ร้อยละ
351-400	407	100.0
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.8 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยร้อยละ 100 มีความต้องการค่าโดยสารรถยนต์ประจำทางปรับอากาศ ชั้น 1 (กรุงเทพฯ – สกลนคร) ควรให้อยู่ในช่วง 351-400 บาท คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.9 ความดีและร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามค่าโดยสารเครื่องบิน
กรุงเทพฯ- สกลนคร

ค่าโดยสารเครื่องบิน (บาท/ราย/เที่ยว)	ความดี	ร้อยละ
1,501-1600	197	48.4
1,601-1,700	210	51.6
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ค่าโดยสารเครื่องบินส่วนมาก อยู่ในช่วง 1,601- 1,700 บาท มีค่าร้อยละ 51.6 ซึ่งใกล้เคียงกับค่าโดยสารเครื่องบิน ที่อยู่ในช่วง 1,601-1,700 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.4

ตารางที่ 4.10 ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามค่าที่พัก/ คีน

ค่าที่พัก/คีน (บาท/ราย)	ความถี่	ร้อยละ
301-500	407	100.0
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.10 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นในเรื่องค่าที่พัก ส่วนมาก
ควรให้อยู่ในช่วง 301 – 500 บาท

ตารางที่ 4.11 ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวยชาวไทย จำแนกตามค่าใช้จ่ายอาหาร/วัน

ค่าใช้จ่ายอาหาร/วัน (บาท/ราย)	ความถี่	ร้อยละ
101-200	145	36.5
201-300	262	64.4
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.11 พบว่า นักท่องเที่ยวยชาวไทยเห็นว่าในเรื่องค่าใช้จ่ายอาหาร/ วัน ส่วนมากควรให้อยู่ในช่วง 201 – 300 บาท

ตารางที่ 4.12 ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามสื่อที่ทำให้รู้จักแหล่งท่องเที่ยว

ประเภท	ความถี่	ร้อยละ
วิทยุโทรทัศน์	248	60.9
หนังสือพิมพ์	159	39.1
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.12 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยรู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.9

ตารางที่ 4.13 ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามปัจจัยที่จูงใจให้เดินทาง
มาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

ปัจจัย	ความถี่	ร้อยละ
ศาสนา	43	10.6
พักผ่อน/ บ้านเกิด	108	44.2
อยู่ในโปรแกรมนำเที่ยว	184	45.2
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ปัจจัยที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาท่องเที่ยวใน
จังหวัดสกลนคร คืออยู่ใน โปรแกรมนำเที่ยว ร้อยละ 45.2 และเพื่อพักผ่อน/ บ้านเกิด ร้อยละ 44.2

ตารางที่ 4.14 ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามแรงจูงใจที่ทำให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

แรงจูงใจ	ความถี่	ร้อยละ
แหล่งท่องเที่ยว	23	5.7
การบริการบริษัทนำเที่ยว	217	53.3
การประชาสัมพันธ์	51	12.5
เทศกาล/งานประเพณี	116	28.5
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.14 พบว่า แรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร เป็นแรงจูงใจเกี่ยวกับการบริการของบริษัทนำเที่ยวเป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 53.3

ตารางที่ 4.15 ความดีและร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามรูปแบบการพักผ่อนของ
นักท่องเที่ยว

รูปแบบการพักผ่อน	ความดี	ร้อยละ
พักผ่อน	206	50.6
ไป - กลับ	201	49.4
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.15 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย พักแรมและไป-กลับ มีสัดส่วนพอ ๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 50.6 และ 49.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ความถี่และร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามลักษณะที่พักแรมของ
นักท่องเที่ยว

ลักษณะที่พักแรม	ความถี่	ร้อยละ
โรงแรม	407	100.0
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.16 พบว่า นักท่องเที่ยวที่พักแรมที่โรงแรม คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามด้านที่ต้องการให้ปรับปรุง

ด้านที่ต้องการให้ปรับปรุง	ความถี่	ร้อยละ
ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว	39	9.6
โรงแรม	146	35.9
ร้านอาหาร	222	54.5
รวม	407	100.0

จากตารางที่ 4.17 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นการให้ปรับปรุงในด้านร้านอาหารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.5 และรองลงมาได้แก่ด้าน โรงแรม คิดเป็นร้อยละ 35.9

ตารางที่ 4.18 ความถี่และค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว
ที่ต้องการกับลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ลักษณะของแหล่ง ท่องเที่ยว	โบราณสถาน หรือโบราณวัตถุ	ธรรมชาติ	ศิลปวัฒนธรรม	χ^2	P
ลักษณะประชากรศาสตร์					
1. เพศ					
ชาย	22	23	158	12.136*	.002
หญิง	8	42	154		
2. อายุ (ปี)					
21 – 30	2	39	47	70.893*	.000
31 – 40	13	17	116		
มากกว่า 41	15	9	149		
3. ระดับการศึกษา					
มัธยมต้น	1	9	21	28.361*	.000
มัธยมปลาย	4	27	66		
อนุปริญญา	10	18	80		
ปริญญาตรี	13	11	131		
สูงกว่าปริญญาตรี	2	-	14		
4. สถานภาพสมรส					
โสด	12	51	129	32.888*	.000
สมรส	17	11	173		
หม้าย	1	3	10		

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ลักษณะของแหล่ง ท่องเที่ยว ลักษณะประชากรศาสตร์	โบราณสถาน หรือโบราณวัตถุ	ธรรมชาติ	ศิลปวัฒนธรรม	χ^2	P
5. รายได้ (บาท)					
น้อยกว่า 10,000	2	43	64	65.298*	.000
10,001 – 20,000	22	20	191		
20,001 – 30,000	4	2	36		
มากกว่า 30,001	2	-	21		
6. อาชีพ					
รับจ้างทั่วไป	3	22	-	78.937*	.000
ธุรกิจส่วนตัว	10	3	-		
ลูกจ้างเอกชน	3	12	-		
รับราชการ	14	10	-		
อื่นๆ	-	18	13		

f * P < .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการมีความสัมพันธ์กับลักษณะประชากรศาสตร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4.19 ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

วิธีการเดินทางมา ท่องเที่ยว	รถยนต์ส่วนตัว	รถยนต์ของบริษัท นำเที่ยว	χ^2	P
ลักษณะประชากรศาสตร์				
1. เพศ				
ชาย	100	103	0.022	.881
หญิง	102	102		
2. อายุ (ปี)				
21 – 30	47	41	4.679	.096
31 – 40	62	84		
มากกว่า 41	93	80		
3. ระดับการศึกษา				
มัธยมต้น	11	20	7.489	.112
มัธยมปลาย	41	56		
อนุปริญญา	54	54		
ปริญญาตรี	87	68		
สูงกว่าปริญญาตรี	9	7		
4. สถานภาพสมรส				
โสด	92	100	0.840	.656
สมรส	104	97		
หม้าย	6	8		

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

วิธีการเดินทางมา ท่องเที่ยว	รถยนต์ส่วนตัว	รถยนต์ของบริษัท นำเที่ยว	χ^2	P
ลักษณะประชากรศาสตร์				
5. รายได้ (บาท)				
น้อยกว่า 10,000	52	57	8.902*	.030*
10,001 – 20,000	109	124		
20,001 – 30,000	23	19		
มากกว่า 30,001	18	5		
6. อาชีพ				
รับจ้างทั่วไป	27	39	4.166	.383
ธุรกิจส่วนตัว	46	38		
ลูกจ้างเอกชน	41	47		
รับราชการ	70	68		
อื่นๆ	18	13		

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.19 พบว่า วิธีการเดินทางมาท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับรายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่สัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.20 ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการมาท่องเที่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ

ลักษณะการมา ท่องเที่ยว	มาเป็น ครอบครัว	มาเป็นหมู่ คณะ	มากับบริษัท นำเที่ยว	χ^2	P
ลักษณะประชากรศาสตร์					
1. เพศ					
ชาย	15	98	90	0.148	.928
หญิง	17	96	91		
2. อายุ (ปี)					
21 – 30	1	50	37	24.035*	.000
31 – 40	5	67	74		
มากกว่า 41	26	77	70		
3. ระดับการศึกษา					
มัธยมต้น	2	9	20	16.468*	.036
มัธยมปลาย	7	39	51		
อนุปริญญา	5	57	46		
ปริญญาตรี	15	83	57		
สูงกว่าปริญญาตรี	3	6	7		
4. สถานภาพสมรส					
โสด	1	107	84	34.381*	.000
สมรส	31	81	89		
หม้าย	-	6	8		

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ลักษณะการมา ท่องเที่ยว ลักษณะประชากรศาสตร์	มาเป็น ครอบครัว	มาเป็นหมู่ คณะ	มากับบริษัท นำเที่ยว	χ^2	P
5. รายได้ (บาท)					
น้อยกว่า 10,000	7	51	51	24.924*	.000
10,001 – 20,000	12	110	111		
20,001 – 30,000	6	21	15		
มากกว่า 30,001	7	12	4		
6. อาชีพ					
รับจ้างทั่วไป	4	25	37	12.692	.122
ธุรกิจส่วนตัว	12	40	32		
ลูกจ้างเอกชน	3	45	40		
รับราชการ	12	67	59		
อื่น ๆ	1	17	13		

* P < .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า 1) ลักษณะการมาท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับ เพศ อาชีพ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 2) ลักษณะการมาท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4.21 ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าโดยสารเครื่องบินกรุงเทพฯ-สกลนคร
กับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ

ค่าโดยสารเครื่องบิน	1,501 – 1,600	1,601 – 1,700	χ^2	P
ลักษณะประชากรศาสตร์				
1. เพศ				
ชาย	82	121	10.401*	.001
หญิง	115	89		
2. อายุ (ปี)				
21 – 30	72	16	54.104*	.000
31 – 40	66	80		
มากกว่า 41	59	114		
3. ระดับการศึกษา				
มัธยมต้น	28	3	99.567*	.000
มัธยมปลาย	72	25		
อนุปริญญา	60	48		
ปริญญาตรี	35	120		
สูงกว่าปริญญาตรี	2	14		
4. สถานภาพสมรส				
โสด	117	75	25.247*	.000
สมรส	72	129		
หม้าย	8	6		

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ค่าโดยสารเครื่องบิน	1,501 – 1,600 บาท	1,601 – 1,700 บาท	χ^2	P
ลักษณะประชากรศาสตร์				
5. รายได้ (บาท)				
น้อยกว่า 10,000	97	12	129.257*	.000
10,001 – 20,000	98	135		
20,001 – 30,000	2	40		
มากกว่า 30,001	-	23		
6. อาชีพ				
รับจ้างทั่วไป	54	12	91.106*	.000
ธุรกิจส่วนตัว	22	62		
ลูกจ้างเอกชน	47	41		
รับราชการ	44	94		
อื่นๆ	30	1		

* P < .05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ค่าโดยสารเครื่องบินกรุงเทพฯ – สกลนคร มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4.22 ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายของค่าอาหาร/ วัน
กับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ

ค่าอาหาร/ วัน	101 – 200 บาท	201 – 300 บาท	χ^2	P
ลักษณะประชากรศาสตร์				
1. เพศ				
ชาย	54	149	14.385*	.000
หญิง	91	113		
2. อายุ (ปี)				
21 – 30	68	20	86.156*	.000
31 – 40	40	106		
มากกว่า 41	37	136		
3. ระดับการศึกษา				
มัธยมต้น	24	7	101.958*	.000
มัธยมปลาย	64	33		
อนุปริญญา	35	73		
ปริญญาตรี	19	136		
สูงกว่าปริญญาตรี	3	13		
4. สถานภาพสมรส				
โสด	93	99	30.361*	.000
สมรส	45	156		
หม้าย	7	7		

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ค่าอาหาร/ วัน	101 – 200 บาท	201 – 300 บาท	χ^2	ญ
ลักษณะประชากรศาสตร์				
5. รายได้ (บาท)				
น้อยกว่า 10,000	86	23	128.397*	.000
10,001 – 20,000	55	178		
20,001 – 30,000	2	40		
มากกว่า 30,001	2	21		
6. อาชีพ				
รับจ้างทั่วไป	44	22	107.040*	.000
ธุรกิจส่วนตัว	17	67		
ลูกจ้างเอกชน	30	58		
รับราชการ	24	114		
อื่นๆ	30	1		

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ค่าใช้จ่ายของค่าอาหาร/ วัน มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4.23 ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ กับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ

ลักษณะประชากรศาสตร์	สื่อ	โทรทัศน์	หนังสือพิมพ์	χ^2	P
1. เพศ					
ชาย		116	87	2.444	.117
หญิง		132	72		
2. อายุ (ปี)					
21 – 30		49	39	1.345	.510
31 – 40		92	54		
มากกว่า 41		107	66		
3. ระดับการศึกษา					
มัธยมต้น		21	10	4.050	.399
มัธยมปลาย		63	34		
อนุปริญญา		58	50		
ปริญญาตรี		95	60		
สูงกว่าปริญญาตรี		11	5		
4. สถานภาพสมรส					
โสด		106	86	5.991*	.049
สมรส		131	70		
หม้าย					

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ลักษณะประชากรศาสตร์	สื่อ	โทรทัศน์	หนังสือพิมพ์	χ^2	P
5. รายได้ (บาท)					
	น้อยกว่า 10,000	63	46	1.158	.762
	10,001 – 20,000	147	86		
	20,001 – 30,000	24	18		
	มากกว่า 30,001	14	9		
6. อาชีพ					
	รับจ้างทั่วไป	45	21	10.004*	.040
	ธุรกิจส่วนตัว	61	23		
	ลูกจ้างเอกชน	47	41		
	รับราชการ	77	61		
	อื่น ๆ	18	13		

* P < .05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า 1) การรู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 2) การรู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อมีความสัมพันธ์กับ สถานภาพสมรส อาชีพ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4.24 ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่จูงใจให้เดินทางมาท่องเที่ยวใน
ในจังหวัดสกลนครกับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ

ปัจจัยที่จูงใจ ลักษณะ ประชากรศาสตร์	ศาสนา	พักผ่อน บันเทิง	โปรแกรม นำเที่ยว	χ^2	P
1. เพศ					
ชาย	27	85	91	3.388	.183
หญิง	16	95	93		
2. อายุ (ปี)					
21 – 30	2	50	36	17.850*	.001
31 – 40	13	57	76		
มากกว่า 41	28	73	72		
3. ระดับการศึกษา					
มัธยมต้น	4	7	20	14.135	.078
มัธยมปลาย	5	40	52		
อนุปริญญา	13	51	44		
ปริญญาตรี	20	74	61		
สูงกว่าปริญญาตรี	1	8	7		
4. สถานภาพสมรส					
โสด	19	89	84	.967	.914
สมรส	23	85	93		
หม้าย	-	6	7		

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ปัจจัยที่จูงใจ ลักษณะ ประชากรศาสตร์	ศาสนา	พักผ่อน บันเทิง	โปรแกรม นำเที่ยว	χ^2	P
5. รายได้ (บาท)					
น้อยกว่า 10,000	7	51	51	11.840	.065
10,001 – 20,000	27	92	114		
20,001 – 30,000	6	22	14		
มากกว่า 30,001	3	15	5		
6. อาชีพ					
รับจ้างทั่วไป	6	23	37	13.904	.084
ธุรกิจส่วนตัว	12	39	33		
ลูกจ้างเอกชน	6	38	44		
รับราชการ	19	61	58		
อื่นๆ	-	19	12		

* P < .05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า 1) ปัจจัยที่จูงใจให้เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร ไม่มีความสัมพันธ์กับ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 2) ปัจจัยที่จูงใจให้เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร มีความสัมพันธ์กับ อายุ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4.25 ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจที่ทำให้เข้ามาท่องเที่ยวใน
ในจังหวัดสกลนครกับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ

ลักษณะทาง ประชากรศาสตร์	แรงจูงใจ	แหล่งท่องเที่ยว	การบริการของ บริษัทนำเที่ยว	การประชาสัมพันธ์	เทศกาล งาน ประเพณี	χ^2	P
1. เพศ							
ชาย		15	109	26	53	3.014	.389
หญิง		8	108	25	63		
2. อายุ (ปี)							
21 – 30		2	41	11	34	8.038	.235
31 – 40		9	83	16	38		
มากกว่า 41		12	93	24	44		
3. ระดับการศึกษา							
มัธยมต้น		2	21	3	5	12.621	.397
มัธยมปลาย		4	57	11	25		
อนุปริญญา		5	58	11	34		
ปริญญาตรี		10	73	22	50		
สูงกว่าปริญญาตรี		2	8	4	2		
4. สถานภาพสมรส							
โสด		7	103	26	56	5.853	.439
สมรส		14	106	25	56		
หม้าย		2	8	-	4		

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ลักษณะทาง ประชากรศาสตร์	แรงจูงใจ	แหล่งท่องเที่ยว	การบริการของ บริษัทนำเที่ยว	การประชาสัมพันธ์	เทศกาล งาน ประเพณี	χ^2	P
5. รายได้ (บาท)							
น้อยกว่า 10,000	3	57	14	35	19.047*	.024	
10,001 – 20,000	13	135	24	61			
20,001 – 30,000	3	20	7	12			
มากกว่า 30,001	4	5	6	8			
6. อาชีพ							
รับจ้างทั่วไป	1	41	6	18	17.071	.146	
ธุรกิจส่วนตัว	7	40	10	27			
ลูกจ้างเอกชน	5	49	9	25			
รับราชการ	10	75	22	31			
อื่นๆ	-	12	4	15			

* P < .05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า 1) แรงจูงใจที่ทำให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครไม่มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 2) แรงจูงใจที่ทำให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร มีความสัมพันธ์กับ รายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4.26 ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ กับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ

	การพักผ่อน	พักผ่อน	ไป - กลับ	χ^2	P
ลักษณะประชากรศาสตร์					
1. เพศ					
ชาย		101	102	.119	.729
หญิง		105	99		
2. อายุ (ปี)					
21 – 30		49	39	5.116	.077
31 – 40		63	83		
มากกว่า 41		94	79		
3. ระดับการศึกษา					
มัธยมต้น		11	20	6.482	.165
มัธยมปลาย		44	53		
อนุปริญญา		54	54		
ปริญญาตรี		88	67		
สูงกว่าปริญญาตรี		9	7		
4. สถานภาพสมรส					
โสด		95	97	.648	.723
สมรส		105	96		
หม้าย		6	8		

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

	การพักแรม	พักแรม	ไป - กลับ	χ^2	P
ลักษณะประชากรศาสตร์					
5. รายได้ (บาท)					
น้อยกว่า 10,000		54	55	8.879*	.030
10,001 – 20,000		110	123		
20,001 – 30,000		24	18		
มากกว่า 30,001		18	5		
6. อาชีพ					
รับจ้างทั่วไป		28	38	4.750	.313
ธุรกิจส่วนตัว		47	37		
ลูกจ้างเอกชน		41	47		
รับราชการ		71	67		
อื่นๆ		19	12		

* P < .05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า 1) การพักแรมของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 2) การพักแรมของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับ รายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4.27 ค่าไคสแควร์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการให้ปรับปรุงในด้านต่าง ๆ กับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ

ความต้องการให้ปรับปรุง ลักษณะ ประชากรศาสตร์	ข้อมูลแหล่ง ท่องเที่ยว	โรงแรม	ร้านอาหาร	χ^2	P
1. เพศ					
ชาย	19	72	112	.068	.966
หญิง	20	74	110		
2. อายุ (ปี)					
21 – 30	8	31	49	4.107	.391
31 – 40	13	45	88		
มากกว่า 41	18	70	85		
3. ระดับการศึกษา					
มัธยมต้น	2	9	20	6.035	.643
มัธยมปลาย	8	30	59		
อนุปริญญา	11	41	56		
ปริญญาตรี	15	59	81		
สูงกว่าปริญญาตรี	3	7	6		
4. สถานภาพสมรส					
โสด	18	60	114	4.409	.353
สมรส	20	79	102		
หม้าย	1	7	6		

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ความต้องการให้ปรับปรุง ลักษณะ ประชากรศาสตร์	ข้อมูลแหล่ง ท่องเที่ยว	โรงแรม	ร้านอาหาร	χ^2	P
5. รายได้ (บาท)					
น้อยกว่า 10,000	11	33	65	4.636	.591
10,001 – 20,000	19	89	125		
20,001 – 30,000	6	14	22		
มากกว่า 30,001	3	10	10		
6. อาชีพ					
รับจ้างทั่วไป	7	22	37	6.384	.604
ธุรกิจส่วนตัว	10	29	45		
ลูกจ้างเอกชน	12	30	46		
รับราชการ	9	55	74		
อื่นๆ	1	10	20		

จากตารางที่ 4.27 พบว่า 1) ความต้องการให้ปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ตามที่ประเทศไทยได้เกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและการเงินในปี 2540 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลัก 1 ใน 2 ที่นำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก และการเกิดขึ้นของลัทธิการก่อการร้าย เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ก็ยังเป็นปัจจัยเสริมทำให้นักท่องเที่ยวต่างประเทสมิ่จำนวนลดลง ในปี 25245 รัฐบาล พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร จึงได้ทำแคมเปญเที่ยวทั่วไทยไปได้ทุกเดือนขึ้นเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายภายในประเทศ

การวิจัยได้พบว่า การท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม จึงได้ทำการศึกษาค้นหาความต้องการของนักท่องเที่ยว ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ เพื่อนำมากำหนดกลยุทธ์การตลาดอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว การศึกษาการวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสกลนคร
3. เพื่อกำหนดกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งสิ้น 408 คน กลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร ในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 408 คน ประธานหอการค้าจังหวัด นายกเทศบาลเมือง ประชาสัมพันธ์จังหวัด และเจ้าของบริษัทนำเที่ยว

ข้อมูลในการวิจัยประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ประกอบด้วยคำถาม 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลทางด้านการตลาดประกอบด้วยคำถาม 13 ข้อ และให้แสดงความคิดเห็นอีก 3 ข้อ

ส่วนแบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับหน่วยงานและบริษัทนำเที่ยวจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการลงทุนส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดและความต้องการให้ภาครัฐบาลให้ความช่วยเหลือ

การตรวจสอบเครื่องมือในด้านความเที่ยงตรงได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน

ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากหนังสือข้อความในหนังสือพิมพ์ แผ่นพับ เว็บไซต์ของ ททท. วารสาร ททท. งานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 408 คน ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร และที่เพิ่มเติมได้แก่ นายกเทศบาลเมือง กรรมการอาวุโสหอการค้าจังหวัด (อดีตประธานกรรมการฯ) ประชาสัมพันธ์จังหวัด และเจ้าของบริษัทนำเที่ยวจำนวน 3 แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาค่าร้อยละกับข้อมูลที่เป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ และความต้องการในด้านผลิตภัณฑ์ (แหล่งท่องเที่ยว) ช่องทางการจัดจำหน่าย (วิธีการเดินทาง) ราคา (ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าเดินทาง) การส่งเสริมทางการตลาด (โฆษณา, ประชาสัมพันธ์) ความคิดเห็น และหาค่าไคสแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสกลนคร

1. สรุปการวิจัย

ผลการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร เป็นดังนี้

1.1.1 ต้องการเที่ยวงานประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

1.1.2 ต้องการท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรมมากที่สุด

1.1.3 ต้องการให้ค่าโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 1 (กรุงเทพฯ – สกลนคร) อยู่ในช่วง 351 – 400 บาท มากที่สุด

1.1.4 ต้องการให้ค่าโดยสารเครื่องบิน (กรุงเทพฯ-สกลนคร)อยู่ในช่วง 1,601– 1,700 บาท มากที่สุด

1.1.5 ต้องการในเรื่อง ค่าที่พัก/ คีน โดยให้อยู่ในช่วง 301 – 500 บาท มากที่สุด

1.1.6 ต้องการในเรื่องค่าใช้จ่ายของค่าอาหาร/ วัน ให้อยู่ในช่วง 201 – 300 บาท มากที่สุด

1.1.7 ต้องการให้ปรับปรุงร้านอาหารมากที่สุด

1.1.8 ในส่วนที่นักท่องเที่ยวชาวไทยรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด

1.1.9 ปัจจัยที่จูงใจให้เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร พบว่า เป็นปัจจัยอยู่ในโปรแกรมนำเที่ยวมากที่สุด และเป็นปัจจัยพักผ่อน/ บันเทิงรอง ลงมา

1.1.10 สำหรับแรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร พบว่า เกิดจากแรงจูงใจเกี่ยวกับการบริการของบริษัทนำเที่ยวเป็นส่วนมาก

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร เป็นดังนี้

1.2.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ ส่วนตัว รายได้ อาชีพ มีความสัมพันธ์กันกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับ ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการ ช่วงของค่าโดยสารเครื่องบิน และช่วงของค่าอาหาร/ วัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05. นอกนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กัน

1.3 การกำหนดกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครจากผลการวิจัย ทำได้โดย

1.3.1 ทำการโฆษณางานประเพณีแห่ปราสาทผึ้งผ่านทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งลักษณะนี้เป็นการผสมผสานระหว่าง ตัวผลิตภัณฑ์หรือแหล่งท่องเที่ยว (product) กับการโฆษณา (advertising) ผ่านสื่อ (Media)

1.3.2 หอการค้าจังหวัดต้องสร้างความสัมพันธ์กับบริษัทนำเที่ยวเพื่อให้จัดโปรแกรมลงที่จังหวัดสกลนคร ซึ่งลักษณะนี้เป็นเรื่องของช่องทางการจัดจำหน่าย (Channel)

1.3.3 หอการค้าจังหวัดต้องนำข้อมูลแจ้งเจ้าของกิจการร้านอาหาร โรงแรม เพื่อการปรับปรุงในด้านคุณภาพ (Quality) การบริการ(Service) ราคา (Price) ซึ่งลักษณะนี้เป็นการผสมผสานระหว่าง ผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการจัดจำหน่าย ราคา

2. อภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร ดังนี้

2.1 จากการที่หน่วยงานภาครัฐณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเรื่องงานประเพณีแห่ปราสาทผึ้งมากที่สุด ในการวิจัยจึงได้พบว่า ความต้องการเที่ยวงานประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง อยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 79.9 ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

2.2 ความต้องการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรม ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 407 ราย อยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 76.7 ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ข้อ 2.1 ที่กล่าวผ่านมาเพราะว่า งานประเพณีแห่ปราสาทผึ้งจัดเป็นศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่กระทำสืบต่อกันมาอย่างยาวนานและเป็นจังหวัดที่จัดได้อย่างสวยงามตระการตากว่าในที่อื่น ๆ

2.3 ความต้องการในเรื่องค่ารถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 1 (กรุงเทพฯ – สกลนคร) ในช่วง 351 – 400 บาท อยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 นั้น มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงเพราะว่าบริษัทขนส่งจำกัด เก็บค่าโดยสารในอัตรา 360 บาท

2.4 ความต้องการในเรื่องค่าโดยสารเครื่องบิน (กรุงเทพฯ – สกลนคร) ในช่วง 1,601 – 1,700 บาท อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.6 มีความสอดคล้องกับค่าโดยสารที่บริษัทเดินอากาศไทย คือ 1,600 บาท

f 2.5 ความต้องการในเรื่องค่าที่พัก/ คิน ในช่วง 301 – 500 บาท อยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 นั้น มีความสอดคล้องกับสภาพโดยทั่วไป เพราะที่โรงแรมจะเก็บค่าที่พักระหว่าง 300 – 500 บาท

2.6 ความต้องการในเรื่องค่าใช้จ่ายของค่าอาหาร/ วัน ในช่วง 201 – 300 บาท พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.4 มีความสอดคล้องกับสภาพโดยทั่วไป เพราะที่ร้านอาหารโดยทั่วไปคิดค่าอาหารจานเดียว 20 – 30 บาทอาหารสั่งทำ 40- 120 บาท แล้วแต่วิธีของอาหาร

2.7 ความต้องการในเรื่องให้ปรับปรุงร้านอาหารของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.5 นั้นเป็นไปตามที่คาดหมาย เพราะที่ร้านอาหารยังมีให้เลือกเป็นจำนวนน้อย ความหลากหลายและคุณภาพยังต้องปรับปรุง

2.8 การรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครของนักท่องเที่ยวชาวไทย รู้จักทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.9 มีความสอดคล้องกับความเป็นจริง เพราะที่รัฐบาลโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทางวิทยุ โทรทัศน์มากที่สุด

2.9 ปัจจัยที่จูงใจให้เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร พบว่า เป็นปัจจัยอยู่ในโปรแกรมนำเที่ยวมากที่สุด ร้อยละ 45.2 แสดงว่า โปรแกรมนำเที่ยวของบริษัททัวร์ มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว

2.10 แรงจูงใจที่ทำให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร คือ การบริการของบริษัทนำเที่ยวมากที่สุด ร้อยละ 53.3 อาจเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวต้องการความสะดวกสบายในทุกเรื่อง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสกลนคร ดังนี้

2.11 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพส่วนตัว รายได้ อาชีพ มีความสัมพันธ์กันกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในเรื่องลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการ ช่วงของค่าโดยสารเครื่องบิน ช่วงของค่าอาหารต่อวัน

ซึ่งจะเห็นได้ว่า ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการสำหรับเพศชายกับเพศหญิงเท่าๆ กัน อาจเป็นเพราะว่าจังหวัดสกลนครมีแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เหมือนใครและเป็นທີ່ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว

2.12 จากการสัมภาษณ์นายประสาธ ดงสิริ (กรรมการผู้จัดการอาวุโสหอการค้าจังหวัด) ที่แสดงความเห็นว่า ต้องการให้ภาครัฐกับภาคเอกชนร่วมกันทำ ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดทำแผนในระดับจังหวัด (ไม่ใช่แผนที่กำหนดลงไปจากส่วนกลาง) ที่เป็นการร่วมกันทำระหว่างหน่วยงานรัฐในจังหวัดกับภาคเอกชนในจังหวัดสกลนครจะแก้ปัญหานี้ได้

2.13 จากการสัมภาษณ์นายเกียรติสุทธิ วรรณธรรม (นายกเทศบาลเมือง) ที่แสดงความเห็นว่า ต้องพัฒนาคน สังคม สาธารณูปโภค

ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องด้วย เพราะว่า หากคนไร้ระเบียบวินัย, สังคมไม่ปลอดภัย สาธารณูปโภคไม่เพียงพอใช้ การทุ่มงบประมาณด้านการท่องเที่ยวลงไปก็ไร้ผล

2.14 จากการสัมภาษณ์นายรักสิทธิ์ วาทยโธธา (ประชาสัมพันธ์จังหวัด) ที่แสดงความเห็นว่าต้องวิเคราะห์สถานการณ์ให้ถูกต้องแล้วแก้ปัญหา

ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องด้วย เพราะว่าในปี 2544 มีนักท่องเที่ยวลดลงจากผลลัทธิการก่อการร้ายรัฐบาลไทยก็หันมาส่งเสริมให้คนไทยเที่ยวภายในประเทศในปี 2545 (แคมเปญเที่ยวทั่วไทยไปได้ทุกเดือน)

2.15 จากการสัมภาษณ์บริษัทนำเที่ยว 3 แห่ง พบว่าเป็นธุรกิจในระดับท้องถิ่นและได้ลูกค้าในท้องถิ่น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบริษัททัวร์ระดับประเทศได้ ก็จะเป็นการเพิ่มโอกาสทางการตลาด

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถทำการกำหนดกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครได้ดังนี้

จากผลการวิจัยทำให้ทราบความต้องการในเรื่องแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการ ค่ารถโดยสาร ค่าเครื่องบิน ค่าที่พัก ค่าอาหาร จึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์ฯ ได้ดังนี้

3.1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่างานประเพณีแห่ปราสาทผึ้งกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเที่ยวมากที่สุดและโทรทัศน์เป็นสื่อหลักที่กลุ่มตัวอย่างได้รู้จักข้อมูลข่าวสารฯ มากที่สุด สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้คือ ในการกำหนดกลยุทธ์ทางด้านผลิตภัณฑ์ (แหล่งท่องเที่ยว) และการกำหนดกลยุทธ์ทางการส่งเสริมทางการตลาด (การโฆษณา) ทำได้โดยการโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวที่จะเสนอขาย (Presentation) ควรใช้สื่อที่เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (target group) ได้มากที่สุดก็คือทำการโฆษณาผ่านโทรทัศน์เน้น งานประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง

3.1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยที่จูงใจให้กลุ่มตัวอย่างเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากที่สุดได้แก่ โปรแกรมนำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวและการพักผ่อน/ บ้านเทิง และผลการวิจัยยังพบว่า การบริการของบริษัทนำเที่ยวเป็นแรงจูงใจให้กลุ่มตัวอย่างเข้ามาท่องเที่ยวมากที่สุด สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้คือ การกำหนดกลยุทธ์ทางด้านช่องทางการจัดจำหน่ายนั้น หน่วยงานของจังหวัดได้แก่ หอการค้าจังหวัด ต้องสร้างความสัมพันธ์กับบริษัทนำเที่ยวเพื่อให้จัดโปรแกรมลงที่จังหวัดสกลนคร

3.1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ปรับปรุงร้านอาหารและโรงแรมมากที่สุด สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น หอการค้าจังหวัด ต้องนำข้อมูลแจ้งเจ้าของกิจการเพื่อการปรับปรุงซึ่งสามารถทำได้หลายเรื่อง เช่น ความหลากหลาย คุณภาพ การบริการ ราคา

3.1.4 จากการวิจัยที่พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กันกับความต้องการของนักท่องเที่ยวใน 3 เรื่อง คือ

- 1) ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการ
- 2) ช่วงของค่าโดยสารเครื่องบิน
- 3) ช่วงของค่าอาหาร/ วัน

สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดด้านการโฆษณา ยกตัวอย่าง เช่น การโฆษณาที่ต้องการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่เป็นเพศหญิง อย่างจำเพาะเจาะจงต้องลงโฆษณาในจุดสารที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง เช่น ไทยแพชั่น, กุลสตรี, ขวัญเรือนฯ

3.1.5 การท่องเที่ยวแบบ Long Stay แบบพุดุ

ในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวชาวไทยบางส่วนเดินทางไป ท่องเที่ยวและฝึกวิปัสสนากรรมฐานที่พม่าบ้าง ศรีลังกาบ้าง ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วก็เป็นที่น่าเสียดายโอกาส เพราะว่าในจังหวัดสกลนครก็มีพระอรินสงฆ์อยู่มากมีโอกาที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ควบคู่ไปกับการฝึกวิปัสสนากรรมฐานได้เป็นอย่างดี

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำการวิจัยศึกษาความต้องการท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

3.2.2 ควรเปรียบเทียบความต้องการท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รายงานประจำปี 2541 หน้า 1-2

..... *เที่ยวทั่วไทยไปได้ทุกเดือนคู่มือท่องเที่ยวสกจนคร* แผ่นพับสกจนคร

..... *สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 4 ผลงานการวิจัยการท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร ประจำปี พ.ศ. 2544 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2545*

..... *สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต4. คำขวัญประจำจังหวัดสกจนคร แผ่นพับนครพนม*

นิคม จารุณี “รายงานการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเลย” คณะวิจัยทางสังคมศาสตร์ รุ่นที่ 54 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม 2542

ประมวลสาระชุดวิชา *การวางแผนกลยุทธ์และการควบคุม* หน่วยที่ 1 หน้า 39, หน่วยที่ 5 หน้า 286 สาขาวิทยาการจัดการ นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2545

..... *การวิเคราะห์ วางแผน และควบคุมทางการตลาด* หน่วยที่ 7 หน้า 137 สาขาวิทยาการจัดการ นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2544

..... *การวิเคราะห์วางแผน และควบคุมทางการตลาด* หน่วยที่ 2 หน้า 56-57 หน่วยที่ 5 หน้า 214 สาขาวิชาวิทยาการจัดการ นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2544

พระเทพรัตนโมลี *ประวัติพระธาตุเชิงชุมจังหวัดสกจนคร* กรุงเทพมหานคร สกจนครการพิมพ์ 2521

พระนิโรธรังสี คัมภีร์ปัญญาจารย์ *ส่องทางสมถวิปัสสนา* กรุงเทพมหานคร วิสสุต 2516

..... *อภิญาฎุทธิ จิตตานุภาพ พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร* กรุงเทพมหานคร สหमितออฟเซต 2535

พระมหาควี ญาณสาโร *วิเคราะห์ตำนานเมืองหนองหาน* กรุงเทพมหานคร สกจนครการพิมพ์ 2545

พระมหาบัว ญาณสัมปันโน *ประวัติท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระชุด”สงวนเกียรติรักษา* กรุงเทพมหานคร ดำเนินการพิมพ์ คราฟแมนเพรส 2545

พันตำรวจโท สุรศักดิ์ ขุนณรงค์ “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์: ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล 2539

เขาวรี เจริญสวัสดิ์ “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อนันทนาการ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี การวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล 2543

วันเพ็ญ อังคศิริสรรพ “พฤติกรรมการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์ต่อความเสื่อมโทรมของแนวปะการัง กรณีศึกษาหมู่เกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล 2543

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม 2542

สำนักงานเทศบาลเมืองสกลนคร *Amazing Sakonnakhorn* แผ่นพับ 2544

สำนักงานสถิติจังหวัดสกลนคร,สำนักงานสถิติแห่งชาติ,กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและ

การสื่อสาร ข้อมูลสถิติที่สำคัญจังหวัดสกลนคร พ.ศ.2545.แผ่นพับ สกลนคร

สุพัตรา แก้วมุกดา “วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา วิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล 2545

หอการค้าจังหวัดสกลนคร,สำนักงานจังหวัดสกลนคร,สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสกลนคร

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดสกลนครไขป่องเอี่ยมเยี่ยมเมืองสกลฯ แผ่นพับ สกลนคร

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร *ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาคจังหวัดสกลนคร*

กรุงเทพมหานคร จินดาสาส์น 2531

David,Fred R.Strategic Management Concepts.New jersy:prentice Hall., 2001.

Philip Kotler.Marketing Management.The Millennium Edition Prentice – Hall International., 2000.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด \ พ.ศ.	2546	หมายเหตุ สกลนครใช้ค่าเฉลี่ยของ นครพนม+มุกดาหาร /2
นครพนม	520,602 คน	
มุกดาหาร	692,818 คน	
สกลนคร	606,710 คน	

ตาราง แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดสกลนคร (คน/ปี)

ที่มา: รายงานการวิจัย ททท. ปี 2541, 2542, 2543, 2544

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ใช้สูตร Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95 % และมีความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{606,710}{1 + 606,710 (0.05)^2} \\ &= \frac{606,710}{1,517.775} \\ &= 399.736 \end{aligned}$$

ตาราง สถิติอัตราเพิ่มเป็นร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดมุกดาหาร

พ.ศ.	อัตราเพิ่มของนักท่องเที่ยวชาวไทย
2541 – 2542	+ 6.12 %
2542 – 2543	+ 2.94 %
2543 - 2544	+ 5.42 %
2544 – 2545	* 5 %
2545 – 2546	* 5 %

ตาราง สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดมุกดาหาร

พ.ศ.	อัตราเพิ่มของนักท่องเที่ยวชาวไทย
2544	628,407
2545	* 652,827
2546	* 692,818

หมายเหตุ: สถานการณ์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดมุกดาหารมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอด
คาดว่า ในปี พ.ศ. 2545 ชาวไทยในจังหวัดมุกดาหาร จะเพิ่มขึ้นปีละ 5 %

ตาราง สถิติอัตราเพิ่มเป็นร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดนครพนม

พ.ศ.	อัตราเพิ่มของนักท่องเที่ยวชาวไทย
2541 – 2542	+ 0.09 %
2542 – 2543	+ 0.40 %
2543 - 2544	+ 5.66 %
2544 – 2545	* 5 %
2545 – 2546	* 5 %

ตาราง สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดนครพนม

พ.ศ.	อัตราเพิ่มของนักท่องเที่ยวชาวไทย
2542	448,703
2543	446,895
2544	472,202
2545	* 495,812
2546	* 520,620

* เป็นค่าประมาณการ

หมายเหตุ: สถานการณ์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดนครพนม เริ่มเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 อันเนื่องมาจากสภาวะเศรษฐกิจดีขึ้นและการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ ประสบผลสำเร็จคาดว่าปี 2545 – 2546 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดนครพนมจะเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ 5 % (รายงานการวิจัย ททท. ประจำปี 2541, 2542, 2543, 2544)

คาดว่า ในปี พ.ศ. 2545 ชาวไทยในจังหวัดมุกดาหาร จะเพิ่มขึ้นปีละ 5 %

ภาคผนวก ข

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสัมภาษณ์)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

1. นายเกียรติฤทธิ์ วรรณธรรม

ตำแหน่ง : นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสกลนคร

คุณวุฒิ : ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2. นายประสาท ตงศิริ

ตำแหน่ง : กรรมการอาวุโส หอการค้าจังหวัดสกลนคร

(อดีตประธานกรรมการ)

คุณวุฒิ : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

3. นายรักสิทธิ์ วาทโยธา

ตำแหน่ง : ประชาสัมพันธ์จังหวัดสกลนคร

คุณวุฒิ : การศึกษาศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และประกาศนียบัตรบัณฑิตสถิติประยุกต์

สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

ในโครงการวิจัยวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “ กลยุทธ์การตลาดที่ตอบสนองความต้องการของ
นักท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร ”

เพื่อใช้สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร
คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ มี 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลทางด้านการตลาด

ให้เลือกคำตอบ ตามที่นักท่องเที่ยวต้องการมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง
หน้าข้อความที่เลือกตอบ

ผู้สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 30 ปี

2. 31 – 40 ปี

3. 40 ขึ้นไป

3. การศึกษา

1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

2. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. หรือเทียบเท่า

3. อนุปริญญา/ ปวส.หรือเทียบเท่า

4. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

5. สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพสมรส

1. โสด
2. สมรส
3. หม้าย

5. รายได้

1. ต่ำกว่า 10,000
2. 10,001 - 20,000
3. 20,001 - 30,000
4. 30,001 ขึ้นไป

6. อาชีพ

1. รับจ้างทั่วไป
2. ธุรกิจส่วนตัว
3. ลูกจ้างเอกชน
4. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

7. ศาสนา

1. พุทธ
2. มุสลิม
3. คริสต์
4. ฮินดู

ตอนที่ 2 ข้อมูลทางด้านการตลาด

ให้เลือกคำตอบ ตามที่นักท่องเที่ยวที่ต้องการมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง
หน้าข้อความที่เลือกตอบ

8. ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยว

- 1. โบราณสถานหรือโบราณวัตถุ
- 2. ธรรมชาติ
- 3. ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

9. ความสะดวกในด้านการคมนาคมเพื่อเข้าในจังหวัดสกลนคร

- 1. สะดวก
- 2. ไม่สะดวก

10. ความสะดวกในด้านการคมนาคมในการเดินทางไปตามแหล่งท่องเที่ยว

- 1. สะดวก
- 2. ไม่สะดวก

11. วิธีการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

- 1. รถยนต์ส่วนตัว
- 2. รถยนต์ของบริษัทนำเที่ยว

12. ลักษณะการมาท่องเที่ยว

- 1. มาเป็นครอบครัว
- 2. มาเป็นกลุ่มคณะ
- 3. มากับบริษัทนำเที่ยว
- 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

13. ช่วงค่าโดยสารรถยนต์ประจำทางปรับอากาศ ชั้น 1 (กรุงเทพฯ – สกลนคร)

(บาท/ราย/เที่ยว)

1. ต่ำกว่า 300
2. 301 - 350
3. 351 - 400
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

14. ช่วงค่าโดยสารเครื่องบิน (กรุงเทพฯ – สกลนคร) (บาท/ ราย/ เที่ยว)

1. ต่ำกว่า 1,500
2. 1,501 - 1600
3. 1601 - 1,700
4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

15. ช่วงค่าใช้จ่ายของค่าที่พัก/คีน (บาท/ราย)

1. ต่ำกว่า 300
2. 301 - 500
3. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

16. ช่วงค่าใช้จ่ายของค่าอาหาร/วัน (บาท/ราย)

1. 101 - 200
2. 201 - 300
3. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

17. สื่อที่ทำให้ท่านรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครมากที่สุด

1. วิทยูโทรทัศน์
2. หนังสือพิมพ์
3. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

18. ปัจจัยที่จูงใจที่ทำให้ท่านเดินทางมาท่องเที่ยว ในจังหวัดสกลนคร มากที่สุด

- 1. ศาสนา
- 2. พักผ่อน/ บันเทิง
- 3. อยู่ในโปรแกรมนำเที่ยว
- 4. อื่น ๆ (ระบุ)

19. แรงจูงใจที่ทำให้ท่านเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

- 1. แหล่งท่องเที่ยว
- 2. อาหาร
- 3. ค่าใช้จ่าย
- 4. การเดินทาง
- 5. การบริการของบริษัทนำเที่ยว
- 6. การประชาสัมพันธ์
- 7. เทศกาล/ งานประเพณี
- 8. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

20. การพักผ่อนของนักท่องเที่ยว

- 1. พักแรม
- 2. ไป - กลับ

f

21. ลักษณะที่พักแรม

- 1. บ้านคนรู้จัก
- 2. โรงแรม
- 3. รีสอร์ท
- 4. เต็นท์พักแรม
- 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

22. สิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุง

- 1. ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว
- 2. โรงแรม
- 3. ร้านอาหาร
- 4. การคมนาคมเข้ามาในจังหวัด, ระหว่างแหล่งท่องเที่ยว

23. แหล่งท่องเที่ยวที่ท่านต้องการมาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร ให้เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยที่สุด (เลข 1 = ต้องการมากที่สุด... เลข 6 ต้องการน้อยที่สุด)

- 1. งานประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง
 - 2. พิพิธภัณฑ์ พระอาจารย์ มั่น ภูริทัตโต
 - 3. พิพิธภัณฑ์ พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร
 - 4. วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร
 - 5. เจดีย์เทศก์รังสี
 - 6. หอนางาน
-

ภาคผนวก ง

หนองหาน (ตำบลนาที่ 1 และตำบลนาที่ 2)

หนองหาน (ตำนานที่ 1 และตำนานที่ 2)

1.1 ตำนานที่ 1 เมืองหนองหานหลวง

ในสมัยแห่งพระศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสปะ มีนครหลวงของขอมเมืองหนึ่งชื่อว่า “อินทปัตถนคร” มีพระราชอำนาจยิ่งใหญ่แผ่ไปในแถบภูมิภาคทิวเขาอินทปัตถนคร

พระเจ้าอินทปัตถนคร ได้มีพระราชโองการสั่งให้พระราชโอรสพระองค์หนึ่งอพยพไพร่พลมาตั้งเมืองขึ้นใหม่ที่ริมฝั่งแม่น้ำตรงท่านางอาบ ตั้งชื่อเมืองนั้นว่า “เมืองหนองหานหลวง” สถาปนาพระราชโอรสพระองค์นี้ขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองเมือง มีหน้าที่สอดส่องดูแลเมืองเล็กเมืองน้อยแถบลุ่มน้ำโขงตอนกลางที่เป็นเมืองขึ้นต่ออินทปัตถนคร

ขุนขอมกษัตริย์เมืองหนองหานหลวงมีพระราชอำนาจที่จะต้องดูแลอาณาเขตดังนี้

- ทิศตะวันออกจดแคว้นศรีโคตรบูรณ
- ทิศใต้ตั้งแต่ลำน้ำมูลลึกเข้าไปถึงดงพญาไฟต้นแม่น้ำ
- ทิศตะวันตกจดเทือกเขาเพชรบูรณ์ต่อกับแคว้นทวารวดี
- ทิศเหนือจดเทือกเขาหลวงพระบางต่อกับแคว้นหริภุญไชย

ในยุคนั้นเมืองหนองหานหลวงจึงมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวงและเป็นเมืองเอก เป็นศูนย์กลางอำนาจการปกครองที่รับช่วงจากเมืองหลวงของขอมคืออินทปัตถนคร อันมีเขตกว้างใหญ่ไพศาลยิ่งนัก

ขุนขอมเมืองหนองหานหลวงมีพระราชโอรสองค์หนึ่งพระนามว่า “เจ้าสุรอุทกกุมาร” พระราชกุมารพระองค์นี้ทรงเป็นผู้มีบุญญาธิการและเดชามทิทธิฤทธิ์ เพราะในเวลาประสูตินั้นมีเหตุอัศจรรย์ 2 อย่าง คือ มีน้ำพุผุดขึ้นจากแผ่นดินในช่องป่าใกล้เมืองนั้น เรียกที่นั้นว่า “ช่องน้ำพุ” มาจนถึงปัจจุบัน และทรงถือพระขรรค์ออกมาตั้งแต่คลอดจากครรภ์พระมารดา แต่เมื่อพระราชกุมารมีพระชนม์ได้ 15 พรรษา พระราชบิดาก็ได้สวรรคตลง

พระสุรอุทกกุมาร ได้ขึ้นเสวยราชแทนบิดา เมื่อได้เสวยเมืองแล้วพระองค์จึงเสด็จออกตรวจตราเขตแดนที่ปกครอง โดยลงไปทางใต้จนถึงปากแม่น้ำมูล พอไปถึงที่นั้นก็ทราบข่าวว่าอาณาเขตแถบแม่น้ำมูลนั้นพระราชบิดาและพระเจ้าปู่ทางอินทปัตถนคร ทรงยกให้ชนมุลนาคเป็นผู้ปกครองดูแล พระองค์ทรงขัดเคืองต่อพระบิดาและพระเจ้าปู่ยิ่งนัก เพราะไม่ทรงเห็นสมควรที่จะให้ชนมุลนาคซึ่งเป็นเพียงสัตว์เดรัจฉานดูแลอาณาเขตแทนพระองค์ทรงพิโรธต่อชนมุลนาคจึงถอดพระขรรค์แสดงอิทธิฤทธิ์ไต่บนหลังน้ำไปทำร้ายกับชนมุลนาค พญานาคและพระเจ้า

สุรอุทกกุมารต่างต่อสู้กันด้วยอิทธิฤทธิ์แต่ไม่มีใครแพ้ชนะ จนในที่สุดต้องหยุดเลิกตากันไป พระเจ้าสุรอุทกกุมารจึงได้เสด็จกลับยังเมืองหนองหานหลวง

ฝ่ายพญานมุลนาคนุสูกอามาตต่อพระเจ้าสุรอุทกกุมาร ติดตามพระเจ้าสุรอุทกกุมาร จนถึงเมืองหนองหานหลวงแล้วเนรมิตรกายจำลองเป็นฟานเผือก (แก้ง) วิ่งผ่านเมืองทางเหนือไปทางโพธิ์สามต้น ชาวบ้านเห็นฟานเผือกที่สง่างามเช่นนั้น จึงไปกราบทูลให้พระเจ้าสุรอุทกกุมารทรงทราบ พระราชกุมารทรงเกณฑ์ให้พรานป่าจำนวนมากจับฟานนั้นมาถวาย โดยทรงรับสั่งว่าถ้าจับเป็นไม่ได้ก็ขอให้จับตาย นายพรานทั้งหลายล้อมฟานไว้ แล้วยิงด้วยลูกศรอาบยาพิษ ฟานถูกยิงบาดเจ็บวิ่งหนีฝ่าวงล้อมออกไปจากบริเวณโพธิ์สามต้น ขึ้นไปจนถึงเขตหนองบัวก็ทนพิษบาดแผลไม่ไหวถึงแก่ความตาย ก่อนตายได้อธิษฐานจิตให้ร่างของตนที่เป็นฟานนั้นให้ขยายใหญ่โตเท่าพญาช้างสาร

นายพรานทั้งหลายได้ลากฟานเผือกนั้นจากหนองบัว ลากลงไปจนถึงโพธิ์สามต้นก็หมดแรงไม่สามารถลากต่อไปได้ แล้วจึงไปกราบทูลพระเจ้าสุรอุทกกุมารให้ทรงทราบ พระเจ้าสุรอุทกกุมารจึงได้แล่นเนื้อฟานนั้นไปถวายเป็นอัครรยยังนัก เนื้อฟานเผือกนั้นถึงแม้จะแล่นอย่างไรก็ไม่มีความหดรชาราชภูรชวหนองหานหลวงทราบข่าวเช่นนั้นจึงพากันไปแล่นเนื้อฟานเผือกนั้นมาแจกจ่ายกันกินอิมหันสำราญอย่างทั่วถึง แม้ใช้เวลาแล่นเนื้อฟานเผือกกันทั้งเมืองเหลือเว้นแต่พวกเม่น่ายในเมืองเท่านั้นที่ไม่ได้กิน เพราะยุคนั้นคนที่เป็นม่ายสังกรรมังเกียจไม่มีใครนำเนื้อฟานไปให้

เมื่อตกเวลากลางคืนชาวเมืองนอนหลับเรียบร้อยแล้ว เหล่าเสนาทหารของพญานาคจำนวนมากที่มีความโกรธแค้นที่เจ้านายของตนถูกชาวเมืองหนองหานยิง จึงดำลงใต้ดินขุดเมืองหนองหานเพื่อให้ถล่มทำลาย ชาวเมืองคนไหนที่กินเนื้อฟานเผือก พญานาคทั้งหลายก็พากันขุดทำลายบริเวณนั้นให้ถล่มจมลงกลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับหนองหาน มีชาวเมืองต้องล้มตายเพราะถูกน้ำท่วมในครั้งนี้เป็นจำนวนมาก

พระเจ้าสุรอุทกะถูกพญานาคจับตัวไว้ได้ ด้วยความโกรธแค้นที่พระเจ้าสุรอุทกะทำกับนายของตน จึงต้องการทรมานพระองค์ให้ได้รับทุกขเวทนาเสวยผลแห่งกรรมที่ได้ทำไว้อย่างสาสม จึงใช้นาคบาทศูกมัตตัวพระเจ้าสุรอุทกะแล้วลากไปทางทิศตะวันออก นุดลากเลี้ยวไปเลี้ยวมาตามยถากรรมตามแต่ใจจะนึกออกเพื่อให้พระเจ้าสุรอุทกะขาดใจตายด้วยการทรมานนี้พอถึงน้ำโขงบริเวณปากน้ำคำ พระเจ้าสุรอุทกะทนความเจ็บปวดจากการทรมานไม่ไหวก็ขาดใจตายพอดี สถานที่ที่พญานาคทรมานโดยลากพระเจ้าสุรอุทกะไปนั้น ได้กลายเป็นลำห้วยสายหนึ่งที่ไหลจากหนองหานสู่แม่น้ำโขง โดยเรียกขานลำห้วยสายนี้ว่า “ห้วยน้ำรับกรรม” คือเป็นลำห้วยที่เกิดจากการ

ทรมานเพื่อให้พระเจ้าสุรอุทกะรับผลกรรมที่ได้กระทำไว้แก่พญานมุลนาค แต่ต่อมาเรียกสั้น ๆ ว่า “น้ำกรรม” ปัจจุบันภาษาเพี้ยนไปออกเสียงเป็น “น้ำกำ” จนถึงปัจจุบันนี้

พระเจ้าสุรอุทกะแห่งเมืองนครหนองหานหลวง มีพระราชโอรส 2 องค์ คือ เจ้าชายกิงคาระและเจ้าชายคำแดง พระราชกุมารทั้ง 2 ได้พาไพร่พลที่หนีจากการจมน้ำตายไปอยู่ที่คอนโพนเมือง ริมฝั่งหนองหานทิศตะวันตกเฉียงใต้ หลังจากนั้น พระกุมารทั้ง 2 พาคนแสวงหาชัยภูมิที่จะสร้างเมืองขึ้นใหม่ เมื่อมองเห็นทำเลบริเวณน้ำรอด เป็นชัยภูมิที่ดีควรตั้งเป็นบ้านเมืองได้ จึงตั้งเครื่องสักการะและตั้งสัตยาธิษฐานป่าวประกาศแก่เทพดาทั้งหลายว่า “ข้าพเจ้าจะสร้างบ้านแปลงเมืองในที่นี้ขอเหล่าเทพเทวาผู้ดูแลรักษาดินแดนแห่งนี้ จงอภิบาลคุ้มครองไพร่ฟ้าประชาชนชาวเมืองนี้ให้มีแต่ความสุขตลอดภพภาคเบื้องหน้าโน้นด้วยเทอญ” เมื่อจบคำอธิษฐาน พญานาคมีเกล็ดสีทองนามว่า “สุวรรณนาค” เป็นพญานาคเฝ้ารักษารอยพระพุทธรูปที่ภูน้ำรอดมานานแสนนาน ได้ตำแดงตัวปรากฏแก่เจ้าชายกิงคาระ แฉ่งให้เจ้ากิงคาระทราบว่าเป็นเทพดาที่รักษารอยพระพุทธรูปของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ภูน้ำรอดแห่งนี้ แล้วสุวรรณนาคได้นำน้ำเต้าทองอันประกอบด้วยน้ำหอมรดสรองภิเษกเจ้าชายกิงคาระขึ้นเป็นเจ้าเมือง ขนานนามว่า “พระยาสุวรรณกิงคาระ” พระองค์ทรงสร้างบ้านแปลงเมืองหนองหานหลวงขึ้นมาใหม่ตั้งแต่นั้นสืบมา

ส่วนเจ้าชายคำแดงพระอนุชา นั้น เสนาอำมาตย์เมืองหนองหานน้อยมาอัญเชิญไปเป็นกษัตริย์แทนเจ้าเมืองคนที่ว่างลง ได้รับอภิเษกเป็น “พระยาคำแดงเมืองหนองหานน้อย” ได้สร้างบ้านแปลงเมืองปกครองไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ชาวหนองหานน้อยคู่กันมากับเมืองหนองหานหลวงสืบแต่นั้น

1.2 เมืองหนองหานน้อย (ท้าวผาแดง นางไอ่)

ในอดีตกาลนานมาแล้ว มีเมืองขอมเมืองหนึ่งชื่อว่า “เอกชะตีตานคร” ทรงมีพระราชธิดาองค์หนึ่งนามว่า “พระนางไอ่คำ” พระนางทรงมีพระสิริโฉมงดงามยิ่งนัก ซึ่งความงามของพระนางไอ่คำนี้ลือลือไปยั้งเมืองน้อยใหญ่ทั้งใกล้ ทั้งไกล บรรดาเจ้าชายเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ เช่น เมืองสีแก้ว เมืองฟ้าแดดสูงยาง เมืองเชียงเหียน และท้าวผาแดงแห่งเมืองผาโพงต่างก็หมายปองอยากได้พระนางมาเป็นคู่ครองยิ่งนัก ความงามนี้ลือลือไปถึงพญานาคเมืองบาดาล ทำให้ท้าวภังคี ซึ่งเป็นพระราชโอรสของสุทโธนาคราชเจ้าเมืองบาดาลมีความปรารถนาที่จะชื่นชมความงามของนางไอ่คำด้วย

พระยาขอมแห่งเอกชะตีตานคร โปรดให้จัดงานบุญบั้งไฟแสนขึ้นและได้ป่าวประกาศไปยังเมืองต่าง ๆ ได้ส่งบั้งไฟเข้าร่วมในงานนี้หลายหัวเมือง เพราะหวังจะได้ชมความงามของนางไอ่คำลูกสาวพระยาขมนั่นเอง ท้าวผาแดงแห่งเมืองผาโพง และท้าวภักดีพญานาคก็ได้แปลงกายเป็นเจ้าชายส่งบั้งไฟเข้าร่วมแข่งขันในงานครั้งนี้เช่นกัน

บั้งไฟที่ส่งเข้าร่วมแข่งขันในครั้งนี้ เมื่อแข่งขันแล้ว บั้งไฟของพระยาขอมบั้งไฟชูของท้าวผาแดงบั้งไฟแตก ส่วนของเจ้าชายเมืองอื่นๆ ขึ้นหมดทุกบั้ง ทั้งท้าวผาแดงและท้าวภักดีเมื่อเห็นนางไอ่คำก็ตกหลุมรักพระนางอย่างถอนตัวไม่ขึ้น ในที่สุดวันหนึ่งท้าวผาแดงก็แอบไปได้เสียกับพระนางไอ่คำตกเป็นภรรยาสามีกันอย่างลับ ๆ แแต่่นั้น

ฝ่ายท้าวภักดีพญานาค เมื่อกลับถึงเมืองบาดาลแล้วก็เฝ้าแต่คิดถึงนางไอ่คำ วันหนึ่งจึงได้พาบริวารขึ้นมาเที่ยวเล่นยังเมืองเอกชะตีตานคร โดยท้าวภักดีแปลงกายเป็นกระรอกเผือกแขวนกระดิ่งทองคำที่คอ วิ่งขึ้นไปจับกระโดดไปมายังกิ่งไม้จิ้งจอกตรงกับหน้าต่างปราสาทของนางไอ่คำ ทั้งนี้เพื่อจะได้ผลโฉมความงามของนางให้เต็มตา นางไอ่คำได้ยินเสียงกระดิ่งก็ออกมาดู ได้เห็นกระรอกเผือกกำลังกักกินผลจิ้งจอกก็มีความปรารถนาอยากจะได้มาเลี้ยงดูเล่นฝ่ายกระรอกเผือกก็ทำทีเป็นกินผลจิ้งจอก ขณะเดียวกันก็ชื่นชมความงามของพระนางไปด้วย มีกลอนผูกไว้ว่า “ทางอายกระซอก ปากก็กัดหมากริ้ว ตาลิวเบ็งผู้สาว”

นางไอ่คำได้สั่งให้พรานมาจับกระรอกเผือกให้ แต่นายพรานได้ใช้หน้าไม้ยิงกระรอกเผือก ก่อนตายภักดีพญานาคได้สาปแช่งเอาไว้ว่า “ขอให้เนื้อของตมมีรสชาติอร่อยเป็นที่ติดใจของผู้ที่ได้กิน แต่เนื้อเถื่อนหนังอย่างไรก็ไม่ให้มีวันหมด และหากชาวเมืองได้กินเนื้อของตมก็ขอให้เกิดความหายนะแก่บ้านเมืองและผู้กินทุกคน” เป็นอัจฉริยะดังคำอธิษฐาน นางไอ่คำให้แจกเนื้อกระรอกนั้นแก่ชาวเมืองได้กินอย่างทั่วถึงเกือบจะทุกคน เว้นแต่พวกแม่ข่ายทั้งหลายเพราะในยุคนั้นคนรังเกียจพวกแม่ข่าย จึงไม่มีใครอยากให้คนพวกนี้ได้กินของดีวิเศษถือว่าเป็นบุคคลควรแก่ดูถูกเหยียดหยามอย่างยิ่ง

บริวารพญานาคนำข่าวร้ายนี้ไปบอกแก่พญาสุทโธนาคราชผู้เป็นพระราชบิดายังเมืองบาดาล สุทโธนาคราชโกรธมาก เตรียมที่จะถล่มเมืองเอกชะตีตานคร ให้ย่อยยับถล่มทลาย ชาวชาวเมืองกินเนื้อกระรอกนี้ทราบไปถึงท้าวผาแดง ท้าวผาแดงเห็นเป็นเรื่องประหลาดสังหรณ์ใจว่าคงจะเกิดอันตรายแก่นางไอ่คำแน่นอน จึงพร้อมด้วยทหารคนสนิทชื่อท้าวสามขี้ม้ามาเพื่อจะมาช่วยนางไอ่คำยังเมืองเอกชะตีตานคร

คืนนั่นเอง พญาสุทโธนาคราชและบริวารก็ขึ้นมาถล่มเมืองเอกชะตีตานครให้ถล่มจมได้รูปพิ เมืองถูกถล่มกลายเป็นหนองน้ำในพริบตาใครที่กินเนื้อกระรอกตายจมน้ำจมนมหมด ไม่มีใครจะหนีรอดได้ ท้าวผาแดงขี้ม้ามาทันเหตุการณ์พอดี จึงรีบพานางไอ่ขี้ม้าออกจากเมืองด้วย

ความริบเร่ง ไม่ทันแม้จะหีบฉวยทรัพย์สมบัติติดตัวเลยสักชิ้น คว้าได้เพียงหม่องมงคลลูกหนึ่งเท่านั้น
ท้าวผาแดงจัดให้นางไอนั่งกลางและให้ท้าวสามนั่งหลังเพื่อคุ้มครองดูแลอยู่เบื้องหลัง

ฝ่ายเหล่าบริวารพญานาคที่ยังคั่นหานางไอ เห็นนางไอ่จีหลังม้าหนีไปกับท้าวผาแดงก็
ไล่กวาดติดตามอย่างกระชั้นชิด เมื่อตามทันก็เอาหางสอดครหวัดรัดเอานางไอให้ตกลงมาพญานาค
สอดรัดอุ้งที่ท้าวสามสะพายไว้ในป่า คึงเอาหม่องหลุดจากบ่าท้าวสาม หม่องถูกกระซอกหลุดตก
ลงไป สถานที่หม่องตกไปนั้นเรียกว่า “เวินหม่อง” มาจนถึงปัจจุบัน

พญานาคติดตามไปอย่างไม่ลดละ ใช้หางเกี่ยวสอดรัดอุ้งแขนของนางไอ กระซอก
เอาแหวนของนางตกลงไป สถานที่แหวนของนางไอถูกกระซอกคกนั้นเรียกว่า “หนองแหวน” จวบ
สมัยปัจจุบัน ท้าวสามตกจากหลังม้าและวิ่งตามม้าของท้าวผาแดงนางไอไปด้วยความเหนื่อยอ่อนจึง
สะดุดล้มมาตลอด ตอนนีท่านผูกเป็นกลอนไว้ว่า “สามสะพาดล้ม กั้นจีทั้งทั้งยืน บักสามศักดิ์ทั้งจี
ดินเป็นห้วย” สถานที่นั้นถูกเรียกว่า ห้วยสามพะลาด ต่อมาเพี้ยนเป็นห้วยสามพาด

ในที่สุดพญานาคก็สามารถรัดเอานางไอตกลงไปทำให้พระนางถึงแก่ความตาย เมื่อ
พระนางตายตกไปตามท้าวภักดีพญานาคผู้เป็นลูกชายสุทโธนาคราชก็พอใจ ส่วนท้าวผาแดงและท้าว
สามนั้นหาได้ทำร้ายแต่อย่างใด เพราะทั้งสองไม่ได้กินเนื้อกระรอกเผือกนั้น แต่ในที่สุดท้าวผาแดงก็
ตรอมใจตายเพราะทนต่อแรงแห่งความรักความคิดถึงที่มีต่อนางไอคำไม่ได้ เมื่อเอกชะทีตานครได้
ถล่มลงด้วยฤทธิ์พญานาคจึงได้กลายเป็น “หนองหานน้อย” มาจนถึงปัจจุบัน

(พระมหาคาวิ ญาณसार, 2545)

ภาคผนวก จ

ประวัติของเมืองสกลนคร

ประวัติของเมืองสกลนคร

เดิมชื่อ เมืองหนองหานหลวง โดยมีขุนขอมราชบุตรเจ้าเมืองอินทปัฐนคร เป็นหัวหน้า (จากเขมร) พายาวไพรมาสร้างที่ริมหนองหานหลวงตรงท่านางอาบ (ขณะนี้อยู่ที่บ้านท่าศาลา ต.นาแก้ว อ.เมือง สกลนคร) ขุนขอมได้เป็นเจ้าเมืองต่อๆ กันมา จนถึงผู้ครองเมืองชื่อ “พระยาสุวรรณภิงคาระ” มีชายชื่อ “พระนางนารายณ์เจงเวง”

ต่อมาเมืองหนองหานเกิดฝนแล้ง การทำนาและทำมาหากินของราษฎรอดคัตเจ้าเมืองที่ปกครองจึงพาราษฎรอพยพกลับไปอยู่เมืองเขมร ดังนั้น เมืองหนองหานหลวงจึงปรากฏเป็นเมืองร้าง

ต่อมาไม่ปรากฏปีชัดเจน พระมหากษัตริย์ไทยราชวงศ์กรุงศรีอยุธยา หรือสุโขทัย ได้ทรงโปรดกรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้งอุปฮาดเมืองกาฬสินธุ์มาเป็นเจ้าเมืองหนองหานหลวงเปลี่ยนนามเมืองใหม่เป็น “สกล ทะวาปี” ขึ้นแก่กรุงสยามเป็นเวลาหลายชั่วคน

พ.ศ. ๒๓๔๖ ปีกุน ตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าอนุผู้ครองเมืองเวียงจันทร์ ได้คิดขบถต่อกรุงเทพมหานคร จึงโปรดเกล้าฯ ให้แม่ทัพ นายกองยกทัพไปปราบที่เมืองเวียงจันทร์ แม่ทัพได้มาตรวจราชการที่เมืองสกลทะวาปีปรากฏว่า เจ้าเมือง กรมการเมืองไม่ได้จัดเตรียมกำลัง และกระสุนดินดำไว้ตามคำสั่ง แม่ทัพจึงสั่งให้เอาเจ้าเมืองไปประหารชีวิตเสียเสร็จแล้วจึงตั้งนครอบครัวราษฎร เมืองสกลทะวาปีไปยังเมืองกระบิล เมืองจันทคาม (กบินทร์บุรี, ปราจีนบุรี) เมืองสกลทวาปีจึงเป็นเมืองร้าง

แม่ทัพฝ่ายไทยได้ให้ราชวงศ์เมืองกาฬสินธุ์ เป็นผู้รักษาเมืองสกลทะวาปี

พ.ศ. ๒๓๘๔ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ราชวงศ์คำ (เชื้อสายของเจ้าเมืองนครพนมที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิ์สมภาร เมื่อครั้งที่เจ้าอนุวงศ์คิดเป็นขบถ) เป็นพระยาประเทศธานี และเปลี่ยนชื่อเมืองสกลทะวาปีเป็น เมืองสกลนคร นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร, 2531)

ภาคผนวก ฉ

ประวัติพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร

ประวัติพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร

ชื่อและความสำคัญ

ชื่อของพระเจดีย์องค์นี้แยกออกได้ ๓ พยางค์ คือ “ธาตุ – เเชิง - ชุม” คำว่า ธาตุ เป็นภาษาไทยลานช้าง เช่น พระธาตุพนม จังหวัดนครพนม พระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน พระธาตุคอกสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ และพระบรมธาตุที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น

คำว่า “เชิง” เป็นคำสุภาพทั่วไปที่ใช้เรียก “ดิน” เช่นดินภูเขาว่าเชิงเขา ดินหีบว่าเชิงหีบ ดินบาตรว่าเชิงบาตร เป็นต้น คำว่า “ชุม” ย่อมาจากคำว่า ประชุมหรือชุมนุมหมายถึงคนหลายคนหรือของหลายสิ่งมารวมกันเข้า ซึ่งตรงกับคำพื้นเมืองอีกคำหนึ่งว่า “จุ่มกัน” หรือ “สุ่มกันเข้า” นั่นเอง

เมื่อรวมทั้ง 3 พยางค์เข้ากันเป็นคำเดียวว่า “ธาตุเชิงชุม” ก็หมายความว่าพระเจดีย์ที่ก่อสวมรอยเท้าที่สวมกันไว้ เป็นปัญหาว่ารอยเท้าของใคร ? รวมอย่างไรหรือประชุมกันอย่างไร ?

ตามตำนานบอกว่า ณ สถานที่ประดิษฐานพระธาตุเชิงชุมไว้นี้ เป็นประเพณี ของพระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ในภัทรกัปนี้ จะต้องประทับรอยไว้ทุกๆ พระองค์ตั้งแต่พระเจ้ากุกสันธะ โคนาคมนะ, กัสสปะ และโคตมะ รวมกันเป็น ๔ พระองค์ นับว่าพระศรีอริยเมตไตรยพุทธเจ้า ที่จะมาตรัสเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต ก็จะต้องมาประทับรอยพระบาทไว้ ณ ที่นี้เหมือนกัน

ประวัติบ้านเมือง

ก่อนแต่จะทราบประวัติพระเจดีย์โดยเฉพาะ จะต้องทราบภูมิประวัติศาสตร์ของท้องที่โดยสังเขปก่อน อันมีภูมิภาคที่สถิตอยู่แห่งพระธาตุเชิงชุมนี้ มีกล่าวไว้ในอรรถกนิทาน และนครนิทานคัมภีร์อรรถกนิทาน คือตำนานพระธาตุพนมพิสดารว่าดังนี้

ในต้นพุทธกาลอันสืบเนื่องมาแต่ศาสนาของพระพุทธเจ้ากัสสปะโน้น ในแคว้นกัมพูชาประเทศเขมรเดี๋ยวนี้ มีนครหลวงของขอม เรียกว่า “กรุงอินทปัตต์” มีอำนาจแผ่คลุมทั่วไปในลุ่มแม่น้ำโขงตอนกลางและตอนใต้ของแม่น้ำเจ้าพระยา และปิง, วัง, ยม, น่าน ในภาคกลางและพายัพด้วย

ในสมัยหนึ่ง พระเจ้าอินทปัตถนครได้แต่งตั้งให้ขุนขอมราชันค้ายกพลมาตั้งเมืองขึ้นที่ฝั่งหนองหานหลวงตรงท่านางอาบ ให้ชื่อว่า “เมืองหนองหานหลวง” เพื่อให้ควบคุมบ้านเล็กเมืองน้อยบนที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงตอนกลาง หนองหานหลวงเป็นเมืองขึ้นของกรุงอินทปัตต์ ตามประวัติ

ศาสตร์นี้ว่า บ้านเมืองบริเวณภาคอีสาน และภาคกลาง เดียวนี้เป็นที่อยู่ของชนชาติละว้า (ข่า) แต่ตกอยู่ในอำนาจของขอมมานาน เพราะขอมเจริญกับเมืองหนองหานหลวงเป็นเมืองเอกศูนย์กลางอำนาจการปกครองของขอมเป็นเสมือนลูกเมืองหลวงที่รับช่วงอำนาจจากเมืองหลวง ฉะนั้น หนองหานหลวงมีอาณาเขตดังนี้

ทิศใต้ปรากฏชัดว่ามีลำน้ำมูลเป็นพรมแดนติดต่อกับเขตกรุงอินทปัตถ์ ลึกเข้าไปตามลำน้ำมูลถึงเทือกเขาคงพญาไฟต้นแม่น้ำ ในตำนานพระธาตุพนมบอกไว้ชัดว่าทิศใต้เมืองหนองหานหลวงมีแคว้นสาเกตนครตั้งอยู่ ได้แก่วัยเอ็ดเดี๋ยวนี ภายหลังเมืองหนองหานร้างเสื่อมอำนาจ สาเกตโคตบุตร ทิศตะวันตกติดเทือกเขา โคตบุรุ่มเรื่องมาก ส่วนทางอื่นไม่ปรากฏชัดถ้าสันนิษฐานก็เห็นจะเป็นดังนี้ ทิศตะวันออกจดแคว้นศรีโคตบุตร ทิศตะวันตกจดเทือกเขาเพชรบูรณ์ ต่อแดนกับแคว้นทวาราวดี ทิศเหนือเห็นจะจดเทือกเขาหลวงพระบางต่อแดนกับแคว้นหริภุญชัย ต่อมาภายหลังละว้ามีอำนาจขึ้น อำนาจขอมเสื่อมไป แล้วภายหลังลานช้างรันไหลลงมาครอบครองอยู่เท่ากาลบัดนี้เท็จจริงอย่างไร ขอนักตำนานจงสันนิษฐานค้นคว้ากันสืบไป

ขุนขอมมีโอรสองค์หนึ่งชื่อ “เจ้าสุรอุทกกุมาร” พอพระชนม์ได้ 15 พรรษาขุนขอมผู้เป็นบิดาก็สิ้นพระชนม์ไป เสนาอำมาตย์ จึงยกเจ้าสุรอุทกกุมารขึ้นเป็นพญาเสวยเมืองแทนต่อไป ในตำนานกล่าวว่าเจ้าสุรอุทกมีฤทธิ์เดชมากเวลาประสูติเหตุอัศจรรย์ 2 อย่างคือน้ำผุดขึ้นบนพื้นดินแห่งหนึ่งถือพระขรรค์ออกมาแต่พระครรภ์มารดาหนึ่ง พอได้เสวยเมืองพระองค์ก็เสด็จตรวจเขตแดนของพระองค์ทางภาคใต้ไปถึงปากแม่น้ำมูลอำมาตย์ทูลว่าเขตแดนในลำน้ำมูลพระเจ้าอินทปัตถ์ ผู้เป็นปู่ และขุนขอมพระราชบิดาของพระองค์ได้มอบให้ชนะมุสนาคเป็นผู้ปกป้องรักษา พระองค์ทรงขัดเคืองว่าพระเจ้าปู่และพระราชบิดามีสมควรจะมอบให้สัตว์ เจริญรักษาเขตแดน จึงถอดพระขรรค์กวัดแกว่งได้หลังน้ำขุ่นเข้ญพญานาค ได้แสดงฤทธิ์ต่อสู้กันจนสิ้นกำลังทั้งสองฝ่าย แล้วก็เลิกร้างกันไป พระเจ้าสุรอุทกก็เสด็จกลับหนองหานหลวง

ฝ่ายนาคผุกอามาต จึงติดตามมาถึงหนองหานหลวงจำแลงกลายเป็นพานเผือก เดินผ่านเมืองทางเหนือทุ่งโพธิ์สามต้นพระเจ้าสุรอุทกส่งเกณฑ์พวกพรานทั้งหลายให้ติดตามไปเมื่อพรานตามทันก็ล้อมยิงพาน(อีเก้ง) ตายด้วยลูกศรอาบยาพิษพญานาคก็แสดงฤทธิ์ให้พานเผือกนั้นโตเท่าช้างสาร พรานและประชาชนก็ปาดเนื้อเถื่อนหนังแจกจ่ายกันทั่วถึง และนำเนื้อพานนั้นถวายเจ้าสุรอุทก พระองค์ก็ทรงเสวยโดยความอหิมาสำราญ

เมืองถล่ม

อยู่มาวันหนึ่ง ครั้นตกเพลากลางคืน เมื่อชาวเมืองพากันนอนเียบบงัดแล้วพญานาคก็ดำลงไปภายใต้พื้นดิน ชุคชวัดเมืองหนองหานหลวงให้ล่มทลายกลายเป็นอันเดียวกันกับหนองหาน ผู้คนพลเมืองพากันล้มตายเป็นอันมาก ที่เหลือก็อพยพหลบหนีที่อยู่ตามฝั่งและเกาะส่วนพญาสุรอุทกนั้น ถูกนาคผูกพันด้วยนาคบาศ ดึงลากไปสู่แม่น้ำโขงทางทิศตะวันออกจนสิ้นพระชนม์ หนทางที่นาคดึงลากพญาสุรอุทกนั้น บอกว่าเป็นน้ำกำเดี้ยวนี้

พญาสุรอุทกมีโอรส ๒ องค์คือ เจ้าภิงคาระ ๑ เจ้าคำแดง ๑ กุมารทั้ง ๒ ได้พาไพร่พลที่หนีออกจากจมน้ำตายไปอาศัยอยู่ที่ดอน โพนเมือง ริมฝั่งหนองหานตะวันตกเฉียงใต้ แล้วหาชัยภูมิที่จะสร้างเมืองใหม่ พอถึงภูน้ำรอดริมฝั่งหนองหาน (วัดพระธาตุเชิงชุมเดี๋ยวนี้) เห็นว่าเป็นที่อุดมมีชัยภูมิ ดีควรตั้งบ้านเมืองได้ จึงตั้งที่สักการบูชาพระภูมิเจ้าที่ ตั้งสัตยาธิษฐานว่า ข้าพเจ้าจะสร้างบ้านแปลงเมือง ณ ที่นี้ ขอเทวอารักษ์ผู้พิทักษ์ภูมิตั้งนี้จงอภิบาลคุ้มครองไพร่ฟ้าประชาชนให้อยู่เย็นเป็นสุขสืบไปเทอญ ขณะนั้นพญานาคสุวรรณนาคมีเกล็ดเป็นทองคำก็สำแดงตัวให้ปรากฏถือน้ำได้ทองคำอันเต็มด้วยน้ำหอมอันเป็นทิพย์ บอกว่าข้าพเจ้าเป็นสุวรรณนาคเฝ้าพิทักษ์รอยพระพุทธบาทอยู่ที่ภูน้ำรอดที่นี้แล้วก็เอาน้ำหอมรดทรงอภิเษกเจ้าภิงคาระ ให้เป็นพญาเสวยเมือง มีชื่อว่าพญาสุวรรณภิงคาระ ท้าวเธอก็อพาไพร่พลสร้างเมือง ขึ้น ณ ที่นั้นเรียกว่าเมืองหนองหานหลวงสืบมา

ส่วนเจ้าคำแดงผู้นุชานั้น เสนาอำมาตย์ทางเมืองหนองหานน้อย (แขวงเมืองกุมภวาปี และหนองหาน) ได้มาเชิญเอาไปเสวยเมืองเป็นพญาแทนกษัตริย์ที่ว่าง เรียกชื่อว่า “พญาคำแดงเมืองหนองหานน้อย” สืบมาจนบัดนี้

พระเจ้าเสียงโลก

ในตำนานเดิมกล่าวว่า ครั้นถึงท้าวปัจฉิมโพธิกาล พระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระอานนท์ เป็นปัจฉาสมณะ ได้เสด็จจากพระเชตวันมาทางเบื้องบูรพา เสด็จประทับที่คอดอนันทกัณฐี (อยู่หลวงพระบาง) โปรดสัตว์มาตามแม่น้ำโขง ประทับรอยพระบาทมาโดยลำดับ มีพระบาทบัวบก พระบาทโพนฉั่น โพนเพล (อำเภอฝือและฝั่งซ้ายตรงอำเภอโพนพิสัย) พระบาทเวินปลา (เหนือบ้านตำราญ อำเภอเมืองนครพนม) แล้วมาพักแรมที่ภูกำพร้าว (ธาตุพนม) ๑ ราตรี เสด็จไปบิณฑบาตที่เมืองศรีโคตรบูร ฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง ได้ปากเซบั้งไฟ เสด็จไปประทับนั่งที่ไร่ร่มไม้รังคันหนึ่ง (ธาตุอิงฮังแขวงสุวรรณเขต) แล้วเสด็จมาภูกำพร้าว จากนั้นก็เสด็จมาหนองหานหลวง โปรดพระเจ้าสุวรรณภิงคาระให้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ประทับที่ภูน้ำรอดเชิงชุม ประทับเหยียบชน

พระบาททับซ้อนลงที่แผ่นดินที่มียรอยพระบาท ของอดีตพระพุทธเจ้าอยู่แล้ว ๓ พระองค์ คือกกุสันธะ โทณาคมนะ กัสสปะ

พอเจ้าสุวรรณภิงคาระทราบข่าว ก็เสด็จมาต้อนรับพร้อมพระนางนารายณ์เจงเวงราชเทวี และบริวารเป็นอันมาก กระทบการต้อนรับด้วยความเคารพยำเกรงเป็นอันดี

พระพุทธองค์ทรงแสดงปาฏิหาริย์

พระพุทธองค์ประสงค์จะให้พญาสุวรรณภิงคาระ เลื่อมใสยึดมั่นในพระพุทธศาสนามี รัตนตรัยเป็นที่พึ่ง จึงแสดงปาฏิหาริย์บันดาลให้ดวงมณีรัตนเสด็จออกจากพระโอษฐ์ ๓ ดวงซ้อนๆ กัน และมีรัศมีพวยพุ่งรุ่งโรจน์ตามติดออกมาแล้วหายสูญไปแล้วก็มิรัตนมณี ๑ ดวง เสด็จออกมาจาก พระโอษฐ์อีก มีรัศมีโชติช่วงสว่างทั่วท้องอากาศ

คนทั้งหลายมีพญาสุวรรณภิงคาระเป็นต้นเห็นอัศจรรย์เช่นนั้น ก็ขนสยองเกล้าพากันส่งเสียงสาธุการเอิกเกริกไปมา ด้วยความปีติโสมนัส พญาสุวรรณภิงคาระจึงทูลถามเหตุอัศจรรย์เหล่านั้นต่อพระพุทธองค์

ทรงพยากรณ์ปัญหา

พระพุทธเจ้าจึงทรงพยากรณ์ปัญหาว่าดูก่อนมหาราช ที่นี่เป็นสถานที่อันอุดมประเสริฐ แห่งนี้ ที่พระพุทธเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ ได้มาและจะมาประชุมรอยพระบาทไว้ เพื่อเป็นที่ไหว้สักการ บูชาแก่คนและเทวดาทั้งหลาย ทั้งกฤหัตถ์และนักบวชรัตนมณี ๓ ดวงที่ออกจากพระโอษฐ์ของ ตถาคตครั้งแรกนั้น ดวงที่ ๑ ได้แก่พระพุทธเจ้ากกุสันธะ ดวงที่ ๒ ได้แก่พระพุทธเจ้าโทณาคมนะ ดวงที่ ๓ ได้แก่ พระพุทธเจ้ากัสสปะ ที่นิพพานไปแล้ว ดวงที่ ๔ ซึ่งเสด็จออกมาทีหลังนั้น ก็คือเราผู้ ชื่อว่าสมณโคดมนี้ และเมื่อหมดศาสนาตถาคตแล้วยังจะมีพระศรีอริณเมตไตรยเจ้าองค์ด้วย ๕ ใน ภัทรกัปนี้ จะมาประชุมรอยไว้ ณ ที่นี่

พระยาสุวรรณภิงคาระได้ทรงสดับดังนั้น ก็ทรงมีปีติโสมนัสเป็นกำลัง ด้วยอำนาจแห่ง ความเลื่อมใส จึงซักพระขรรค์ออกมาตัดพระเศียรบูชาพระธรรมเทศนาปัญหาพยากรณ์ พระนาง นารายณ์เจงเวงเห็นอาการสัญญาณวิปริตเช่นนั้น จึงรีบยึดพระหัตถ์พระสามีไว้แล้วทูลว่าเมื่อพระองค์ ยังทรงมีพระชนม์อยู่ ก็จะได้มีโอกาสทะนุบำรุงรักษารอยพระพุทธบาทสืบพระพุทธศาสนาต่อไป ภายหน้า เมื่อพระองค์สิ้นพระชนม์แล้วจะมีประโยชน์อันใด ท้าวเธอกลับได้สติสะดุ้งพระทัยด้วย

ความเลื่อมใสไม่จีจางในพระพุทธบาทแผ่นศิลาที่บรรจุพระพุทธบาท ก็จมลงไปภายใต้ ภูน้ำรอด
ในขณะนั้นแล

พญาสุวรรณภิงคาระถวายภัตตอาหาร

พอเหตุการณ์เป็นปกติแล้ว พญาสุวรรณภิงคาระก็อาราธนาพระพุทธเจ้าพร้อมสาวกผู้
ติดตาม ไปเสวยภัตตอาหารที่ปราสาทของพระองค์ เมื่อเสร็จภัตตกิจ พระพุทธองค์ทรงอนุโทนาแล้ว
ก็เสด็จ ไปประทับที่แท่นศิลาอาสน์ ณ คอยคูหา ตรัสสั่งพระมหากัสสปะให้นำอัฐธาตุของพระองค์
มาบรรจุที่ ฎุกำพร้า (ธาตุพนม) แล้วเสด็จไปโปรดสัตว์ตามคามนิคมโดยลำดับ แล้วกลับไป
นิพพานที่กรุงกุสินาราในมัธยมประเทศ

พญาสุวรรณภิงคาระสร้างพระเจดีย์

ส่วนพญาสุวรรณภิงคาระและพระนางนารายณ์เจงเวงอัครมเหสี พร้อมด้วยเสนา
อำมาตย์ราชบริวารเมืองหนองหาน เมื่อพระพุทธเจ้ากลับคืนไปแล้ว ก็พากันสร้างอุโมงค์ก่อด้วยหิน
เป็นรูปพระเจดีย์สวมรอยพระพุทธบาทไว้ตรงที่แผ่นศิลาจมลงไปนั้น เพื่อเป็นที่ไหว้สักการบูชา แก่
คนและเทวดาทั้งหลายสืบไปภายหน้า

สร้างธาตุนารายณ์เจงเวง

พอเมื่อเดือนเพ็ญ ปีมะเส็ง วันอังคาร พระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานพญาสุวรรณภิงคาระ
ได้ทราบข่าวว่า พระมหากัสสปเถระเจ้าพร้อมด้วยพระอรหันต์ ๕๐๐ จะนำพระพุทธอัฐธาตุมา
บรรจุไว้ที่ฎุกำพร้า (ธาตุพนม) จึงชักชวนชาวหนองหานหลวงทั้งหมดให้สร้างพระเจดีย์รอกอยไว้
เมื่อเตรียมอุปกรณ์เครื่องอุปกรณ์การก่อสร้างเสร็จแล้ว ก็นัดแนะกันลงมือก่อสร้าง ผู้ชายพอใจสร้าง
ที่คอยคูหาสวมพระแท่นบัลลังก์ที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาประทับเมื่อยังทรงพระชนม์อยู่(ธาตุภูเพ็ก
เดี๋ยวนี้) ส่วนผู้หญิงมีพระนารายณ์เจงเวงราชเทวีเป็นประธานพอใจสร้างอุโมงค์ที่ราชอุทยานเจงเวง
อันเป็นสวนดอกไม้และผลไม้อยู่ใกล้เมืองไปมาสะดวก (ห่างสกลนคร ๖ กม.) นัดแนะกันว่าให้
สร้างให้เสร็จภายในคืนเดียว ให้ถือเวลาดาวเพ็กรออกมาพ้นขอบฟ้าเป็นแพ้นะ (ดาวประจำรุ่งหรือ
ดาวประกายพุกฤษ์)

เมื่อได้เวลาแล้วต่างฝ่ายก็ลงมือก่อสร้างอุโมงค์ด้วยความเร่งรีบ ทั้งกลางวันกลางคืน ถึงเวลากลางคืนทางฝ่ายหญิงเอาโคมไฟขึ้นบนยอดไม้สูง เพื่อเป็นเครื่องหมายและล่อหลอกให้ฝ่ายชายด้วยอิตถิมายา ฝ่ายชายเสียความตั้งใจเพราะคู้หญิงว่าจะเอาชนะเมื่อไหร่ก็ได้ จึงทำโดยขาดความพร้อมเพรียงกัน ลูกมือฝ่ายชายหนีไปช่วยผู้หญิงเสียโดยมาเพราะหลงในรูปเสียงและกลอุบายของฝ่ายหญิง พวกที่ก่ออุโมงค์อยู่ที่คอยดูหาเมื่อเห็น โคมไฟก็สำคัญนึกคิดว่าเป็นดาวเพ็ชร์ขึ้นแล้วก็เสียกำลังใจ ก่อขึ้นไปได้เพียงซื่อเหนือประตูก็ยอมแพ้เลิกละไม่ทำอีกต่อไป พวกนั้นลงมายอมแพ้แก่พระนางนารายณ์เจงเวง

ฝ่ายหญิงตั้งใจทำซะมั่งเขม้นเพื่อจะเอาชนะแก้อ้อที่ผู้ชายคุณแคลน ว่าไม่กลัวผู้หญิงทำทั้งกลางวันกลางคืนก็สำเร็จเรียบร้อย เป็นฝ่ายชนะด้วยความสามัคคีและอุบายของตนพระเจ้าเจดีย์นั้นจึงเรียก “พระนารายณ์เจงเวง” สืบมา แต่เดี๋ยวนี้ประชาชนเรียกสั้น ๆ ว่า “ธาตุนาเวง” อยู่ที่หมู่บ้านนาเวงใกล้กองทัพอากาศที่ ๒ ห่างจากตัวเมืองสกลนคร ๖ กิโลเมตร อยู่ใกล้กับชุมทางรถยนต์สายสกลนคร - นครพนม - อุดร

พระมหากัสสปเจิญพระบรมอัฐิคราตุมาแวะ

ครั้งต่อมาพระมหากัสสป พร้อมด้วยพระอรหันต์ ๕๐๐ ได้เจิญพระบรมอัฐิคราตุผ่านมาเพื่อจะไปบรรจุที่ภูกำพร้าริมฝั่งแม่น้ำโขง แขวงเมืองศรีโคตรบูร ได้มายังยังอยู่คอยดูหาแล้วลงมาบิณฑบาตเมืองหนองหานหลวง พระเจ้าสุวรรณภิงคระพร้อมพระนางนารายณ์เจงเวงได้อุปฐากต้อนรับด้วยศรัทธา แล้วขอแบ่งพระอัฐิคราตุเพื่อบรรจุไว้ ณ เจดีย์ทั้ง ๒ นั้น พระมหากัสสปถวายพระพรว่า ที่นี้มีใช้ภูกำพร้าจะขัดพระพุทธรูปประสงค์ไม่เป็นศิริมงคลแก่มหाराชเจ้า แล้วเทศนาโปรดพญาและพระราชเทวีโดยประการต่าง ๆ เพื่อการบำรุงศรัทธาของชาวหนองหานหลวง พระเถรเจ้าจึงสั่งให้พระอรหันต์องค์ใดองค์หนึ่งกลับไปเอาพระอังคารหรือถ่านจากที่ถวายพระเพลิง ณ กรุงกุนินารา ได้มาแล้วก็บรรจุไว้ ณ ธาตุภูเพ็ช และธาตุนารายณ์เจงเวง เพื่อให้เป็นที่ไหว้บูชา แก่ชาวเมืองทั้งหลาย (พระเทพรัตนโมลี., 2521)

ภาคผนวก ข

ประวัติประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง

ประวัติประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง

4.1 สาเหตุที่เอาผึ้งมาทำปราสาท

ในหนังสือธรรมบทภาค ๑ ภูมิภาคเมืองโกสุมพิ์ ตอนพระพุทธเจ้าเสด็จไปจำพรรษาที่ต้นไม้สาละใหญ่ ณ ป่ารกจิตวันใกล้บ้าน ปารีโลยยะ ในพรรษาที่ ๘ โดยช้างปารีโลยยะกับลิงเป็นอุปัฏฐากไม่มีมนุษย์อยู่เลยตลอด ๓ เดือน ช้างเผ่าปรนนิบัติ จักน้ำร้อน น้ำเย็น ผลไม้ถวาย ส่วนลิงนำรวงผึ้งมาถวาย เมื่อพระองค์ทรงรับไว้แล้วก็เสวย ฝ่ายลิงได้เห็นก็ตีใจมาก ขึ้นไปจับกิ่งไม้เขย่าเพราะความคิใจบังเอิญกิ่งไม้หักตกลง ถูกตอไม้เสียบอกลิง เมื่อลิงตายก็ไปเกิดเป็นเทพบุตร บนปราสาทวิมานสูง ๓๐ โยชน์บนสวรรค์

ครั้นถึงวันมหาปวารณาออกพรรษา พระพุทธเจ้าตรัสสั่งช้างแล้วก็เสด็จเข้าสู่เมืองโกสุมพิ์ ช้างมีความคิดถึงพระพุทธเจ้ามาก หัวใจแตกตายได้เกิดในปราสาทสูง ๓๐ โยชน์ พระพุทธเจ้าทรงระลึกถึงความดีของช้างและลิงที่เผ่า อุปัฏฐากตลอดพรรษา ๓ เดือน จึงได้ ทรงนำเอาผึ้งรวงนั้น มาทำเป็นดอกประดับในโครงปราสาทตามจินตนาการ

ในหนังสือธรรมบทภาค ๖ เรื่องยมกปาฏิหาริย์ตอนพระพุทธเจ้าเสด็จจำพรรษาปีที่ ๗ บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ชั้น ๒ ประทับที่บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ ทรงแสดง อภิธรรมปิฎกแก่พระมารดาให้ดวงตาเห็นธรรม ครั้นถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งเป็นวันที่มหาปวารณาออกพรรษา พระพุทธเจ้าตรัสอ้าลาพระอินทร์ เพื่อเสด็จลงสู่เมืองมนุษย์ ณ เมืองสังกัสสะนคร ซึ่งพระมหาโมคคัลลานเถระ ขึ้นไปเฝ้าพระพุทธเจ้าทูลถามว่า พระองค์จะเสด็จสู่เมืองมนุษย์เมื่อใด พระองค์ทรงตรัสว่า ในวันมหาปวารณาออกพรรษา ยังเหลืออีก ๗ วันเท่านั้น พระมหาโมคคัลลานเถระ ลงจากสวรรค์มาเล่าให้ชาวเมืองฟัง ต่างปลื้มปีติยินดีเป็นอย่างยิ่ง จึงได้พร้อมเพียงกันเตรียมเครื่องไทยทาน เครื่องบริโภค อุปโภค ปราสาท เครื่องทาน สมโภช กันสนุกสนานตลอด ๗ วัน ครั้นเมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จถึงเมือง สังกัสสะนคร ต่างพากันทำบุญถวายทาน แห่ปราสาท กองบุญสมาทานศีล ฟังธรรมทำกันเป็นประเพณี จนถึงปัจจุบัน

(สำนักงานเทศบาลเมืองสกลนคร, 2544)

ภาคผนวก ข

ประวัติพระอาจารย์ มั่น ภูริทัตตเถระ

๗

๘

ประวัติพระอาจารย์ มั่น ภูริทัตตเถระ

ท่านกำเนิดในสกุลแก่นแก้ว โดยนายคำด้วงเป็นบิดา นางจันทร์เป็นมารดา นับถือพระพุทธศาสนาประจำสกุลมาตลอด เกิดวันพฤหัสบดี เดือนยี่ ปีมะแม วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๑๓ ที่บ้านคำบง ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มีพี่น้องร่วมท้องเดียวกัน ๕ คน แต่เวลาท่านมรณภาพปรากฏว่าเหลือเพียง ๒ คน ท่านเป็นคนหัวปี มีร่างเล็ก ผิวขาวแดง มีความเข้มแข็งว่องไวประจำนิสัย มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดมาแต่เล็ก พออายุได้ ๑๕ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณรอยู่ในสำนักวัดบ้านคำบง มีความสนใจและรักชอบในการศึกษาธรรมะเรียนสูตรต่าง ๆ ในสำนักอาจารย์ได้อย่างรวดเร็ว มีความประพฤติและธรรมาศัยเรียบร้อยไม่เป็นที่น่าหนักใจหมู่คณะ และครูอาจารย์ที่ให้ความอนุเคราะห์

เมื่อบวชได้ ๒ ปี ท่านจำเป็นต้องสึกออกไปตามคำขอร้องของบิดาที่มีความจำเป็นต่อท่าน แม้สึกออกไปแล้วท่านก็ยังมีความมั่นใจที่จะบวชอีก เพราะมีความรักในเพศนักบวชมาเป็นประจำนิสัยเวลาสึกออกไปเป็นฆราวาสแล้วใจท่านยังประหวัดถึงเพศนักบวชมิได้หลงลืมและจิตใจยังปักใจว่าจะกลับมาบวชในไม่ช้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอำนาจศรัทธาที่มีกำลังแรงกล้าประจำนิสัยดั้งเดิมก็เป็นได้

พออายุได้ ๒๒ ปี ท่านมีศรัทธาอยากบวชเป็นกำลังจึงได้ลาบิดามารดา ท่านทั้งสองก็อนุญาตตามใจไม่ขัดศรัทธา เพราะมีความประสงค์จะให้ลูกของตนบวชอยู่แล้ว พร้อมทั้งมีศรัทธาจัดแจงบริวารในการบวชให้ลูกอย่างสมบูรณ์ ท่านได้เข้าอุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดเลียบ ในตัวเมืองอุบล มีท่านพระอริยวิเป็นพระอุปัชฌาย์ ท่านพระครูสีทาเป็นพระกรรมวาจาจารย์ ท่านพระครูประจักษ์อุบลคุณเป็นพระอนุศาสนาจารย์ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๔๓๖ พระอุปัชฌายะให้นามฉายาว่า ภูริทัตโต เมื่ออุปสมบทแล้วได้มาอยู่ในสำนักวิปัสสนากับท่านพระอาจารย์เสาร์ กนตสีโล วัดเลียบ เมืองอุบลราชธานี

เหตุการณ์สำคัญตั้งแต่ท่านเริ่มปฏิบัติวิปัสสนา จนกระทั่งท่านละสังขาร พอสรุปได้ดังนี้

1. ท่านบริกรรมภาวนาด้วยบท พุทโธ เป็นลักษณะประจำนิสัย
2. เกิดสุบินนิมิตเห็น ขอนต้นชาติ, ม้าสีขาว รูปร่างสูงใหญ่ พาท่านไปสู่ตู้พระไตรปิฎก ซึ่งเป็นความหมายว่า ท่านมีทางที่จะสำเร็จในธรรม
3. เดิมท่านเคยปรารถนาพุทธภูมิต่อมาท่านได้อธิษฐานของคจจากความปรารถนาเดิมเนื่องด้วยอันเดิมจำต้องท่องเที่ยว เกิด แก่ เจ็บ ตาย อยู่ในวิภูตสงสาร หลายกัปหลายกัลป์จึงจะพบกับความสำเร็จ

4. ท่านเป็นคนพูดน้อย เวลาเทศน์ก็ไม่ยาว แต่พอจับใจความได้ดังนี้ “ให้พากันละบาป และบำเพ็ญบุญ อย่าให้เสียชีวิตลมหายใจไปเปล่า ที่ได้มีวาสนาเกิดเป็นมนุษย์”

“เราเป็นมนุษย์ มีความสูงศักดิ์มาก แต่อย่านำเรื่องของสัตว์มาประพาศิ มนุษย์ของเรา ต่ำลงกว่าสัตว์และจะเร็วกว่าสัตว์อีกมาก เวลาตกรกจะตกหลุมที่ร้อนกว่าสัตว์มากมาย อย่าพากัน ทำ”

5. เวลาท่านออกปฏิบัติเบื้องต้น ท่านเคยไปทางจังหวัดนครพนม และข้ามไปเที่ยว ทางฝั่งแม่น้ำโขง บำเพ็ญสมณธรรมอยู่แถบท่าแขก ประเทศลาว ตามป่าและภูเขา

6. ท่านเที่ยวจาริกลงไปภาคกลาง จำพรรษาที่วัดปทุมวันพระนครฯ ระยะเวลาที่จำพรรษา อยู่วัดปทุมวันก็ได้พยายามมาศึกษาอบรม อุบายปัญญาเพิ่มเติมกับท่านเจ้าคุณพระอุบาลี ญาณปมาจารย์ (สิริจันท) ที่วัดบรมนิวาส

7. ท่านเคยออกเที่ยวจาริกไปทางยังจังหวัดลพบุรี พักอยู่ถ้ำไผ่ขวางเขาพระงามบ้าง ถ้ำสิงโตบ้าง และไปเที่ยววิเวกทางถ้ำสาริกา เขาใหญ่ จังหวัดนครนายก เป็นเวลา ๓ ปี

8. เส้นทางจาริกสมัยที่ท่านออกปฏิบัติที่แรก มีดังนี้ นครพนม สกลนคร อุดรธานี จนไปถึงพม่า กลับมาผ่านจังหวัดเชียงใหม่ หลวงพระบาง เวียงจันทร์ เลย ลงไปจำพรรษาที่วัดปทุมวัน กรุงเทพฯ และไปพักที่ถ้ำสาริกา เขาใหญ่

9. พระที่เป็นลูกศิษย์รุ่นแรกของท่าน คือ

พระอาจารย์สุวรรณ วัดอรัญญิกาวาส อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย

พระอาจารย์สิงห์ ชันดยาคโม วัดป่าศาลวัน นครราชสีมา

พระมหาปิ่น ปัญญาพโล วัดศรีทธาธรรม นครราชสีมา

พระอาจารย์เทศก์ เทศรังสี วัดหินหมากเป้ง อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย

พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร บ้านหัวช้าง อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร

พระอาจารย์บัว อนาคตโย วัดถ้ำกลองเพล อ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี

10. ท่านเที่ยวจาริกและอบรมสั่งสอนในที่ต่าง ๆ เกือบทุกจังหวัด เริ่มผ่านไปแต่ จังหวัดนครราชสีมา ศรีสะเกษ อุบลราชธานี นครพนม สกลนคร อุดรธานี หนองคาย เลย หล่มสัก เพชรบูรณ์ และข้ามไปเวียงจันทร์ ท่าแขก ประเทศลาว สำหรับทางทิศใต้และทิศตะวันตกเฉียงใต้ ของจังหวัดสกลนคร มีป่าเขามาก เช่น บ้านโพนสว่าง อ.สว่างแดนดิน ท่านชอบพักอยู่นานเพื่อการ บำเพ็ญ

11. พ.ศ. ๒๔๗๓ – พ.ศ. ๒๔๘๓ ท่านไปพักบำเพ็ญเพียรอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่

12. หลัง พ.ศ. ๒๔๘๓ ท่านได้ไปจังหวัดอุดรธานี ตามคำอาราธนาของท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์ วัดโพธิ์สมภารณ์ จังหวัดอุดรธานี

13. ท่านอยู่แถบจังหวัดเชียงใหม่และเชียงรายนานถึง 11 ปี โดยจำพรรษาในที่ต่าง ๆ ดังนี้

หมู่บ้านจอมแดง อ.แม่ริม	1	พรรษา
หมู่บ้านบ่ง อ.แม่แตง	1	พรรษา
หมู่บ้านกลอย อ.พร้าว	1	พรรษา
ในเขา อ.แม่สวย	1	พรรษา
บ้านปู่พระยา อ.แม่สาย	1	พรรษา
วัดเจดีย์หลวง	1	พรรษา
บ้านแม่ทองทิพย์ อ.แม่สาย	1	พรรษา
จ.เชียงราย	1	พรรษา
จ.อุตรดิตถ์	1	พรรษา

14. ลูกศิษย์ผู้ใหญ่ท่านมีหลายองค์ได้กล่าวนามมาแล้วในข้อ 9 นอกจากนั้นแล้วยังมี
ท่านอาจารย์พรหม บ้านดงเย็น อ.หนองหาร จ.อุรธานี ท่านอาจารย์ดี วัดอโศกการาม จ.สมุทรปราการ
ท่านอาจารย์ชอบ ท่านอาจารย์หลุย จ.เลย ท่านอาจารย์อ่อน หนองบัวบาน
ท่านอาจารย์สิม จ.เชียงใหม่ ท่านอาจารย์ดี้อ จ.เชียงใหม่ ท่านอาจารย์กงมา จ.สกลนคร

15. ปลายปี พ.ศ. 2482 ท่านไปพักวัดป่าสุทธาวาส จ.สกลนคร

16. ตกเดือนเมษายน พ.ศ.2485 ท่านออกเดินทางไปจังหวัดอุบลราชธานี ในงาน
ฉาปนกิจศพท่านพระอาจารย์เสาร์ ที่เป็นอาจารย์ท่าน เสร็จงานศพแล้ว ท่านกลับมาจำพรรษา
ที่วัดนามน ต.ตองโขบ อ.เมือง จ.สกลนคร 3 พรรษา

17. ต่อมาไปจำพรรษาที่บ้านหนองผือ ต.นาใน อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร ณ ที่นี้เอง
ท่านเริ่มป่วยเป็นไข้มาเลเรีย ณ เวลานั้น ท่านอายุราว 75 ปี

18. เดือนมีนาคม พ.ศ.2492 สั่งขารท่านเริ่มแสดงอาการไม่สนิทที่ครองขันธต่อไป

19. วันมาฆบูชา เดือนสามเพ็ญ พ.ศ.2492 ท่านเริ่มเทศน์อัศจรรย์ครั้งสุดท้าย แต่เวลา
2 ทุ่ม จนถึง 6 ทุ่มครึ่งเที่ยงคืน รวมเป็นเวลา 4 ชั่วโมง (บ้านหนองผือ)

20. 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2492 ท่านก็ได้ละสังขารไป ณ วัดป่าสุทธาวาส อ.เมือง จ.
สกลนคร

21. ท่านได้รับสมญานามว่า อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนา คำสอนของท่านที่เลื่องลือ มา
จนถึงทุกวันนี้ก็คือ “กรรมฐานภาวนา” อันเป็นเครื่องมือในการทำลายล้างกิเลสเพื่อให้หมู่มวล
มนุษย์หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏสงสาร
(พระมหาบัว ญาณสัมปันโน.,2545

ภาคผนวก ฅ

ประวัติพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

ประวัติพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

วัดป่าอุดมสมพร อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร

ท่านเป็นศิษย์รุ่นแรก ๆ ของพระอาจารย์ใหญ่สายวิปัสสนา หลวงปู่มั่น ภูริทัตตะเถระ มีชื่อเสียงเลื่องลือว่าท่านเป็นพระเถระผู้มีพลังจิตเป็นเลิศ อาณาภพวัดอุดมมงคลของพระอาจารย์ฝั้น แสดงความแคล้วคลาดและเมตตาเป็นส่วนใหญ่ เล่าลือกันตลอดมาว่า มีเหรียญของพระอาจารย์ฝั้นแล้วไม่ตายโหง พระอาจารย์ฝั้น พุคถึงวัดอุดมมงคลว่า

“วัดอุดมมงคลเป็นเพียงวัดถู่เท่านั้น ของจริงก็คือ พระสังฆกรรมทั้งปวง มีวัดอุดมมงคลแล้วไม่ทำตัวให้ดี ไม่ทำใจให้เป็นกุศล ก็หวังอะไรไม่ได้สักอย่าง มีวัดอุดมมงคลแล้วต้องทำความดีจึงจะเกิดผลต่าง ๆ เป็นนานาประการ หากหวังพึ่งวัดอุดมมงคลอย่างเดียวโดยไม่สร้างบุญย่อมไม่ได้ผลอะไรขึ้นมา”

หากใช้วัดอุดมมงคลของท่านแล้วเจริญภาวนาด้วยคาถาโมรปริตทุกเช้าค่ำ ย่อมมีความแคล้วคลาดและพ้นจากภองภัยทั้งปวง

ท่านอาจารย์ได้ใช้คาถาพญานกยูงทอง จาริกไว้ที่ด้านหลังวัดอุดมมงคลทุกรุ่นทุกแบบโดยคาถาพญานกยูงทองมาจากบทสวดมนต์ที่เรียกว่า “โมรปริต” ซึ่งอยู่ในบทสวดมนต์ 7 คำนาน อันเก่าแก่ที่ใช้ในการเจริญพระพุทธรูปมนต์

หัวใจพญานกยูงทองมีว่า “นะโมวิมุตตานัง นโมวิมุติยา” คาถานี้ โบราณจารย์ถือว่ามีผู้ใดเจริญ โมรปริตทุกเช้าค่ำ จะปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวงอันเกิดจากขวากหนามเครื่องกับดักทั้งหลายและสรรพอันตราย อันรออยู่เบื้องหน้าพญานกยูงทองได้เจริญพระคาถานี้เป็นนิตย์ก็สามารถรอดพ้นภัยมีชีวิตยืนยาวผ่านมหาหลายชั่วอายุคน จนปลอดภัยปวงนายพรานเพราะเสียงของนางนกยูงต่อ แต่เมื่อถูกจับไปแล้วก็สามารถเอาตัวรอดได้ เพราะบารมีแห่งการเจริญพุทธรูปมนต์พระคาถาโมรปริต ดังนี้

ชาติภูมิ

กำเนิดเมื่อ 20 สิงหาคม พ.ศ.2442 ณ บ้านม่วงไข่ ต.พรรณานิคม อ.พรรณานิคม ในปัจจุบัน) เป็นบุตรของเจ้าไชย कुमार (เม้า) สุวรรณวงศ์ มีพี่น้องอยู่ 8 คน

1. นางกรองแก้ว
2. นายขุน
3. เป็นหญิงถึงแก่กรรมตั้งแต่เยาว์วัย
4. นางเพ็ญ
5. อาจารย์ฝั้น อาจาโร

6. นายอำพัน

7. นางเพ็ญ

พอที่ทำกินเก่าดินขาดคุณภาพก็ไป จ้างจอบที่ทำกินใหม่คือบ้าน บะทอง อันมีห้วยขนาน อยู่สองทิศทาง

การเข้าสู่ร่มกาสาวพัตร์

ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณรเข้าเรียน พระธรรมวินัยในวัดโพธิ์ทองในบ้านบะทอง เมื่อ อายุ 19 ปี

เมื่ออายุครบอุปสมบท จึงได้เข้าอุปสมบท ณ พัทธสีมา วัดสิทธิบังคม (มหานิกาย) ใน บ้านไร่ ต.ไร่ อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร ท่านได้ฟังธรรมจากพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ได้เปล่ง วาจาท่ามกลางที่ชุมนุมสงฆ์ว่า “.....เธอทำให้เกิดแจ้งในธรรม ”

21 พ.ศ.2468 ท่านได้เปลี่ยน ญัตติ จากมหานิกายเป็นพระอุปัชฌาย์ที่พระอุโบสถวัด โพธิ์สมภรณ์ จังหวัดอุดรธานี มีนามฉายาว่า “อาจาโร”

ท่านเริ่มอาพาธอย่างเฉียบพลันในวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2519 เวลาประมาณ 19.50 น.. ท่านจึงมรณภาพ

จากเอกสารต่าง ๆ สรุปได้ว่าท่านได้จำพรรษาอยู่วัดต่าง ๆ ดังนี้

1. พ.ศ.2475 ณ วัดป่าศรีทวารธรรม อ.เมือง จ.นครราชสีมา
 2. พ.ศ.2487 ณ วัดป่าศรีบูรพา อ.เมือง จ.อุบลราชธานี
 3. พ.ศ.2488 ณ วัดป่าภูธรพิทักษ์ อ.เมือง จ.สกลนคร
 4. พ.ศ.2497 ณ วัดป่าภูถ้ำยาม อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร
 5. พ.ศ.2506 ณ วัดป่าอุดมสมพร อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร
 6. พ.ศ.2488 ณ วัดป่าภูธรพิทักษ์ อ.เมือง จ.สกลนคร
- บทสรุปธรรมของพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร (บางส่วน)

1. ปัญญา คือ ความรอบรู้ ในกองสังขาร
2. พุทธ คือ ผู้รู้มันมีอยู่อย่างนั้น มันดับไม่เป็น สูญไม่สูญ
3. จิต ของเรามันไม่หยุด ให้มันนิ่ง มันก็ไม่นิ่ง เทียวก่อกพน้อย ๆ ใหญ่ ๆ อยู่ตลอด

เวลา ภาว ภาเว สัมภวันติ

4. สมณะ เป็นบาท ของ วิปัสสนา

พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์

อยู่ที่ใจ ในใจ

5. ผู้รู้ ไม่ใช่ของแตก ของทำลาย ของตาย ของดับ
6. ความสุขอันใด เสมอ จิตสงบ ไม่มี
7. ธรรมชาติของพระพุทธเจ้า แปลกหมั่นสัพพันพระธรรมชั้นนี้ นั้นอยู่ที่ตัวเรา ไม่ใช่ที่

ไหนอื่น

8. วิธีอื่นไม่มี จะตัดบาป ตัดกรรม ตัดกิเลส นอกจากเรา นั่งสมาธิ นี้
9. เมื่อ จิตสงบ แล้ว เราย่าไปหาแล้ว มันเป็นค้นหา
10. เราทำอย่างนี้เรียกว่า ปฏิบัติบูชา บูชาพระพุทธเจ้าอย่างเลิศ ประเสริฐที่สุดบุญอันใด จะเท่าเรา นั่งสมาธิภาวนา ไม่มี

11. จูติ แปลว่า ความเคลื่อนไหว ภาษาเราว่า ตาย แท้จริงนั้น จิต วิญญาณ มันไม่ใช่ ของแตกทำลายแลไม่ใช่ของสูญหาย

12. ท่านว่า มันไม่เที่ยง สิ่งใดไม่เที่ยงสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้น ไม่มีตัวตน จิตของเรา ถ้ามันเที่ยง ไม่แปรผัน โยกย้ายไปมาก็พึ่งพาอาศัยได้ นี่มันไม่เป็นยังงั้น บอกให้มันนิ่ง มันก็ไม่นิ่ง บอกให้ไปทางนี้มันไปทางโน้น ยังนี้ จึงพึ่งไม่ได้ เราจึงต้อง พากัน ทำสมาธิ

(สำนักพิมพ์ วิศรุต, 2535)

ภาคผนวก ญ

ประวัติหลวงปู่เทศก์ เทศรังสี

ประวัติหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี

(เจดีย์เทสรังสี วัดถ้ำขาม อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร)

ท่านเป็นศิษย์สายกัมมัฏฐาน ของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต รับฉายาว่าพระนิโรธรังสี คัมภีร์ปัญญาจารย์ ส่วนมากท่านจะจำพรรษา ณ. วัดหินหมากเป้ง อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย ในช่วงบั้นปลายชีวิตมาจำพรรษาที่วัดถ้ำขาม อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร

ชาติภูมิ ท่านถือกำเนิดเมื่อวันเสาร์ แรม ๔ ค่ำ เดือน ๕ ปีชวด ตรงกับวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ.๒๔๔๕ ณ บ้านนาสีดา ต.กลางใหญ่ อ.บ้านผือ จ.อุดรธานี โยมบิดาชื่อนูสาห์ โยมมารดาชื่อครั้ง นามสกุล เรียวแรง มีพี่น้องรวม ๑๐ คน

๑. นายคำดี เรียวแรง
๒. นางอาน ปราบพาล
๓. ด.ช.แกนเรียวแรง
๔. ค.ญ.ไครเรียวแรง
๕. นางแนน เชียงทอง
๖. นายเปลี่ยน เรียวแรง
๗. นางนวลกล้าแข็ง
๘. พระเกต ขันติโก
๙. พระนิโรธรังสี (เทสก์)
๑๐. นางรูป ดีหมั่น

เมื่ออายุ ๕ ปี ได้เรียนหนังสือไทยและอักขระนิยม (หนังสือธรรมและขอม) ที่วัดบ้านนาสีดา โดยมีพี่ชายคนหัวปีซึ่งบวชเป็นพระอยู่ก่อนแล้วเป็นผู้สอน

เมื่ออายุได้ ๑๔ ปี ได้ศึกษาธรรมกับพระอาจารย์สิงห์, พระอาจารย์คำ ซึ่งได้เดิน รุกขมูลมาบ้านสีดา

ช่วงเวลานี้ ท่านได้ติดตามอาจารย์ไปรุดงค์ตามสถานที่ต่าง ๆ จากท่าบ่อ มุ่งสู่อุดรธานี ขอนแก่น ร้อยเอ็ด ยโสธรถึงบ้านหนองขาน ต.หัวตะพาน อ.อำนาจเจริญ จ.อุบลราชธานี

เมื่ออายุได้ ๑๘ ปี บรรพชาเป็นสามเณรที่พระอุปัชฌาย์ลุ่ม บ้านเคิ่งใหญ่

๑๖ พฤษภาคม ๒๔๖๖ บรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุ พัทธสีมา วัดสุทัศนาราม มีพระมหารัฐ ป็นพระอุปัชฌาย์ มีพระมหาปิ่น ปัญญาโณ เป็นพระกรรมวาจาจารย์

ท่านได้จำพรรษาที่พระอาจารย์มั่น ที่คอยแม่ปิ้ง จ.เชียงใหม่ ท่านได้รับการสืบทอดความรู้จากพระอาจารย์มั่นนานถึง ๑๐ ปี จึงได้บรรลุนิพพาน

หลวงปู่เทศน์ ได้เป็นผู้นิมนต์ พระอาจารย์มั่น กลับมาอีสานเมื่อปลายปี พ.ศ.๒๔๘๓

พ.ศ.๒๔๘๔ สร้างวัดป่ากลางใหญ่ อ.บ้านผือ จ.อุดรธานี

พ.ศ.๒๔๘๖-๒๔๙๐ ปฏิสังขรณ์ วัดป่าอรัญญวาสี อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย และสร้างพระไตรปิฎก ขึ้นเป็นฉบับแรกของภาคอีสาน

พ.ศ.๒๔๙๓ หลังจากพิธีถวายพระเพลิง พระอาจารย์มั่น แล้วก็รุดงค์ ลงใต้ ได้แก่ ภูเก็ต, พังงา, กระบี่

พ.ศ.๒๕๐๔ สร้างวัดป่าหินหมากเป้ง อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย

บทสรุปหลักธรรมของหลวงปู่เทศก์เทศรังสี (บางส่วน)

๑. สภาพของ ฌาน มันยังมีขั้นอยู่

๒. การที่ทำให้ จิต รวมสนิทลงไปได้ ขนาดไม่รู้สึกตัวเลย แล้วมีปรากฏการณ์ตามลำพังของมันอยู่แล้ว นี่แสดงให้เห็นชัดเลยที่เดียวว่า กายกับจิต นี่ถึงแม้จะมีภารกิจ ร่วมกันทำงานในหน้าที่นั้น ก็ตาม เมื่อผู้มาฝึกจิต จนสามารถสละกายแล้วรวมเข้า ภวังค์ (ภพจิต) ยังเหลือแต่ จิต แล้วก็ตาม เมื่อเรายังชำระ อุปาทาน ไม่หมด จิต ในตัวนั้น มันก็ยังมี ขั้น ๕ อยู่เช่นเดิม ถ้าจะพูดง่าย ๆ แล้วก็หมายความว่า คนเรานี้มีทั้ง ขั้นนอก ขั้นใน ขั้นนอก ใช้เมื่อยังมีลมหายใจ อยู่ ส่วนขั้นใน เมื่อเรายังชำระปล่อยวางไม่ได้ต้องนำเอาไปใช้เพื่อก่อ กุพชาติ

อีกต่อไป

๓. ฌาน ไม่ต้องใช้ปัญญา ถึงแม้จะต้องใช้ปัญญาเบื้องต้นในการพิจารณาก็ตามในเมื่อ ฌาน เกิดขึ้นแล้วมีการให้เพ่งส่งไปในการชอบใจ ติดความสงบสุข เป็นเครื่องวัดมิได้สละกิเลส เป็นแต่ทำให้ นิเวรณ์ ให้สงบเท่านั้น

ส่วน สมาธิ ต้องใช้ ปัญญา ตั้งแต่เริ่มต้นพิจารณาอารมณ์เมื่อจิตเป็นอุปปจารสมาธิแล้ว

ปัญญา พิจารณา ธาตุ - ขั้น - อยตนะ ยิ่งชัด

เป็นการเดินมรรค จะสละกายทิฏฐิ - วิจิกิจฉา - สัมผัสพตปรามาสได้ ถ้าจะพูดอีกนัยหนึ่ง

ฌาน จิตกล้าหาญ ปัญญาไม่เกิด ส่วน สมาธิ สติ - สมาธิ - ปัญญา มีความสมดุลย์กัน
เดินมรรค สม่าเสมอ

๔. การเห็นการฟุ้งซ่านของจิต นั่นคือปัญญาขั้นต้น ฉะนั้นความสงบของจิต จึงเป็นพื้นฐานของปัญญา

๕. การที่จะเข้าถึงสภาพความเป็นจริงได้ คือการอบรมให้เข้าถึงตัวเดิม คือ ใจ ใจแท้ นั่น ไม่คิดนึก ใจแท้ ไม่มีบาป ไม่มีบุญ ไม่มีดีชั่ว จึงเรียกว่า ใจแท้

ส่วนที่มันนึกคิดปรุงแต่ง คิดดี คิดชั่ว มีสัญญา จดจำนั้นนี้ มีอารมณ์ อะไรต่าง ๆ อันนั้น เป็น จิต ไม่ใช่ใจ

อย่าไปตามจิต คิดส่งตามจิต ไม่ได้ เพราะหลงไหลไปตามจิต นั้นแหละ มันจึงพา เวียนว้ายตายเกิด

จิตมันคิดอยู่ตลอดเวลา มันปรุงแต่งอยู่ตลอดเวลา ไม่หยุดนิ่งนั้นแหละจิต มันพาให้ทุกข์ พาให้เราเดือดร้อน

บางทีก็คิดดี สนุกเพลิดเพลิน พาให้ลุ่มหลงนั้นแหละตัว กิเลส

บางทีก็คิดร้าย อิจฉาริษยา พยาบาทคนนั้นคนนี่ มันพาให้คิดชั่ว ทำชั่ว นี่แหละ มันพา ให้ตกนรก ขุนนรกก้อยู่ที่ใจ คิดชั่ว ทำชั่ว นี่แหละ มันพาให้ตกนรก ขุนนรกก้อยู่ที่ใจ คิดชื่อนี้แหละ

๖. สมถวิปัสสนา ส่วนสำคัญอยู่ที่ ๕ ประการ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา

๗. ธรรมเหล่าใด เป็นไปเพื่อระณะ

ธรรมเหล่านั้น มิใช่ ธรรม

มิใช่ วินัย คำสอนของพระองค์

๘. ฆาน ต้องมีภวังค์ เป็นเครื่องหมาย ภวังค์นี้ท่านแสดงไว้มี ๓ คือ ภวังคบาท ๑

ภวังคจนณะ ๑ ภวังคปัจจุเจตนะ ๑

จิตจะมีอาการวูบวาบรวมลงไป

คล้ายกับจะเผลอสติแล้วลืมตัว บางทีก็เผลอสติแล้วลืมตัวเองเอาจริง ๆ แล้วเข้านั่งเฉย อยู่คนเดียว ถ้าหากผู้มีสติดี หมั่นเป็นบ่อย ๆ จนชำนาญแล้วถึงจะมีลักษณะอากาศอย่างนั้น ก็ตามรู้รู้ ตามเห็น อยู่ทุกระยะ ลักษณะอย่างนี้เรียกว่า “จิตเข้าสู่ภวังค์”

๙. ภวังค์ มีอยู่ ๓

ภวังคบาท เมื่อจิตตกลงสู่ภวังค์นั้นอาการให้วูบวาบลง

ภวังคจนณะ ปฏิภาคนิमितและนิमितต่าง ๆ ความรู้ความเห็นทั้งหลายมีแสงสว่าง เป็นต้น เกิดในภวังค์นี้ชัดมาก

ภวังคปัจจุเจตนะ ภวังค์นี้จักเป็น อัปปนาสมาธิได้

ถ้าเป็นภวังคจนณะ แล้ว มีความรู้แลนิमित เฉย ๆ เรียกว่า อภิญญา

ภวังค์ ทั้ง ๓ เป็นเครื่องหมายของฆาน

๑๐. สมาธิ จำแนกเป็น ๓

ขณิกสมาธิ จิตรวมบ้าง ไม่รวมบ้างเป็นครู่ขณะชั่วบ้าง ไม่ชั่วบ้าง เปรียบเหมือน สายฟ้าแลบ ในเวลากลางคืน

อุปจารสมาธิ ถึงเที่ยวไปบ้าง ก็อยู่ในขอบเขตของจิต

อัปนาสมาธิ ละเอียดมาก เมื่อเข้าถึงที่แล้ว ลมหายใจแทบจะไม่ปรากฏ ขณะนั้น จะลงที่แรกคล้ายกับว่าจะเคลิ้มไป แต่ไม่ถึงกับว่าผลอสติเข้าสู่ภวังค์ ขณะสนธิกันนี้ท่านเรียกว่า “โคตรภูจิต” ถ้าลงถึงอัปนา เต็มที่แล้ว มีสติรู้อยู่เรียกว่า อัปนาสมาธิ

ถ้าหากสติ มิได้ใจน้อมลงสู่ภวังค์ เข้าถึงความสงบหน้าเดียว หรือมีสติอยู่บ้าง แต่เพ่ง หรือยินดี ชมแต่ความสุข อันเกิดจากความสงบ อันละเอียดอยู่เท่านั้น เรียกว่า อัปนาฌาน

ฌาน ไม่ว่าหยาบและละเอียด จิตเข้าถึงภวังค์แล้ว เพ่งหรือยินดีอยู่แต่เฉพาะความสุข เลิศอันเกิดจาก เอกัคคตารมณ์ อย่างเดียว สติ สัมปชัญญะหายไป ถึงมีอยู่บ้างก็ไม่สามารถ จะทำองค์ปัญญา ให้พิจารณาเห็นชัดในอริยสัจธรรมได้ เป็นสักแต่ว่ามี

ฉะนั้น กิเลสทั้งหลาย มีนิวรณ์ ๕ เป็นต้น จึงยังละไม่ได้ เป็นแต่สงบอยู่

ส่วนสมาธิ ไม่ว่าหยาบและละเอียด เมื่อเข้าถึงสมาธิแล้วมีสติสัมปชัญญะ สมบูรณ์ ตามขั้น และฐานะของตน เพ่งพิจารณาธรรมทั้งหลายอยู่มีกายเป็นต้น คั่นคว่า หาเหตุผลเฉพาะ ในตน จนเห็นชัดตระหนักรู้แน่ ตามเป็นจริงว่า สิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้ก็ไม่มี เป็นต้น สมาธิ จึงสามารถ ละกิเลส มีสักกายทิฏฐิเสียได้ สมาธินี้ถ้าสติดอ่อน ไม่สามารถ รักษา ฐานะของตนไว้ได้ ย่อมพลัดเข้าไปสู่ ภวังค์ฌานไป

ฌาน ถ้ามีสติสัมปชัญญะ แก่กล้าขึ้นเมื่อไร ย่อมกลายเป็นสมาธิได้เมื่อนั้น

นิमित เมื่อจะเกิด เกิดจากเหตุ ๒ ประการคือ เกิดจาก ฌาน ๑ สมาธิ ๑

เมื่ออบรมและรักษารธรรม ๒ ประการ นี้ไว้ไม่ให้เสื่อมแล้ว นิमितทั้งหลายย่อมเกิดขึ้นเอง

นิमित ที่เกิดจาก ฌาน นั้น เมื่อจิตตกเข้าถึง ฌานเมื่อไร แล้วนิमित ทั้งหลายมี อสุภ เป็นต้น ย่อมเกิดขึ้นในลำดับ ดังได้อธิบายมาแล้ว

จิตเมื่อจะเข้าถึง ฌาน ได้ย่อมเป็นภวังค์เสียก่อน ภวังค์นี้เป็นเครื่องวัดของ ฌาน โดยแท้ ถ้าเกิดขึ้นในลำดับของ ภวังคบาท เกิดแวบขึ้นครู่หนึ่ง และนิमितนั้น ก็หายไป พร้อมทั้งภวังค์ด้วย

ถ้าเป็น ภวังคจลนะ พอเกิดขึ้นแล้ว ภวังค์นั้นก็เร็วร้อนเพลिनไป ตามนิमितที่น่าเพลिनนั้น โดยสำคัญว่า เป็นจริงถ้า นิमित มิใช่ของจริง แต่ไม่ยอมทิ้ง เพราะภวังค์ ยังไม่เสื่อม

ภวังคจลนะ นี้เป็นที่ตั้งของ วิปัสสนูปกิเลส ทั้ง ๑๐ มีโอภาโส แสงสว่าง เป็นต้น

ถ้าไม่เข้าถึงภวังค์ มีสติสัมปชัญญะแก่กล้า เป็นที่ตั้งของปัญญา ได้เป็นอย่างดี มี วิปัสสนา ปัญญาเกิดขึ้นในที่นี้เอง นิमितนั้นเลยกลายเป็นอุปจาร สมาธินิमितไป ส่วน ภวังคูปจลนะ ไม่มีนิमितเป็นเครื่องปรากฏ ถ้ามีก็ต้องถอยออกมา ตั้งอยู่ใน ภวังคจลนะ เสียก่อน

ตกลงว่า นิमित มีที่ ภวังคจลนะ อยู่แน่นอน นิमित ที่เกิดในสมาธิ เมื่อเกิดขึ้นในภูมิของ ฌานสมาธิ วัชแวบขึ้นครู่หนึ่ง แล้วก็หายไป อุปมาเหมือนกันกับ บุคคลผู้เป็นลม สันนิบาตมีแสง

วুবาบเกิดขึ้นในตา หาทันได้ จำว่าเป็นอะไรต่ออะไรไม่ ถึงจะจำได้ ก็อนุมาน ตามที่หลังคล้าย ๆ กับ ภาวังกบต เหมือนกัน

ถ้าเกิดใน อุปจารสมาธิ นั้น นิमितชัดเจน แจ่มแจ้งดี เป็นที่ตั้ง ขององค์วิปัสสนา ปัญญา ถ้าอุปจารสมาธิกล้า ก็คือหนักไปทางปัญญา อธิปนาสมาธิ กล้า ก็คือ หนักไปในทาง สมณะ

๑๒. สมถ วิปัสสนานี้ เมื่อมีกำลังเสมอภาค กันเข้าเมื่อไรแล้วเมื่อนั้นแล มรรคทั้งแปด จะมารวมกันเข้าเป็นองค์เดียวกัน

จิต เดิมเป็นของอันเดียว

ที่ว่าจิต มีมากดวงเพราะจิตแสดงอาการออกไป จึงได้มีมาก

เมื่อ จิตมีอันเดียว ธรรมอันบริสุทธิ์

ที่จะให้หลุดพ้น จากอาการทุกอย่าง

ก็ต้องมีอันเดียวเหมือนกัน

จิตอันเดียว ธรรมอันเดียว

จึงเข้าถึง ซึ่งวิมุตติได้

จึงเรียกว่า เอกาภิสมัยวิมุตติ

๑๓. การเผยแผ่ สัจธรรม ให้เข้าถึงจิตของคน จึงเป็นของทำได้ยาก ทุกยุค ทุกสมัย เนื่องด้วย สัมปทานทั้ง ๓ ไม่พร้อมมูล คือ

ผู้สอนไม่เข้าใจถึงแก่นธรรม และไม่มีอุบายสอน ให้คนอื่นเข้าใจในธรรมนั้นด้วย ๑

ผู้รับฟังไม่ตั้งจิตแน่วแน่ ไม่เข้าถึง ภูมิธรรม พอที่จะรับฟังคำสอน นั้นได้ ทั้งยังมี

๑ ความเห็นผิดเพี้ยนเป็นทุนอยู่ ๑

และคำสอนที่เขานำมาสอนนั้นเป็นของปลอม ๑

๑๔. ไตรลักษณ์ญาณ

อนิจจัง คือ สิ่งทั้งปวงเปลี่ยนแปลง เรื่อยไปไม่มีอะไร เป็นตัวเองซึ่งต้องอยู่ชั่วขณะหนึ่ง

ทุกขัง คือ สิ่งทั้งปวง มีลักษณะทนอยู่ไม่ได้ มีอันย่อยับแตกดับไป ในตัวมันเอง ซึ่ง ดูแล้วน่าเกลียด น่าเบื่อหน่าย น่ารระอา อยู่ในตัวมันเอง ทั้งนั้น

อนัตตา ก็คือ สิ่งทั้งปวงไม่มีอะไรที่จิตใจ ควรเข้าไปยึดมั่นถือมั่น ว่าเป็นตัวตน หรือ เป็นของตน

๑๕. ลักษณะ จิต เข้าถึง สมณะ ลักษณะที่จิตเข้าสงบจงด้อย อยู่ใน จุดใดจุดหนึ่งใน ภายเป็นเอกัคคตารมณ์อยู่ในเฉพาะจุดเดียว เรียกว่า สมณะ

รวมความว่า ลักษณะที่จิต ถอนจากอารมณ์ภายนอกเข้ามารวมเป็น เอกัคคตา อยู่ภายในจุดเดียว จะโดยบังเอิญก็ดี โดยฝึกหัด ให้เกิดขึ้นก็ดี เรียกว่า สมถะ สมถะ เป็นได้ทั้ง ฌาน และสมาธิ อารมณ์ ของ ฌาน และสมาธิ เหมือนกัน การฝึกเบื้องต้น ก็เหมือนกัน แต่การแตกต่างกัน การเข้าถึงภูมิของคน ก็ผิดกัน แต่ขณะเดียวกัน ต่างสนับสนุน เป็นทุนให้กำลังแก่กันและกันไปในตัว เรื่องนี้ผู้เข้าถึงแล้ว จะรู้แจ้ง ได้ด้วยตนเอง

๑๖. ฌาน ได้แก่ การเพ่ง และการเพ่งอยู่ในอารมณ์อันเดียว จะเป็น กสิณ หรืออะไรก็ได้ทั้งนั้น แต่ข้อสำคัญ จะต้องให้จิตจับข้องอยู่ใน เฉพาะอารมณ์ อันนั้นเป็นใช้ได้ เมื่อจิตถอนออกจาก อารมณ์อื่น มารวมอยู่ในอารมณ์อันเดียว เรียกว่า เอกัคคตารมณ์

เสวยความสุขอันไม่เคยได้รับมาแต่ก่อน จิตก็จะยินดีและน้อมเข้าไปสู่เอกัคคตารมณ์ อย่างยิ่ง เรียกว่า เพ่งเอาความสุขอันเกิดจาก เอกัคคตารมณ์ เป็นอารมณ์ ของ ฌาน ต่อไป

จนเป็นเหตุให้เปลอตัวลึมสติไปยึดมั่นเอา เอกัคคตา ว่าเป็น ของบริสุทธิ์และดีเลิศ จิตตอนนี้ จะรวมวูป เข้ากวังค์ ซึ่งมีลักษณะคล้าย ๆ กับเปลอสติ หรือลึมสติไปเสียเลย อยู่พักหนึ่งแล้วจึงรู้สึกตัวขึ้นมา แต่ผู้ที่เคยเป็นบ่อยและชำนาญแล้ว จะมีลักษณะเช่นนั้นเหมือนกัน แต่เป็นไม่แรงและนิมิตหรือความรู้้อะไรจะเกิดก็มักเกิดในระยะนี้

เมื่อ นิมิต และความรู้เกิดขึ้นแล้ว จิตที่อยู่ในเอกัคคตา นั้น จะวิ่งตามไปอย่างง่ายดาย เพราะจิตที่อยู่ใน เอกัคคตารมณ์ เป็นของเบาและไวต่ออารมณ์มาก ที่เรียกว่า จิตส่งใน เป็นภัยต่อผู้เจริญ ฌานอย่างยิ่ง บางที อาจทำให้เสียผู้เสียคน ไปก็มี

ฌาน มี เอกัคคตารมณ์ เป็นเครื่องวัดในที่สุด

แต่ไม่มีปัญญา จะพิจารณาสังขาร ให้เห็นเป็นพระไตร ลักษณะญาณได้

กิลเลส ของผู้ได้ ฌาน ก็คือ มานะ แข็งกระด้าง ทิฐิคืออริ้น เอาความเห็นของตัวเองว่าเป็น ของถูกทั้งหมด คนอื่นสู้ตนไม่ได้

เรื่องนี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความแน่นแน ของ ฌาน หรือ ทิฐิ นิสัย ของแต่ละ บุคคลอีกด้วย

ผู้ที่ได้ผ่านช่วงนั้นมาด้วยกันแล้ว หรือ มีจิตใจสูงกว่าเท่านั้น จึงจะแก้และแสดง ให้เขา เห็นจริง ตามได้ ถ้าแก้ไม่ตกก็เสียคนไปเลย

๑๗. คติในทางพระพุทธศาสนา ถือว่า กาย กับ จิต ทำงานร่วมกัน แต่กาย อยู่ได้บังคับ ของจิต จิตเป็นผู้สั่งกายให้กระทำในจิตนั้น ๆ แต่เมื่อกายชำรุด จิตก็ต้องลำบากไปด้วยกัน มิใช่อยู่ได้บังคับของระบบประสาท สมองถือเสมือนสำนักงานใหญ่ กายแตกดับและสลายไป แปรไปตามสภาพ ของชาตุนั้น ๆ

แต่จิต เมื่อเหตุปัจจัย (อวิชชา ตัณหา อุปาทาน และกรรม) ยังมีอยู่ ต้องไปเกิดในคติ นั้น ๆ แล้วเสวยทุกข์ต่อไป

๑๘. วิญญาณ มีมากอย่าง วิญญาณในปฏิจกสมุปบาทเป็นวิญญาณที่นำเอา ชันธ ๕ มา ปฏิสนธิ คือวิญญาณ ดังนั้น ต้องมีชันธทั้ง ๕ คือมีแต่นามไม่มีรูป จิตท่าน ก็เรียกว่า รูปจิต เหมือนกัน แต่เป็นรูปละเอียด พ้นจาก รูปชันธ ที่อธิบายมาแล้วข้างต้น

ถ้ามี ๑ คือ มีแต่เฉพาะวิญญาณตัวเดียว ก็ไปอุบัติใน เอกโอปปาติกะ ที่เรียกว่า พรหม ลุกพีก คือ มีแต่รูปจิตอย่างเดียวนั่นเอง

วิญญาณ ทำหน้าที่ใน อายตนะ ได้แก่ ความรู้สึกในขั้นแรกของ อายตนะทั้งสอง มาประสานกัน แต่ไม่ถึงกับจำอารมณ์ หรือ เสวยอารมณ์ นั้น ๆ

การจำอารมณ์เป็นหน้าที่ของสัญญา

การเสวยอารมณ์เป็นหน้าที่ของเวทนา

วิญญาณ ชนิดนี้ จะเรียกว่า วิญญาณธาตุก็ได้ ส่วนวิญญาณในชันธ ๕ เป็นวิญญาณใน นามบัญญัติล้วน ๆ ยังไม่ได้ทำหน้าที่ใด ๆ เหมือนกับชันธอื่น ๆ

ชันธ ๕ ก็เหมือนกับชันธ ๔ คือ ไม่ใช่ตัวกิเลสแต่ท่านเป็นประเภทแห่งรูปนามธรรม เป็นกอง ๆ ไว้ ก็เพื่อให้รู้นั่นรูป นั่นนาม เท่านั้น กิเลสเกิดขึ้นเพราะผู้มาหลงสมมุติแล้วเข้าไปยึดเอาชันธว่าเป็น ของตน หรือ ตนเป็นชันธบ้างต่างหาก

๑๙. รากะ มีความร้อน เหมือน น้ำร้อน

โทสะ มีความร้อน เหมือน ไฟไหม้ป่า

โมหะ มีความร้อนเปรียบ เหมือน ไฟไหม้แกลบ.

๒๐. สมาริไม่ต้องดับ รูป – รส – กลิ่น – เสียง – สัมผัส - เวทนา เหมือน ฌาน แต่สมาริ จะยึดเอาอารมณ์ทั้ง ๖ นั้นแหละมาเป็นเครื่องพิจารณา จะเห็นอารมณ์ทั้ง ๖ นั้นชัด ตามความเป็นจริงว่า อายตนะ ๖ มีตาเป็นต้น เป็นบ่อเกิดของอารมณ์ ๖ มีรูปเป็นต้น กิเลสจะเกิดขึ้นที่อายตนะ ๖ นี้ เพราะความไม่รู้ตามเป็นจริง แล้วเข้าไปยึด อารมณ์ ๖ นั้น มาไว้เป็นของตัวจึงเดือดร้อนเป็นทุกข์ ความจริงตัว อายตนะ ๖ ก็มีไว้สำหรับรับรู้หน้าที่ของตน ๆ เป็นธรรมดาอยู่แล้ว

๒๑. ความสิ้นไปเสื่อมไปของสังขารเป็นธรรม ผู้มาพิจารณาเห็นตามเป็นจริง อย่างนี้ แล้ว ก็เรียกว่า ผู้เห็นธรรม

๒๒. จิต กับ ใจ มิใช่อันเดียวกัน

จิต เป็นผู้คิด นึก ประจักษ์ สัญญาอารมณ์ สรรพสิ่งทั้งปวง

ใจ เป็นผู้นั่งอยู่เฉย ๆ เพียงแต่รู้ว่า นั่งอยู่เฉย ๆ ไม่มีคิดถึงปรุงแต่งอะไรเลย.

สรรพวิชาทั้งหลาย แลกเปลี่ยนทั้งปวง จะเกิดมีขึ้นมา ได้ก็เพราะจิต คตินึก ประจักษ์
แต่สาย หามา

สิ่งทั้งปวงเหล่านั้น จะเห็นได้ชัดด้วยใจ ของตนเอง ก็ต่อเมื่อ จิต นิ่ง แล้วเข้าถึง ใจ.

น้ำเป็นของใส สะอาด โดยธรรมชาติอยู่แล้ว เมื่อมีผู้เอาสีต่าง ๆ มาผสมกับน้ำนั้น
น้ำย่อมเปลี่ยนแปลง ไปตามสีนั้น ๆ แต่เมื่อกลั่นกรอง เอาน้ำ ออกมาจากสีนั้นแล้ว น้ำก็จะใส
สะอาดตามเดิม

๒๓. ผู้ใดที่ไม่เห็นความเกิดขึ้น และดับไปของ นามธรรม และรูปธรรม จนละคลาย
ผู้นั้นจะบรรลु อริยสัจจ์ ๔ เป็นพระอริยบุคคลไม่ได้ พระอริยบุคคล เห็นความเป็น “พุทธ” ของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดย เห็นธรรม ที่พระองค์ทรงตรัสรู้

มิใช่เพียงแต่ศึกษาพระธรรมที่พระองค์ทรงเทศนาเท่านั้น พระอริยบุคคลหมดความ
สงสัย ในพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้เพราะพระอริยบุคคลได้บรรลุธรรมนั้นและได้
ประจักษ์ในความเป็น “พุทธ” ว่า พระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงนั้น มิใช่โดย คาคะเน แต่โดย
ตรัสรู้ธรรมทั้งปวง ตามความเป็นจริง

ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็น ตถาคต

ผู้ใดศึกษา และ ปฏิบัติ เพื่อให้รู้แจ้งธรรม

ผู้นั้นย่อมสามารถรู้ แจ้งธรรมและดับกิเลส

เป็นพระอริยบุคคลตามลำดับ คือ ตั้งแต่

พระโสดาบัน

พระอนาคามี

พระสกทาคามี

จนถึง พระอรหันต์

๒๔. ฌานและสมาธิ มีที่สุดต่างกัน

ฌาน มีภวังค์เป็นที่สุด

สมาธิ มีสมาธิเป็นที่สุด

ภวังค์ เป็นช่อภพของจิต

สรุปแล้ว ฌาน และสมาธิ ของผู้ฝึกหัดยังไม่ชำนาญย่อมผลัดเปลี่ยนกันเกิดขึ้น ใน
อารมณ์กรรมฐานอันเดียวกัน หรือ ต่างกันก็ได้ จะห้ามมิให้เกิดเป็นเช่นนั้นหาได้ไม่

๒๕. ความรู้พิเศษ ที่เกิดแต่ฌาน ได้แก่ อภิญญา ๖ คือ

๑. อภิญญา แสดงฤทธิ์ได้ต่าง ๆ

๒. ทิพยโสต มี หูทิพย์

๓. เจโตปริยญาณ รู้จักกำหนดใจของผู้อื่น

๔. ปุพเพนิวาณานุสสติญาณ ระลึกชาติหนหลังได้

๕. ทิพพจักขุ มีตาทิพย์

๖. อาสวักขยญาณ รู้จักทำอาสวะให้หมดสิ้น

๕ ข้อเบื้องต้น เกิดขึ้นได้ด้วยอำนาจของ ฌาน และเกิดขึ้นเฉพาะแก่ผู้มีอุปนิสัยวาสนาเท่านั้น

ส่วนข้อสุดท้าย ผู้อาศัย ฌาน และสมาธิ ทั้งสองมีกำลัง เพียงพอ สนับสนุนเป็นปัจจัย แก่กันและกัน ไม่ติดไม่หลงอยู่ใน ฌาน จึงจะทำอาสวะ ให้สิ้นได้ (เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ) พึงทราบว่ อาสวักขยญาณ มิใช่ อภิญญาโดยตรง และมีใช่ วิปัสสนา โดยเฉพาะ หากเกิดแต่กำลัง ทั้งสองรวมกัน

ฌาน เป็น โลกียะ ไม่สามารถทำอาสวะ ให้สิ้นได้

แม้สมาธิอย่างเดียวกันไม่สามารถ ทำให้เกิดอภิญญาได้

เพราะอภิญญา เกิดได้ด้วย อำนาจ ฌาน เท่านั้น

๒๖. ความรู้พิเศษที่เกิดแต่สมาธิ

๑. จกฺขุ อุทปาที

ดวงตา คือ ความรู้แจ้งในสังขารม ซึ่งมองเห็นชัดด้วยตาใน (ปัญญา จกฺขุ)

๒. ญาณิ อุทปาที

ญาณวิถีภายใน ซึ่งมีใช่เฉพาะตาเท่านั้น แม้ อายตนะ ทั้งหก ก็เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน

๓. ปญญา อุทปาที

ความรู้แจ้งใน ไตรลักษณ์ะ ได้เกิดขึ้น จนหายสงสัย ไม่มีคำว่า อะไรหนอ ๆ อยู่ในใจ

๔. วิชชา อุทปาที ความรู้พิเศษอันเป็นเหตุให้สิ้น อาสวะ ได้เกิดขึ้นแล้ว

๕. อาโลโก อุทปาที

แสงสว่างความรู้ที่ส่อง ไปได้ฉายส่อง ทั่วโลกไม่มีอะไร ปิดดวงใจซึ่งเป็นเหตุ ให้มีคลงได้อีกต่อไปแล้ว

ความรู้พิเศษ ทั้ง ๕ นี้ ได้เกิดขึ้นเพราะอาศัยสมาธิอย่างเดียว.

๒๗. วิปัสสนา ญาณ ๘ เกิดแต่ ฌาน ได้แก่

๑. อุทฺทัพพญาณ ปริชาคํานิง เห็นทั้งความเกิดทั้งความดับ

๒. ภาวักขณญาณ ปริชาคํานิงเห็นแต่ความดับของสังขาร

๓. กษัตริย์ฐานานุกรม ปรีชา คำนึง เห็นสังขาร ปราภฏเป็นของน่ากลัว
๔. อาทิตยฐานานุกรม ปรีชา คำนึง เห็นโทษ ของสังขาร
๕. นิพพิทาฐานานุกรม ปรีชา คำนึง ถึงด้วยเบื่อหน่ายในสังขาร
๖. มุญจितุกัมมตาฐานานุกรม ปรีชา คำนึง ด้วยใคร จะพ้นเสียจากสังขาร
๗. ปฏิสังขยาฐานานุกรม ปรีชา คำนึง ด้วยพิจารณา หาทาง
๘. สังขารูปกขาฐานานุกรม ปรีชา คำนึง ด้วยความวางเฉยในสังขาร
๙. สัจจานุโลมิกฐานานุกรม ปรีชา หยั่งรู้ โดยสมควร แก่ การกำหนด รู้ อริยะสัจ

ในวิปัสสนาญาณ ๙ นี้ ๘ ข้อเบื้องต้นมิได้เกิดขึ้นแก่ พระโยคจรรทั้งหมด และเมื่อเกิด ก็ไม่เกิดขึ้นตามลำดับ ดังตัวเลขที่เรียงไว้นั้น

อาจเกิดขึ้นเฉพาะญาณใด ญาณหนึ่งก็ได้ และก็เข้าถึง ญาณที่ ๙ เลย เพราะ ญาณทั้ง ๙ นี้ เกิดแต่ตามโดยตรง ๘ ข้อเบื้องต้น มิได้มีคุณสมบัติ พิเศษยิ่งหย่อนกว่ากัน

ต่างก็มี ฌาน เป็น ภูมิฐาน

ไม่ได้ใช้ ไตรลักษณ์ญาณเป็นเครื่องพิจารณา ฟังเห็นแต่หน้าเดียว ตามวิสัยของ ฌาน

โดยเฉพาะ

๒๘. วิสุทธิ ๗ เกิดแต่ สมาริ

๑. สีลวิสุทธิ ความหมจดจแห่งศีล

๒. จิตตวิสุทธิ ความหมจดจแห่งจิต

๓. ทิฏฐิวิสุทธิ ความหมจดจแห่งทิฏฐิ

๔. กังขาวิตรณวิสุทธิ ความหมจดจแห่งญาณเป็นเครื่องข้ามพ้นความสงสัย

๕. มัคคามัคคญาณทัสสนาวิสุทธิ ความหมจดจแห่ง ญาณหยั่งเห็นว่า ทางหรือ

มิใช่ทาง

๖. ปฏิปทานญาณ ทัสสนวิสุทธิ ความหมจดจแห่ง ญาณ ทัสสน

๗. ญาณทัสสนวิสุทธิ ความหมจดจแห่งญาณทัสสนะ

วิสุทธิ ๗ นี้ จะเกิดได้ ต้องอาศัยสมาริ เป็นหลักก่อนถ้าหาไม่ก็จะไม่เกิดเลย

วิสุทธิข้อต้น คือ ศีล ถ้าสมาริไม่เป็นหลัก ยืนตัวอยู่แล้ว จะเป็นศีลวิสุทธิไม่ได้

วิสุทธิ ๗ นี้ เหมือนกับ วิปัสสนาญาณ ๙ เมื่อจะเกิดหาได้ เกิดขึ้นตามลำดับไม่ อาจเกิดวิสุทธิ ข้อใดข้อหนึ่งก่อนก็ได้และแล้วจะเกี่ยวเนื่องกันไปทั้ง ๗ เหมือนลูกโซ่

เพราะวิสุทธิทั้ง ๗ จัดเข้าชั้นมรรค เป็นโลกุตตระ แต่ถ้าสมาริอ่อน จิตก็จะโน้มเข้าไปหา ฌาน ซึ่งอุปกิเลส แห่งวิปัสสนา ๑๐ อาจเกิดขึ้นในระหว่างวิสุทธิใด วิสุทธิหนึ่งได้

เมื่อเป็นอย่างนั้น ปัญญา วิปัสสนา ก็จะพิจารณา ไตรลักษณ์ไม่ได้ และจิตก็จะเข้ายึดเอาอารมณ์ ของอุปกิเลสนั้นต่อไป

อุปกิเลส ๑๐ ข้อ คือ

๑. โอภาส แสงสว่าง
๒. ญาณ ความรู้ สิ่งต่าง ๆ
๓. ปิติ ความอึดใจ
๔. ปัสสัทธิ ความสงบ สงัด จากอารมณ์ภายนอก
๕. สุข
๖. อธิโมกษ์ น้อมใจเชื่อในนิमित และเหตุ นั้น
๗. ปัดคาหะ เพียรกล้า
๘. อุปปัญฐาน มีสติแข็งแกร่ง
๙. อุเบกขา จิตเป็นกลางวางเฉย
๑๐. นิกันติ ยินดีชอบใจ

๑๑. โทษ ของอุปกิเลส ๑๐

ฉาน มีความน้อมเชื้อมาก วิริยะ และปิติ แรงกำลังใจกล้า โทศ โผนทุก ๆ อย่าง เมื่อจิตน้อมไปตามอารมณ์ ของ ฉาน ถ้าผู้คิด ฉาน หลงฉานอย่างหนักหน่วงแล้ว จิตของตน แทบจะไม่เป็นตัวของตัวเองเสียเลยก็ว่าได้ ที่จริง ฉาน เมื่อเกิดขึ้นเป็นของนำตื่นเดินผู้ฝึกหัดใหม่จึงชอบนัก แต่ฉานเป็นของได้ง่าย พลันหาย เพราะตกอยู่ใต้อำนาจของ โลกธรรม ๘

ส่วนสมาธิ เมื่อเกิดขึ้นแล้ว เป็นไปอย่างเรียบ ๆ เพราะมีสติ ครอบครอบ ตามภูมิของตน และยึดเอา ไตรลักษณ์เป็นอารมณ์ ไม่หลงลืมตน ค่อยได้ค่อยเป็น ไปละเอียด ลงโดยลำดับได้แล้ว ไม่ค่อยเสื่อมเป็น โลกุตตรธรรม

ผู้ไม่รู้ตามความเป็นจริง หลงติดจมอยู่ใน ฉาน อาการที่จิตหลงติดจมอยู่นั้นคือ โทษ ของอุปกิเลส ๑๐

(พระนิโรธรังสี คัมภีร์ ปัญญาจารย์, 2516)

ภาคผนวก ฎ

ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร

ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร

ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

(รหัสทางไกล 042)

1. ร้านสดศรีไหมไทย	โทร 711548
2. ร้านพื้นเมือง	โทร 711838
3. ร้านราชาวดี	โทร 711548
4. ร้านกฤษดาไหมไทย	โทร 711679, 712628

โรงแรมสถานที่พัก

1. โรงแรมสกลนคร เอ็ม เจ	โทร 733771-4	โทรสาร 733616
2. โรงแรมสกลแกรนด์ พาเลซ	โทร 714886-7	โทรสาร 714918
3. โรงแรมอิมพีเรียล	โทร 711119, 711887	โทรสาร 713889
4. โรงแรมคูสิต	โทร 711198, 712200 -1	โทรสาร 713115
5. โรงแรมเพชรสกล	โทร 730043-47	โทรสาร 730046
6. โรงแรมสมเกียรติ	โทร 711740	
7. โรงแรมเจริญสุข	โทร 712916	
8. โรงแรมกรงทอง	โทร 711235	
9. โรงแรมกิตติ	โทร 711742	
10. โรงแรม 39 รีสอร์ท	โทร 733779-41	
11. โรงแรมภูพานเพลซ	โทร 716797-8	โทรสาร 716797-8

ร้านอาหาร

1. กรีนคอนเนอร์	โทร 711073
2. คร้าว โฉมทัย	โทร 711542
3. ร้านสะบันงา	โทร 733428
4. ภัตตาคารแวร์ซายส์	โทร 714886-7
5. เบียร์สด	โทร 712252
6. มิตรอุปถัมภ์	โทร 711633
7. ลูกน้ำสุกี้	โทร 714442

8. เต็มคำ โทร 711566, 713643
 9. ทองดี โทร 711817

บริษัทนำเที่ยว

1. บริษัท ออนไทยโฮลดิเคย์ทัวร์ จำกัด
 1772/7 ถนนรัฐพัฒนา อ.เมือง จ.สกลนคร โทร 711993 แฟกซ์ 711993
2. บริษัท เค แอน วี ทัวร์
 399 ถนนคูเมือง (โรงแรม เอ็ม เจ) อ.เมือง จ.สกลนคร โทร. 733771-4
3. เบนซ์การท่องเที่ยว บ.นาอ้อย ต.ธาตุเชิงชุม อ.เมือง จ.สกลนคร

การเดินทางภายในจังหวัด มีรถเล็กบริการ การเดินทางในดั่งเมืองค่าบริการ 3-4 บาทตลอด
 สาย นอกจากนี้ยังมีสามล้อปั่นค่าบริการให้ตกลงก่อนใช้บริการ (ไขป่องเอี่ยมเมืองสกลฯ ., 2544)

ข้อมูลการเดินทาง

รถยนต์

จากกรุงเทพฯ ไปตามถนนหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ผ่านจังหวัดสระบุรี-
 นครราชสีมา-ขอนแก่น-กาฬสินธุ์-เทือกเขาภูพานและมุ่งสู่จังหวัดสกลนคร

รถโดยสารประจำทาง

บริษัทขนส่ง จำกัด (บขส.) โทรศัพท์ 0-2963-2852-55 เปิดบริการเดินรถ
 กรุงเทพฯ-สกลนคร ทั้งรถธรรมดาและรถปรับอากาศ เวลา 08.30 น., 20.00 น. และ 21.00 น.
 เครื่องบิน

บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) โทรศัพท์ (กรุงเทพฯ) 0-2280-0070-90 และ
 (สกลนคร) 0-4271-2259 บริการเส้นทางบิน

กรุงเทพฯ - สกลนคร	เวลา 07.30 น. และ
สกลนคร - กรุงเทพฯ	เวลา 10.35 น.

บริษัท พี บี แอร์ โทรศัพท์ 0-2261-0220-5 ให้บริการเที่ยวบิน

กรุงเทพฯ – สกลนคร วันจันทร์และวันพุธ เวลา 07.30 น.

วันพฤหัสบดี เวลา 11.00 น.

วันศุกร์และวันอาทิตย์ เวลา 18.45 น. และเที่ยวบิน

สกลนคร- กรุงเทพฯ วันจันทร์และวันพุธ เวลา 09.10 น.

วันพฤหัสบดี เวลา 12.40 น.

วันศุกร์และวันอาทิตย์ เวลา 20.15 น.

(คู่มือท่องเที่ยวสกลนครเที่ยวทั่วไทยไปได้ทุกเดือน., 2545)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สำนักบรรณสารสนเทศ

137

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ ร.ต.อ. ไกรสร อินธิราช
- วัน เดือน ปีเกิด วันจันทร์ที่ 10 สิงหาคม 2502
- เป็นบุตรของนางเฟือก – นายสุรัตน์ อินธิราช (เสียชีวิตหมด) มีพี่น้อง
(พี่ชาย 1 คน) คือ นายฉัตรชัย อินธิราช (ค.บ.) ตำแหน่งอาจารย์
ร.ร.มัธยมวานรนิวาส อ.วานรนิวาส จ. สกลนคร
สมรสแล้วกับนางวนิดาภรณ์ สบายพร เจ้าหน้าที่บริหารงาน
สรรพากร 5 สำนักงานสรรพากรพื้นที่สกลนคร ไม่มีบุตรธิดา
- สถานที่เกิด 547 ถ.ใจผาสูก ต.ธาตุเชิงชุม อ.เมือง จ.สกลนคร ประเทศไทย
- ประวัติการศึกษา สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ดังนี้
- ป.7 จาก ร.ร.เชิงชุมราษฎร์นุกูล อ.เมือง จ.สกลนคร
 - ม.ศ.5 จาก ร.ร.สกลราชวิทยานุกูล อ.เมือง จ.สกลนคร
 - ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต (การตลาด) จากมหาวิทยาลัย
รามคำแหง พ.ศ.2525
 - ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ.2541
- ประสบการณ์การทำงาน
- พ.ศ.2526-2532 เป็นอาจารย์สอนที่โรงเรียนพานิชยการสกลนคร อ.เมือง
จ.สกลนคร
 - พ.ศ.2533 เป็นอาจารย์สอนที่วิทยาลัยอาชีวศึกษา อ.เมือง จ.อุตรธานี
 - พ.ศ.2534 ประกอบอาชีพส่วนตัว
 - พ.ศ.2535 – 2546 รับราชการในตำแหน่งรองสารวัตรการเงินตำรวจ
ภูธรจังหวัดสกลนคร
 - พ.ศ. 2546 ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2546 รับราชการในตำแหน่งรองสารวัตร
สืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดสกลนคร